

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Bindbetegnelse | Volume Statement:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Udg. af K. L. Rahbek

Dramatisk og litterarisk Tillæg (til
Morgenposten)

1792; Hæfte 21-34

København : S. Poulsen, 1792-93

2 bd.

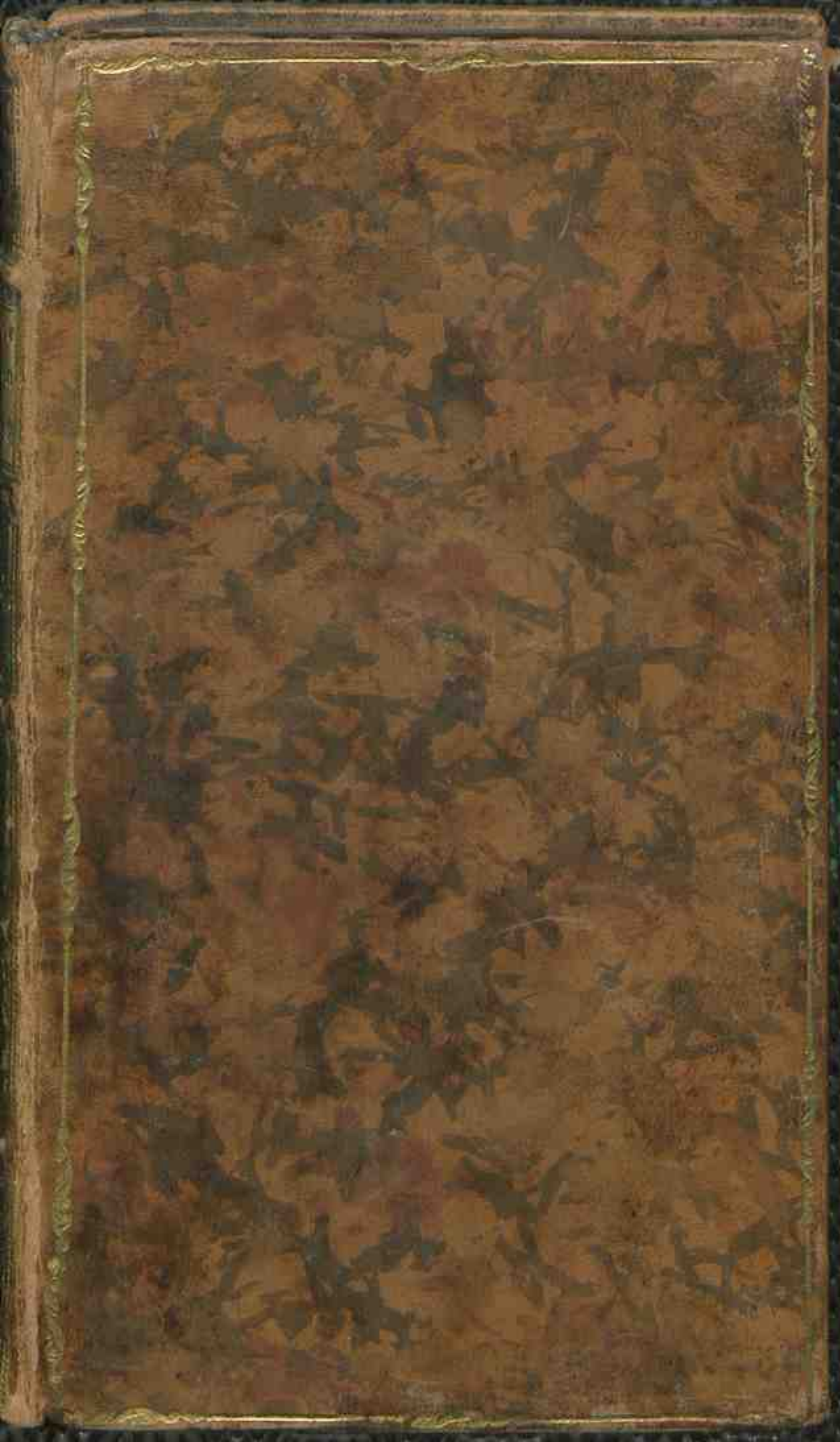
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

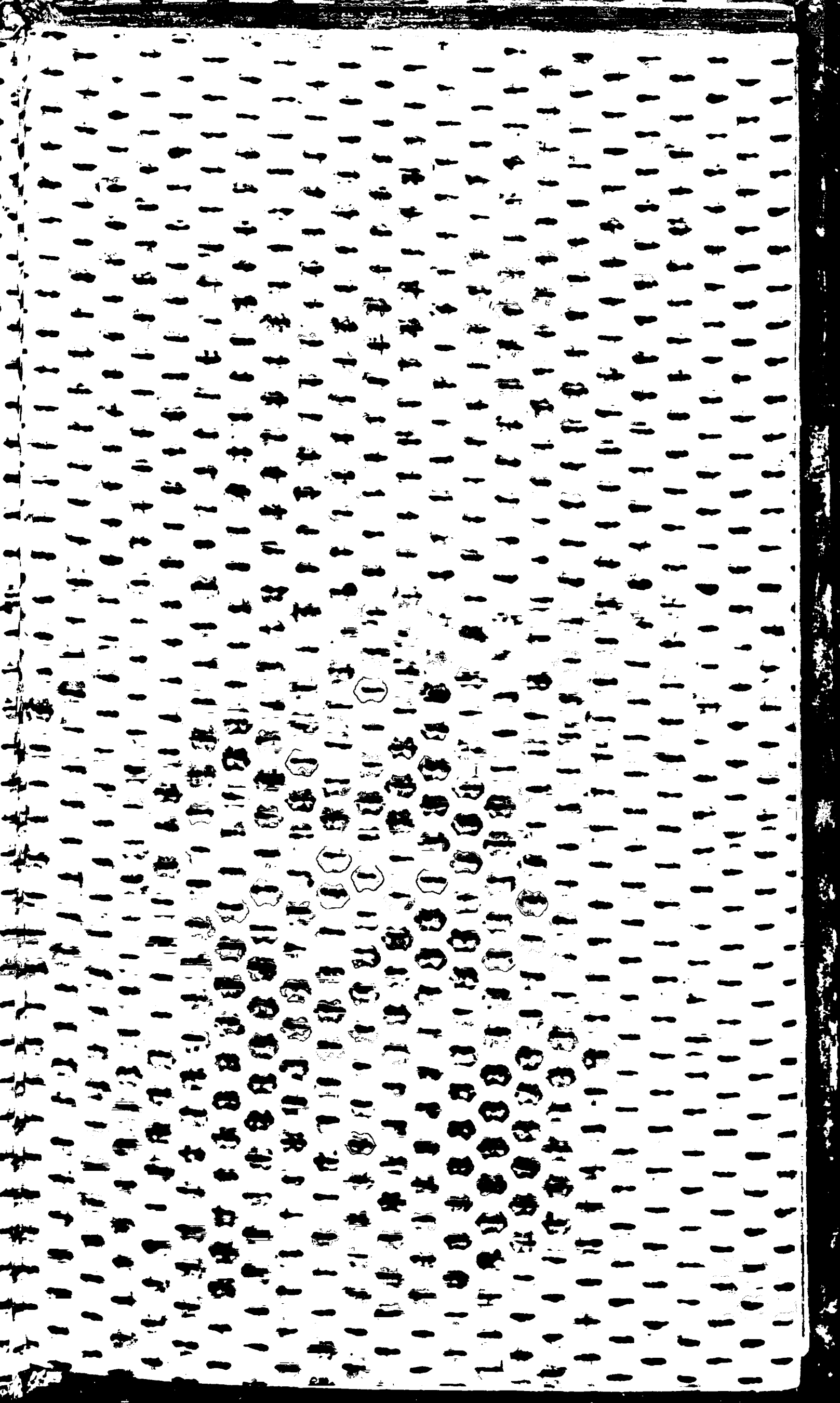
UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

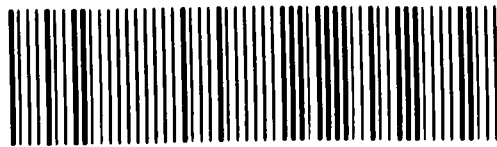

一、
二、
三、
四、
五、
六、
七、
八、
九、
十、
十一、
十二、
十三、
十四、
十五、
十六、
十七、
十八、
十九、
二十、
二十一、
二十二、
二十三、
二十四、
二十五、
二十六、
二十七、
二十八、
二十九、
三十、
三十一、
三十二、
三十三、
三十四、
三十五、
三十六、
三十七、
三十八、
三十九、
四十、
四十一、
四十二、
四十三、
四十四、
四十五、
四十六、
四十七、
四十八、
四十九、
五十、
五十一、
五十二、
五十三、
五十四、
五十五、
五十六、
五十七、
五十八、
五十九、
六十、
六十一、
六十二、
六十三、
六十四、
六十五、
六十六、
六十七、
六十八、
六十九、
七十、
七十一、
七十二、
七十三、
七十四、
七十五、
七十六、
七十七、
七十八、
七十九、
八十、
八十一、
八十二、
八十三、
八十四、
八十五、
八十六、
八十七、
八十八、
八十九、
九十、
九十一、
九十二、
九十三、
九十四、
九十五、
九十六、
九十七、
九十八、
九十九、
一百、

17-47

DET KONGELIGE BIBLIOTEK

130022077938

Dramatisk og Litterairt Tillæg

Andet Hefte.

udgivet af R. L. Rahbek.

The stage I chose, a subject fair and free,
'Tis Yours, 't is mine, 't is public property.

Churchill.

Kjøbenhavn 1793.

Paa G. Poulsens Forlag

trykt hos P. Poulsen.

Hr.

Professor og Doctor Medicinæ

Johan Clemens Lode,

dramatisk Digter og Kunstdommer

tilegnes

dette Hefte.

Cadwall. Coldens hist. of the five indian Nations.

Now we inter the axe, and plant the Tree of Peace. May its growth never be stifled and choaked; but may it shade us both with its leaves. May the Great Spirit allow us to rest in tranquillity upon our mats, and never again dug up the axe to cut down the tree of Peace! Let the earth be trod hard over it, where it is buried.

Dramatiff og Litterariff Tilleg til Morgenposten.

No. 21.

den 24 September 1792.

Incorruptam fidem profesfis, nec amore quisquam,
& sine odio dicendus est.

Corn. Tacit. Hist. libr. I. Cap. I.

Dette Skuespilaars Begyndelse udmærkede sig ved mange Forandringer og Forbedringer, Tilskuernes Besvemmelighed betreffende, hvilken Skuepladsens nye Bestyrer med rokværdig Iver og Virksomhed har søgt at fremme, Nybygte Tilgange betrygge og lette Udgangen for Fodgiengerne, og tilveiebringe de Kiørende, den i saa sludfuld en Bye som Kiøbenhavn, ei ubetydelige Fordeel, at kunde staae ud af deres Bogue i Lye; Billetterne uddeles nu fra treende Comptoirs, der desuden ere henlagte paa et tilgiengeligere Sted, end det forrige, og give Vestibulen et bedre Syn; den monopolistiske Logeforpagning er ophævet, og de Loger, som ei samme Dags Formiddag afhændes hele, bortleies om Eftermiddagen Pladsviis; de trende store Pladsloger i Bonden (hvilke neppe vare fordeelagtige for Skuespilernes Røst, som de uden Tvivl meget slugte) kunde i Følge denne Indretning forvandles til sædvanlige Loger, og ere blevene det; Gallerielogerne afhændes slet ikke uden Pladsviis, saa Hr. von Ramdohr nu ei længer vilde finde menige Mand aldeles udeluft af Skuespilhuset; det Hele er bleven betrukket og oppyntet; en ny — og langt smagfuldere og fordeelagtigere — Belysning er indført i Steden for de gammeldags blændende Lysekroner; der er endog — forsikkrer man, thi selv har Anm. endnu ei erfaret det — antagne adskillige Lygte-

Lygtebærere, der i mørke Aftener skulde bringe de Gaaende sikkert ud fra Indgangen. Megen Opmærksomhed! megen Omhyggelighed for Publicum, og som virkelig har grundet Fordring paa dets skønsonne Erfiendtlighed. Anm. kan derfor — skønt han forsikkrer, han her ingenlunde taler sin egen Sag — paa ingen Maade finde det Bisfald latterligt eller ugrundet, som første Aften yttrede sig, da Lampen ved Skuespillets Begyndelse opsteeg; naar en Mand gjør saa meget for vor Fornøielse og Bequemmelighed, kan det ei være ham ligegyldigt, at vide, vi ere fornøiede. At imidlertid Skuespilhusets Façade ved de nye Tilbygninger neppe har vundet, synes man temmelig eenig om; og saa frygter man — maaskee ei uden Grund — at Abonnementernes fuldkomne Afskaffelse — saa megen Erfiendtlighed og Understøttelse endog dette høist populære Skridt fortiener — dog uden Tvivl er temmelig vovet — især paa en Tid, da Skuepladsens mangfoldige og idelige Tab have bragt den i en sandelig ei meget tillokkende Forfatning; dog dette sidste giver os paa den anden Side den Bished, som de menige Nyheder, Aaret begynder med, ydermere bestyrke, at Bestyreren maae have den Hensigt, ja vel endogsaa det Haab, at kunde raade Bod herpaa, og at han, som saa ivrig har sørget for Biting, med lige Iver og Held har fremmet, og fremmer det Væsentlige og Vigtige. Men en anden Forandring, som aldeles ei stemte med den Aand, der fremlyser i alle hine Foranstaltninger, og som man saae med ubehagelig Studsen, var at paa Comoedieplacaten hverken findes Navne paa de Spillende, eller paa Stykkets Personer. Unægtelig er det dog ei Tilskuerne ligegyldigt, at vide, hvorledes det Stykke, der skal opføres, er besat:

Vis Fornøielse for mig i Bente er,
Naar med Voltaires Muse sig foreene
Gausfins forførske Gratier;

figer Gresset; og ligesaa sikkert er det paa den anden
Side,

Side, at maadelige eller flette Skuespillere kunne endog i Mesterstykker medbringe saa megen Riedsommelighed, at man knap kiender Digterens Mesterhaand igien; skulde man da ei være berettiget at vide dette i Forveien? skulde det være os det samme, om en Clairon, eller en Doublante, en Mester eller Fuskler spiller? havde man ikke Grund til billig Misfornøielse, naar man gik derhen i den Formodning at blive herlig bevoertet, og nu fik kun tørre Tyder! endnu billigere er Publicums Krav paa, at Stykkets Personer som tilforn, navngives paa Placaten, da det uden denne Ledetraad for en uvvet Tilskuer er høist vanskeligt at finde Nede i et ubekiendt Stykke. End een Begiering, som Anm. i Publici Navn, og i Følge den Erfaring, han ved Savoyarderne selv gjorde, med Frimodighed troer sig beføiet at frembringe, er, at om Bestyreren endog har saa meget Skaansel for Sværten og de skønne rene Blade, at han herefter ei vil lade Syngespillene trykke in extenso, om han da ei, som i Hamborg og anden Steds er brugeligt, vilde lade Arierne og Sangene deraf komme i Trykken, og maafee sælges paa Stedet, thi uden dette er det fuldkommen umueligt at samle noget af disse Stykkers Indhold, hvilket man dog saa gierne vil, om det saa kun var for at komme efter, at de fleste af dem intet fornuftigt Indhold havde. En Mand, der med saa megen Nidkierhed og Lykke arbejder for at opfylde, ja endog at forekomme det almindeliges grundede Onsker, kan man unægtelig ei gjøre større Behag, end naar man med redelig Frimodighed bekiendtgjør ham dem, som maafee ellers ei ere vare komne ham for Dre. Det er i Anm. Dine den største og meest passende Erkiendtlighed, man er i Stand til at lade ham see, og den nærværende Theaterbestyrer synes at have den fuldkomneste Fordring derpaa.

Skuespillet aabnedes for dette Aar med Myndlingerne, Skuespil i fem Acter af Island, oversat ved

ved Hr. Schwartzs. Publicum, der overalt i disse Aftener synes at udgyde over Stykker og Skuespillere det Bifald, det med Grund troer at skylde de nye Indretninger, modtog dette Stykke med megen og støiende Velbehag; efter Forestillingen har imidlertid Alm. hørt adskillige enkelte Stemmer mod Stykket selv og dets Slags.

Uagtet dette Skuespil har et høit Sted i Alm. Rangforordning, da det staaer ved Siden af samme Digtets Jægere og hans Ægtestand, altsaa af hans ypperste Arbejder, tør jeg dog ei nægte, at det har samme Feil, som Island's fleeste Skuespil. Forviklingen er alt for indviklet, og Stykket bliver for langt, og der udkræves for mange, deels voldsomme, deels uventede Scener til at bringe det til Ende. Hvo, der fiender, som Alm., Island's Naade at arbejde paa, finder alle disse Feil uundgaaelige. Aldrig har han en heel Plan i Hovedet, altid kun Scener og Characterer; han gaaer dristig frem, hvor han seer nogen Fordeel at vinde, og vover sig derved tilsidst saa langt ud, at han kun ved store Opoffrelser kan bane sig Veien tilbage. Om dette Stykke veed Alm. dette med saameget mere Vished, da han var dagligen om ham, imedens det blev skrevet. Unægtelig har det i høi Grad sine Feil. I fjerde og femte Act er meget tvunget og voldsomt. Paa den anden Side har det og i høi Grad de Fuldkommenheder, der udmærke Island. En skøn og sikker Caracteertegning, høist rørende og huuslige Scener, og en — lidt Declamation fraregnet — mesterlig Dialog. I et Stykke som dette, er det vanskeligt, ved første Forestilling, at bedømme Skuespillerne. I det høieste kan man see, om de stemme med det Begreb, man selv medbragde om Røllernes Characteristik; afvige de herfra, er det derimod næsten umueligt nøiagtig at kunde følge og udvikle deres; og dette maae Alm. tilstaae. var i Aften næsten almindelig Tilfældet med ham. Ustridig havde Hr. Schwartzes Drave megen Sand-

Sandhed, megen Simpelt, megen Pathos; men skulde han ei have taget i det mindste Enden af tredje Act for blødt, for larmoiant? Skulde desuden ei i Hr. Schwartzes Sag en større Sparksomhed af Armbevægelser være at anbefale? Skulde ei derved de, han da brugte, vinde i Betydning og Kraft? Vilde de da endnu bedre understøtte hans saa skønne, saa sande Diction? Hr. Rosings Philip Brook! det er vanskeligt, naar man engang har gjort sig et Ideal for en Rolle, da at lade sig illudere, naar man seer den ganske forskiellig behandlet. Philip Brook, tænkte jeg mig, er et Menneske, der er vant til at miskiendes, og der overtydet om, at han bliver miskiendt, i ingen Naade ængstlig beiler til Menneskene; han foragter alt Slags Glimmer, Glimmer i Paaklædning, Glimmer i Udsær, Glimmer i Udtryk; naar han taler, taler hans Hoved og hans Hjerte, det veed han, det føler han, og derfor lader han haant om alt, hvad der kaldes Talekunst. Giv ham Nar, og det er en Sievers, giv ham Ulykker, og det bliver en Meinau. Med den samme simple, men naturligviis ei slet saa mørke Energie, som Hr. Rosings Meinau saa ofte henrev mig ved, tænkte jeg mig Philip spist. Intet Cavaleers Væsen, ingen Action, ingen Declamation. At efter denne min Forestilling Scenerne med Augusta, og med Ludvig ei kunde behage mig, er meget naturligt; det tilkommer nu Kunstneren og Publicum at dømme, om min Forestilling var rigtig. I Scenerne med Kanzleren mødtes derimod vore Begreber, og maatte de mødes.

Endnu mere afveeg mine Begreber fra Hr. Saabyes, der spille Ludvig. I mine Tanker er det en ung Mand af al den Politur, man som oftest paa sit Hjertes Bekostning kan erhverve sig ved at omgaaes den fine Verden og især Damerne. Hr. Saabye forkom mig at tage den for meget paa samme Fod, som sin Wilhelm i Sætteren fra Lissabon; ogsaa er hans Liden-

Lidenſkabsſcener mig ſom ofteſt for ſpændte; han arbej-
 der mig meget for meget. Hr. Arends! Canzleren.
 Den characteriſtiſke Nederdrægtighed overſtrøget med
 den glimrende Fernis af Levemaade og Andagt, ſom
 Iſland ſelv vidſte at lægge ligesaa fuldkommen i For-
 draget af denne Rolle, ſom det fremlyſer i Skildrin-
 gen deraf, ſavnede jeg hos Hr. Arends, til hvis Fag
 overalt diſſe Roller ikke høre. Hr. Frydendahl Hof-
 raaden, en ſubordinet Rolle, der ei tager ſig ſynderlig
 ud ved Siden af de ſaa høilig fremſtiffende øvrige.
 Hr. Qviſt en ny Skueſpiller ſpilte Secretairens endnu
 mere ſubordinerte Rolle. Noeſværdigt er det, at han
 i ſmaa roller ſom denne, og Kammertienere i Emi-
 lie ſtræber at ſkaſſe ſig Kiendſkab med Theatret og den
 nødvendige Routine, inden han vover ſig til noget ſtørre.
 Mad. Roſing, Mad. Drave, at denne Konſtnerinde
 nu ſynes at vilde gaae over til ædke Mødres Roller,
 var unægtelig ſand Binding, hvis vi tillige kunde ſee
 nogen Møde, der kunde Tid efter anden afløſe, om end
 ei erſtatte hende i det Fag, hun truer at forlade; hen-
 des ſimple og huuslige Energie har herlig Leilighed til
 at fremlyſe i Roller, ſom Mad. Draves, her var Sce-
 nen i 5 Act mellem hende og Ludvig fra hendes Side
 en Meſterſcene. Skade, at den ikke ganſke gik med
 al den Smidighed, og at hun ei fandt det Medſpil,
 hun fortiente. Iſfr. Aſtrup Augusta. Var det det Ro-
 mantiſke og noget overſpændte, Rollen ſelv har, eller
 hvad var det, der gjorde, at denne Rolle ikke erhver-
 vede det Biſald, ſom hendes Sophier, Louiſer og andre,
 der dog egentlig ſynes at høre til ſamme Fag. I Sce-
 nen med Ludvig, ſom i øvrigt var hendes Bedſte, for-
 ſømte hun, ſynes jeg, Toneovergangen ved: "De for-
 nyede Erindringer hos mig om — en af mine Benin-
 der" og denne er dog uundgiengelig fornøden til at
 betegne, at her nær var ſluppen hende en Bekiendſe
 af Munden. Efter Stykket en Entre.

Lirsdagen den 18 September. Fatteren fra Lisabon, Skuespil i tre Acter af Schröder, og de to Savoyarder, Syngespil med Musikk af Daleirac. Det smelter Anm. inderlig, at Nummet ei tillader ham, saa vidløftig, som han ønskede, at udgyde og udvikle sin Glæde over den Mesterlighed, hvormed især de to første Acter af det schrøderske Stykke blev spilt; fornemmelig overgik en Schwarzs, Astrup, Mad. Clausen og Hr. Saabye sig virkelig selv i disse Roller, hvori de dog fra Begyndelsen af have udmerket sig. Ogsaa var Hr. Elsb. Bergs Cancellieraad saare skøn, og aldrig have Hr. Musted og Mad Knudsen været Anm. kiere i dette Stykke, end denne Aften. Det var virkelig en Forestilling, der gjorde vor Scene Vre.

De to Savoyarder kunde Anm. da Stykket ei var trykt, og en stor Deel deraf er paa Sang, ei saa ganske saanke; saaledes er omtrent Indholdet. En Mand fra Savoyen har paa de franske Colonier samlet sig store Rigdomme, og er Baron, han har efterladt sig en Broder i Savoyen, som han ved sin Hiemkomst ei mere finder. Denne har ved sin Død efterladt sig en Kone og to Børn hielpeløse; de to Drenge føde hende ved at gaae om med Murneldyr og Cithar, komme ved et Marked til deres Onkels Gods, vinde hans Gunst og blive endelig kiendte og erkiendte af ham. De to vakre Drenge spille Jfr. Northorst og Schmidt meget vel, især den første med særdeles elskværdig Naivete, ogsaa gjorde hun for det meeste Stykkets Lykke. Lidet bedre kunde maaske hist og her den savoyardiske Jargon været souteneret især af Jfr. Schmidt, der undertiden taelte for godt Dansk, men bedre havde det nok i det Hele været, om Stykket var bleven localiseret, og de to Savoyarder havde været fra et Land, hvis Sprog nærmestes mere til vort. Hr. Rosing Onklen med megen Noblesse og Ton de monde. Hr. Gielstrup en Forvalter med megen comisk Styrke. Til denne Forestilling ingen Dands. Det er godt, at man sparer lidt

lidt paa de Entreer; der trætte Dandseren; og moerer ingen.

Torsdagen den 20 September. Emilia Galotti. Anm. glæder sig ved, at han et Par Gange tilforn saa udførlig har fremsat sine Tanker om dette Stykkes Characteristik og Udførelse paa vort Theater, at han denne Gang kan indskrænke sig til den Korthed, Rummet paabyder ham. Hr. Rosings Marinelli fortiente atter i Aften den Roes, som nys en Kiender for Tydsklands Dine har givet dem, at det er et schrøderst Kunstværk. Hr. Schwarkes Odoardo var ganske fortreffelig, særdeles Scenen med Orsina; og saa havde han i Aften antaget det Træk efter Rose, at træde tæt ind paa Prindsen, i det han greb efter Dolken. Hfr. Astrups Emilie behagede mig i femte Act mere end nogen Tid. Ved Begyndelsen af anden maae jeg vedblive mine gamle Erindringer. Mad. Preislers Orsina var saare skøn; uagtet Characteristiken i den sidste var mig mere lys og bestemt. Hr. Saabye Fyrsten havde skønne Elskersteder, men i hans Lidenkabsscener oversteed han Naturens Beskedenhed. Naar vil han lære at kiende sit sande sjeldne Talent, og at føle, han kan undvære Kunstlerie. Hr. Isen som Pirro, sagde endnu det Sted urigtig om Vidnerne fra Sabionetta. Efter dette Sørgeespil gaves Valetten Semiramis.

Dette Blad koster for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kjøbere 6 Mark Aargangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 22.

den 1 October 1792.

Sine ira & studio, quorum causas procul habeo.

Corn. Tacit. Annal. Libr. I. Cap. I.

Fredagen den 21 September Politiske Randestøber, Comoedie i 5 Acter af Baron Holberg, og Pæretæet, Syngespil i een Act med Musik af Gluck.

Ved en ældre Forestilling af dette Stykke har Anm. erindret, at det — desværre — tilfulde viiste Mængdens Smag, at et Drefgen, et Fald, et Slagsmaal lønnedes med Skogger og Klap, medens Holbergs vittigste Træk gik umærkede hen, ja vel endog for al denne Støi kunde hverken høres, eller forstaaes. Og naar nu dette er Mængdens Smag, er det da saa meget at undre om en stor Deel af vore Skuespillere rigelig ofre til den? Ogsaa synes Holbergs Aand alt mere og mere at vige fra vor Skueplads, især siden hans tvende kiereste og værdigste Yndlinger ei pryde den mere. Mågtet en Ibsens overmaade gode Spil, og Mad. Knudsens herlige Foredrag, især af tredie og fjerde Act, var der uden Tvivl kun liden Glæde at finde for en sand Elsker af den holbergiske Muse; især var anden Act aldeles ikke lykkelig, naar man undtager Hr. Røhne, der gav Frants Knivsmed med en overmaade naturlig og rigtig Declamation. Hr. Arendses tredie Act var skøn, især det Sted, hvor han modtog Gratulation, som Borgemeester. Blandt de mindre betydelige Roller maae Anm. nævne en Hr. Gielstrup, som Antonius, der var ganske fortreffelig; om hans Smedefiærling yttrede han forrige Gang sin Meening, og

hæ-

hælder endnu bestandig over til Hortulans andægtige og søde Maade at tage denne Rolle paa; thi naar hun virkelig er fuld, synes det Latterlige i dette Henriks Paafund at falde bort. Gomsr. Schmidt var Annike. Med usfortrøden og roesværdig Omhu søger hun sin store Forgiengerindes Fied, lægger Vind paa den naturlige og udtryksfulde Recitation, der er en Mad. Gielstrups sande og sieldne Fortrin, og er virkelig ikke uheldig i at danne sig efter dette ypperlige Mynster. Underlig gjorde det derimod Anm. ondt, at høre Sfr. Kragh i den ubetydelige Rolle, 4 Acts 4 Scene, at betiene sig af denne modbydelige frækfækkende Tone, der saa meget vanhælder hendes af Naturen saa interessante og behagelige Talestemme, og som flere end Anm. saa længe offentlig have anmodet hende at vogte sig for.

Inden anmeldes Pæretræet, kan Anm. ei undlade at erindre, at dette var den tredie Nyhed, den ny Bestyrer i den første Uge af sin Forvaltning giver os. Saa megen Værdi ogsaa dette giver hans Virksomhed, og hans Iver for Publici Møer, troer Anm. dog at skylde ham, i Tide at minde Publicum, ikke heraf at lade sig friste til den Ubillighed at vente, eller fordre saadan en Sværm af Nyheder bestandig. Deels ere virkelig de nye Stykker, som passe sig for vor Skueplads og vort Publicum ei saa uhyre mange; deels vilde ogsaa denne Nyhedsfeber i Bund og Grund ødelægge vore Skuespillere. Anm. vil herved ei engang tale om det overvættede Arbejde det vilde give dem, men om den skadelige Indflydelse det vilde have paa deres Kunst, naar de i Steden for at kunde studere, og ved gjentagne Forestillinger idelig mere og mere gennemtrænge Characteristiken af Scenens Mesterværker, skulde anvende deres hele Pund paa Udenadslæren af Nyheder, som de da kun halv kunde fordøje. Thi man troe langt fra ikke, at Skuespilleren altid er Mester af sin Rolle den første Gang, han spiller den.

Anm.

Ann. har selv hørt den Skuespiller, hvis Mage vel
 vort Theater neppe saa let vil faae, vor store Rose at
 tilstaae, at han var kommen efter nye Fiinheder i en
 Rolle, som han maaskee den Gang havde spilt 30
 Gange; ogsaa pleier den første Forestilling af et nyt
 Stykke fielden eller aldrig at være, hvad den anden og
 tredie blive; Ann. vil ei engang tale om, at Gienta-
 gelser af et Stykke sætte Skuespillerne i Stand til at
 nytte saavel mundtlig som offentlig Critik. Ogsaa i
 denne Henseende er en viis Middelvei den bedste, saa
 at nye Stykker afverle med gamle, og at man om-
 mueligt kun bragde saadanne nye Stykker paa Scenen,
 som fortiente at blive gamle, ei paa Archivarii Hylde,
 men paa Skuepladsen selv. Denne sidste Lykke kan vel
 Pæretræet neppe vente sig. Emnet dertil er taget
 af en temmelig slibrig eller rettere smudsig boccazisk
 Fortælling; men da det Umoraliske maatte formildes,
 hvis den ellers skulde komme paa Scenen, er ulykke-
 ligviis ei allene alt Saltet, men endog Sandsynlig-
 heden kommen bort med det samme; i det mindste seer
 Ann. ei, hvorfor Lubin ei ligesaa godt kunde løbe bort
 med sin Donna, da de første Gang var ene sammen,
 som medens Formynderen sidder i Pæretræet. Imid-
 lertid maae Ann. tilstaae, at han let i saa Henseende
 kan tage fell, da han ei kiender det mindste til Styk-
 ket uden for denne Forestilling, hvor en Deel gik fra
 ham formedelst Sangene, som han ei kunde forstaae,
 og som ei ere trykte. Derfor kan han heller intet sige
 om Stykkets Personer, især da det forekom ham, som
 Stykket ei stod til at forværre, og at gjøre noget godt
 deraf stod nok ei heller i menneskelig Magt. Komfrue
 Suhm, en Datter af den for adskillige Aar siden af-
 døde brugbare comiske Skuespiller af dette Navn, og
 som hidtil nu og da har spilt Børneroller, fremtraadde
 her som den yngre Søster. Ann. siger om hende, som
 om Hr. Kvist (hvem han i øvrigt i forrige Nummer
 ved en Feiltagelse havde omtalt, som om han havde
 spilt

spilt Kammertiener i Emilie) det er en god Ting, at de danne sig i Smaaroller; det er virkelig den eneste Maade at gjøre sig duelig til vigtigere.

Mandagen den 24de Aline, hvori Hr. Bournoville dandsede. At den ny Bestyrer ei blot sørger for Theatrets udvortes Pynt, men og for dets indvortes Værd, derpaa er det Beviis, at han har i det mindste paa et Aar forvisset os den Fornøielse at see denne med saa megen Ret beundrede Kunstner. Et andet Beviis paa hans priisværdige Opmærksomhed for Publico er og Indretningen med Reserva: Stykkerne; han lader nemlig tilligemed de Stykker, der virkelig skulde opføres, anmelde et Stykke, der er i Beredskab til at spille, hvis en uventet Forhindring skulde forbyde Opførelsen af hine. Smidlertid kan Anm. dog ei andet end anmærke, at det vel vil have sin Bæmskelighed saaledes at vælge Reservastykker, at ingen af dem, der spiller i de anmeldte, har deri at gjøre; og lad os nu sætte, at en uventet Upasselighed overfaldt een af de Personer, der havde i begge Dele at gjøre, hvad da? Næsten maatte man da troe, at Bestyreren forud maatte kiende de Mennesker, der have naturlig Tilbøielighed til at blive syge, og at denne Indretning var gjort for disses Skyld. Hvad i øvrigt den Forandring angaaer, at man ei mere kan faae sine Penge igien for sin Billet, om man endog ei er i Stand til at benytte sig af den, da kan dette, især efter den giorte Indretning med Reservastykker i Henseende til Loger være meget rigtigt; thi sæt s. Ex. at til meget søgt Stykke alle Loger borttrives om Morgenens, saa de halve Lysthavende maae afvises uden Billet; og nu en tredie Deel af hine Loger tilbagesendes om Estermiddagen, komme dog de afviste Lysthavere ei mere igien; i det mindste maatte da altsaa disse Loger staae for de første Røberes Regning. Men en anden Sag synes det at være med Parterrebilletter, især paa saadanne Aftener, da der er saa fuldt, at jeg uagtet min Billet ei kan komme ind,

ind, eller faae den Plads, den berettiger mig til; i flige Tilfælde synes man at have ret til at ætse sine Penge tilbage.

Tirsdagen den 25de Stundesløse af Baron Holberg, en Concert, og de to Sedler. Det gjorde Ann. inderlig ondt at see Huset, især Logerne, saa tomme i Aften, ei blot fordi det uden Tvivl vilde gjøre vor national Smag mere Vre, om der den Aften havde været nok saa fuldt, som paa den fiere Aline; men og fordi det bestyrker hans Frygt, at Bestyreren snart vil see sig i den ubehagelige Nødvendighed igien at indføre det monopolistiske Abonnement.

Anmeldelsen af den Stundesløse maae Ann. begynde med at erkiende, hvor meget det smigrede ham, at saa mange af vore Kunstnere havde prøvet de Erindringer, han ved Stykkets foregaaende Opførelser har nyttet, og funden dem grundede. I det første Dieblif Dækket gik op, nød han en Fornøielse af dette Slags, da Mad. Schall begyndte sin Monolog efter hans gamle Ønske med at rydde op, og lægge til rette, hvilket uden Tvivl giver den mere Liv, og betager den sit unaturlige. Allerede sidste Gang modtog hun Ann. Taksigelse, fordi hun havde havt den Omhue, at formilde et Par vel grove Tvetydigheder, der findes i anden Scene, og dette gjorde hun ligeledes denne Gang. Ogsaa var hun nu henne hos Vielgeschrei, da hun takkede Herren for Tøflerne. Men ganske havde hun dog nok ei her fattet, eller billiget min Meening. Ann. trorde, at saasnart denne Post begyndte at læses, skulde hun med den Tilfærdighed, hvormed alting maae skee i dette stundesløse Huus, flyve hen til ham, og i samme Dieblif, som Ordene er ude af Munden paa Jens Grissel, falde ind med sin Taksigelse, som heel maae adresseres til Vielgeschrei, og ingenlunde i Førstningen siges som en affides Replik; thi i dette Huus bliver der ikke biet efter affides Repliquer. En anden liden Anmærkning er, at, saa god Effect endog den

Ma,

Maneuvre gjorde, hvormed hun gav et Bink om, hvad Aarsagen var, hvorfor hun vilde have Magdelone gift, især da Oldfux paraderede der, var det dog neppe fuldkommen rigtigt, siden hun siden udtryffelig siger, at Leander og Oldfux ei kan begribe, hvorfor hun har dette dobbelte Ægteskab for. At hun i anden Acts første Scene tørrer Sveden af sig tilligemed Vielgeschrei, er en meget passende Pudseerlighed. Meget godt gav hun og det Sted, hvor hun var kommen ud af Fristelsen med Topmaal og Strygmaal, og med en ganske fortreffelig Accent sagde hun, at den forbandede Pige havde faaet fat paa Catalogoen; overalt gjør denne vanskelige, og vigtige Rolle virkelig Mad. Schall alt meer og meer Vre. Magdelone var igien i Mad. Knudsens Hænder, og man kiender denne Actrice i dette Fag; blant mange Træk vil jeg blot erindre den Jorighed, hvormed hun fortalte Pernille, at det var hende, Herren havde friet for. Dog har Alm. endnu det lidet Ønske, at hun og Peder ei vilde sætte sig hen i Baggrunden, under en Deel af sidste Scene; det er neppe godt, at Skuespillere, hvis Bærd og Støller have tildraget sig Opmærksomhed, saaledes rive sig løs fra den almindelige Gruppe. Hr. Arends Vielgeschrei; der svæver Alm. et Ideal til denne Rolle for Sielen, hvilket han ønsker engang at forelægge Hr. Arends, for at prøves; den uafsladelige Virksomhed den Stundesløse skal være i, fandt han ei stedse hos ham; her tillader Rummet det ei, imidlertid gav han Rollen med megen Liv og comisk Styrke i det hele, og mange Steder forirefflig. Hfr. Astrup Leonore skienkede mig efter Sædvane den Glæde paa det fuldkomneste at have hørt og veiet de hende gjorde Anmærkninger; at være Recensent for idel Skuespillere, der med hendes Selvtænksemhed foreente hendes Villighed til at modtage og nytte Erindringer, vilde være ligesaa behagelig en Forretning, som det er ubehageligt, at skrive for Mennesker, der gjøre sig en

taabe

taabelig Glæde af, at trodse, endog hvor de selv finde sig overbeviste. Der var i Aften ingen siddende Conversation mellem hende og Leander under Anslaget's Overlæg; ingen af de Kiertege, Anm. i sidste Nummer af forrige Hæfte paaantede. En sand skøn Scene af hende, var den, hvor hendes Fader taelte om Peder, og hun troede, det var Leander. Unægtelig tilkommer Hr. Frydendahl ogsaa sin Deel af Anm. Tak for de ovenomtalte Forandringer, og overhovedet gav han og sin Rolle, især sine Pedantscener saare vel. Maaskee skulde dog denne Rolle i det hele have noget alvorligere Skattering, især den Scene, som han begynder med at sige, han aldrig har havt saa ond en Time i sit Liv. Hr. Knudsens Oldfyr er et virkeligt Mesterstykke; han udhæver til Fuldkommenhed de tre latterlige Pedanter fra hinanden, især er hans Tydsker ubetalelig, f. Ex. Bægten paa ihre Hochwohlgebohrenheit; Afverlingen af Kryberie og Bindighed, f. Ex. i den Repl. Ich verlange für meinen Dienst. Den Advocaten vilde maaskee nogle stærkere Accenter gjøre Gavn, især i den Repl. om Ortographia og Syntaxis, ligesom og paa de sidste Stavelses af aliquem og alicui; disse characterisere saa meget den offentlige Taler, af hvis Mund hvert Ord koster Penge. Replikken efter Peder Eriksen, var mesterlig i Aften; Peder Eriksen selv blev maaskee i det hele lidt for drengesagt taget af Hr. Jbsen; i det mindste troer Anm. mere Gravitet vilde have gjort godt. Men i øvrigt gav han den med megen comisk Styrke. Blandt Birollerne fortæner at udmærkes Bonden, som gav sin Rolle med yderste Sandhed, Barberen, der behandlede sin des skidesløscere, og Skriverkarlene, til hvis Være det være sagt, at de i Aften ingen uridige Narrestræger gjorde. At man mellem For- og Efterstykket gav en Concert, var Anm. usigelig kiert, da han alt for adskillige Nar siden offentlig har yttret dette Ønske, ogsaa glædede det ham, at høre ogsaa denne Nyhed

optag

optaget med fortient og almindeligt Bifald. I to Sedler spille de Sædvanlige som sædvanlig.

Torsdagen den 27de Balders Død, Syngespil i tre Optog af Evald. Noli me tangere! Skrev hiin tydske Theaterdirecteur for i sit Exemplar af Emilia Galotti, og dette skulde virkelig være Ann. Raad til vor Skueplads for slige Stykker som Balders Død, saalænge de ei kunne give dem bedre. Fire Roller vare nytsatte i dette Stykke — de tvende Stykket til Ilden Waade; med dem maae Ann. altsaa begynde; dog først den beste iblant de nye. Gomsfrue Northorst var Nanna. Daglig retfærdiggjør denne flittige unge Kunstnerinde meer og meer de Forhaabninger Ann. fra allerførst af har yttret om hendes sande Talent; og hendes Indtrædelse i Tragoedien bevidnede end ydermere, hvor stor Uret man havde havt i at fængsle hende til de tankeløse Syngespil. Hun gav sin Nanna i det hele med megen Sandhed, Simpeltid og Sødhed, baade Maneer og Caracteer vare fuldkommen rigtige, hun træffer Sørgeespillet's sande Tone, og har dets Anstand, uden at forfalde til Støi eller Convulsioner; kun manglede hun hist og her lidt Energie.

Dette Blad koster for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kiøbere 6 Mark Aargangen.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 23.

den 8 October 1792.

Si je mele quelque fois la discussion a l'eloge, c'est,
que les vrais talents donnent le droit d'etre severe.

Dorat.

Nummet afbrød i sidste Nummer den udførlige Bedømmelse over Jfr. Northorsts Foredrag af Nanna. Anm., som efter det lidet, Tilløb Balders Død den Aften blev givet med, ikke lettelig kan vente, den saa snart igien vil komme under hans Bedømmelse, vil altsaa meddele her, hvad den Gang blev udeladt. Hendes første Scene var, som overalt de ømmere, meget skøn. Derimod elskede Anm. ikke de Theaterskridt, hvormed hun i anden Act kom ind, skøndt den langsomme Gang i øvrigt var meget characteristisk, og den første Repl. saare skønt sagt. Men en Linie, som rørte Anm. ubeskrivelig, maaskee sordi dens Foredrag gienkaldte ham denne Rolles uopnaaelige Forestillinger 1778, var: af! den bortsmelter snart i hede Taare. Disse fine og heldige Nuancer blive Tid efter anden saa sieldne paa vor Skueplads, især i Sørgeespillet. Sin Duet gav hun overmaade vel. Men i syvende Optrin havde Anm. ønsket nogen mere Jilsfærdighed, dog var Skølden maaskee ikke hos hende. Kampscenen gav hun godt, og figurerede skønt i Gruppen, da Hother laae for Balders Fod; og inderlig rørende og sand var den Repl. "Jeg troer dig, af jeg Kiender dig". Drammen i tredie Act manglede derimod Kraft; Tegningen var rigtig, men Coloriten svag, indtil "og Nattens blege Søn var høi som Hother"; her kom hun igien i sin Eesse, og sagde blant andet den Repl. "Han elsker

elster Dyden" fornemmelig den sidste Linie deraf, med den skønneste Udel. Derimod veed Anm. ikke, om hun i næste Repl. vel sammenknyttede sit Fordrag af den rigtig nok underlig anbragte Arie med den følgende Ufsmagt. Men saare skøn var hendes næste Scene, især den Repl. "Glæde! Gunders Glæde" dog krævede maaskee Lidenstkaben og Forsætningen, at hendes Die her stadigere skulde hænge paa hendes uventet giensfundne Høther. "Kan jeg erindre, om Høther nogen tid har feilet," havde Elskovs sødeste Tone, og saare vel gav hun den Replik: "Og jeg har svoret." Man vil heraf see, at om end Fr. Northorst nogle faa Steder ikke opnaaede Situationens hele Styrke, da bevarer hun dog allevegne Characterens Elskværdighed paa det fuldkomneste. Langt mindre lykkelige vare de andre trende nye. Hr. Due var som Løse aldeles ikke paa sit Sted. Selv hans Fjend: Scene vanhældedes ved en paatagen zittrende Stemme, og i de øvrige herstede en ubehagelig jagende Monotonie. Ogsaa var hans Hølen ved hans Nedfart saare uheldig. At Fr. Schmidt, hvis sande Talent anviser hende et ganske andet Fag, og Begynderinden Fr. Suhm vare blevene Valkyrier, vidner ikke om nogen Rigdom paa Sørgepillere. Ved Siden af disse tvende staar Fr. Wintthers ædle og sande Diction, som Nota, særdeles af. Anm. har ved sidste Forestilling af dette Stykke erkendt Hr. Gaabys Fordeele til Balders Rolle; ogsaa gav han Elskovsreplikkerne med megen Sødhed; men i de rasende og hestige forfaldt han til det overdrevne Spil, som han saa lidet behøver for at behage. Særdeles gielder det om det Sted, hvor Valkyrien har berørt hans Jffe. Helst ikke begreb Anm. hans afsides Vending, og hans senere Henslytning mod Løse ved det Sted: "Ha! Nannas Hierte kan kun elste," thi dette sidste maae allermindst siges til denne. Ogsaa forekom det Anm. som han i Kampscenen ikke nok lagde Mærke til Noten om Spydenes forskjellige Virkning; lige-

ligesom det neppe heller var rigtig, at han ikke bestandig beholdt den faldne Høther i sin Magt. I Spys det faldt han derimod skønt. Om man endskiøndt maae ønske og med Tiden vente af Hr. Frydendal finere Accentuation, og flere Skatteringer i hans Foredrag, kan man dog ikke miskiende hans heldige Glid i Thors Rolle. At Hr. Rosing synger en Deel af Høthers første skønne Arie til Parterret, er vel en Ufsik, da han nok under den hele skal gaae paa Jagt. Derimod sagde han sin Rolle fortreffelig; blandt andet var Accenten paa: "ikke skal de savne," Vægten og Pauserne paa "Nu! — der!" ganske ypperlige. Fra hans Side var Kampscenen skøn, men de smertelige Repliker efter den behagede ikke Anm. Derimod var hans tredie Act særdeles skøn. Pausen og Tonen ved "Jeg beundrer meer og meer din — Visdom" lærte os, hvad det kostede Høther, ikke at nævne Tingen ved sit rette Navn. At han accentuerte "Nu er det kun mod ham" var nok neppe rigtig. Men hans Scene med Nanna var saa skøn, som Anm. ikke længe har seet den; især var den Repl. "Kan du forglemme din Høther, og med Tiden elske Balder?" mesterlig sagt; man hørte, hvor stor og hvor mæisom denne Tanke var.

Efter Balders Død Baletten mistænkelige Rone. Efter det meget vilde og uskønne Spil, Anm. havde døiet i Balder, var en Mad. Visrns skønne og udtryksfulde Pantomime ham en sand Vederqvægelse; skøndt det dog kun var en liden Forsmag paa den store mimiske Fest, hun og Pylades Bournonville næste Dag skulde give ham.

Aredagen den 28de Seiltagelserne. Dette vigtige Stykke, som blev mesterlig spilt, saae Anm. i Aften med usædvanlig Fornøielse. Tony Lumpkin er en Mesterrolle af Hr. Giellstrup, der i Aften end ydermere syntes at være i sit lykkeligste Lune. Det samme gielder om Mad. Preisler, som Frøken Trine. Aldrig
saa

saa Anm. hende skattere Scenen med Marlov, den følgende Kiølderpige-Scene, og den næste, hvor hun er en fattig Slægtning, saa fint og saa nydelig fra hinanden; ogsaa gjorde hendes talende Dine hende den skønneste Tieneste. Konstance blev givet med sædvanlig Smag og Fiinhed af Hfr. Alstrup, som især gjorde det Sted ganske ypperlig, hvor hun læste Hastings Brev, paa det Tony ikke skulde flye det til sin Moder; men denne burde nok have holdt lidt mere Die med sin kære Søn, hvis Scenen skulde have havt fuldkommen Sandhed. Hr. Frydendal gav i Anm. Tanker Marlov ganske fortreffelig; nuancerede Marlovs Frygtsomhed hos Damer, og Fripostighed hos andre med megen comisk Styrke.

Hertil Balletten l'Orphein de la Chine, maaskee den skønneste af alle vor Galliottis Mesterverker, der i Aften fik nyt Værd og Vnde fra en Bournonvilles Cingiskan og en Mad. Biørns Idame. Den, der første Aften, da han saa et saadant Kunstverk, var faldet nok til at kunne dømme, maatte være en meget søsløs og uskønnende Dommer. Anm. nød det med inderlig Henrykkelse, og oppebier med Længsel flere Forestillinger, for at kunde see disse Terpsichores Yndlinger med mere kritisk Kulde.

Mandagen den 1 Octbr. Zonette Ambition, Comedie i 3 Acter af Holberg. Skøndt dette Stykke i det Hele ikke blev ilde spilt, skøndt Hr. Knudsen gav Hendrik fortreffelig, og fuldkommen i den rigtige Character; skøndt Hr. Lindgreen spille Dobro Podolsky overmaade vel; skøndt Mad. Knudsen var Magdelone; skøndt Hr. Ahrends havde mange skønne Steder, og Hr. Gielstrup gav sin Arv fortreffelig, naar man fraregner en Forvirring, der indløb i første Act, vilde det dog i Aften ikke ret fornøie Anm., blandt hvis Yndlingskuespil det dog ellers henhører. Maaskee savnede han her alt for levende vor uopnaaelige Mad. Gielstrup, som her var saa stor, og som det var
ubill.

ubilligt at fordre, en Jfr. Schmidt, hendes Flid og virkelige Talent uagtet, skulde være i Stand til at erstatte; maaskee gjorde det ham ogsaa ondt, at see Huset's yderlige Tomhed ved dette Mesterstykke. Mere Liv og Styrke i sin Diction maae han imidlertid anmode Jf. Schmidt i den holberg'ske Comedie at lægge Bind paa, og især at vogte sig for en vis monotonisk Mathed, som hun i Aften ikke allevegne var frie for. Til dette Lystspil gaves en Pas de quatre med Pantomime, og Syngespillet Pæretræet. Af det Foregaaende vil man see, at dette Pæretræ er inutile lignum; og er det da vel at haabe, at det jo før jo heller bliver ryddet, og kastet paa Jlden.

Tirsdagen den 2 Octbr. Stregen i Regningen, Lystspil i 4 Optog af Jænger. Anm. har i forrige Hefte havt Leilighed til udførlig at anmelde Stykket selv, og ytre sin Meening saavel om dets Mangler, som Fortrin. Til de sidste høre unægtelig de saare comiske Situationer og den vittige Dialog, og begge Dele blev i Aften ved de Spillendes Foredrag ypperlig hævede, saa Anm. erfoer, han var ikke den eeneste, der saae denne Forestilling med ualmindelig Fornøielse. At Charlotte er een af de Roller, hvor Mad. Preisler behager, og maae behage særdeles, kan vel ingen kalde i Tvivl, som kender Stykket og denne Actrices siældne Talenter for de muntre og vittige Roller. Saaledes gjør hendes Dine hende den skønneste Tjeneste i slige affides Replikker, som: "dette Suk smager just ikke af Kierlighed." Saaledes siger hun ogsaa det Sted: "han vil ikke" ganske fortreffelig, og giver Henriette ypperlig Assessorens Haand. Hendes Hilsen til Carl fra Vinduet var mig derimod alt for betydende. Heller ikke var jeg glad ved, at hun med den hævede Fingerr understøttede det Sted: "ligesom Fædrene ere." Der vilde være mere Delicatesse i at formilde det ved nedslagne Dine, sysselsatte Hænder, og en dempet Tone. Det om Carl gif derimod bedre end i Fior.
Ganske

Ganske fortreffelig knyttede hun ogsaa sit: "tage Assessoren" til Henriettes foregaaende Replik. Derimod gik nok det Sted, hvor de holde Krigsraad, fra alle Sider galt. Henriette og Assessoren hvisttede sammen i Steden for at verle Diekast, og Charlotte adresserte sig meget for meget til dem, til ikke at blive det vaer. Ganske fortreffelig sagde hun derimod: "tager Assessoren, og hjælper mig med ham, som jeg kan;" og skisne var hendes Overgange i næste Monolog. I hendes Scene med Carl giver hun sig i mine Tanker for meget blot. "De kan dog ikke Rade mig" var neppe rigtig accentuert. I Scenen med Johan og Lisette sagde hun, efter Ann. Tanker, den Replik: "Han tager Seil" for munter efter det Diebligs Situation. Men saare sødt sagde hun: "Der stoværre! jeg synes den er visnet lidt." Sfr. Schmidt Lisette, den bedste Rolle, Ann. endnu mindes at have seet af hende; især var hendes stude og spodske Replikker overmaade gode. Saadan for Ex.: "Jeg seer Kalvehoveder helst paa Gadet" med megen Betydning. "Da veed han meer end jeg" godt stødt; og "men sagde din Gudsader Sæbesyderen" med en meget god Accent. Hr. Kønne Assessor Brandt. Det er en gammel Erfaring, at et urigtigt Begreb om Værdighed og Anstand meget let forleder endog de haabefuldeste unge Skuespillere, der begynde med lutter alvorlige og værende Roller, til en Stivhed og Svulst i Udfærd og Recitation, som de siden have meget ondt vid at aflægge. For at frie Hr. Kønne for denne Fare, vilde uden Tvivl nogle romiske Roller være ham meget tjenlige. For declamatorisk var i Aften hans Udfordring til Obersten, hvilken nødvendig maae siges i den simpleste mindst understøttede Tone. Henriette Sfr. Northorst; Ann. har lidet eller intet at tilføie de Berømmelser, han i Fjor gav hende for denne Rolle. Især behandler hun ganske ypperlig det Sted, hvor Assessoren trykker hendes

des Haand, og hvor hun uventet bliver ham vaer. Ogsaa sagde hun i tredje Act de to Repliker: "So det ville jeg nok" og "min Assessor" overmaade nydelig. Konrad spiller Hr. Jbsen overmaade godt. Særlig tales han med en skøn Bægt om sin Gudsader Sæbesyderen. Saare god, og endnu bedre end forrige Aar, var ogsaa Hr. Lindgreen som Johan. Skade var det han forplumrede Repliken i anden Act om Spar. og Hierterdame, thi han var virkelig paa Veie at sige den lige saa skønt, som han siden siger den om Philantropinerne. Overmaade godt skildte han sig ved Scenen med Konrad og Nette. Endnu et ypperligt Sted af ham, var Slutningen af den lange, og ei for vel anbragte Fortælling i fjerde Act. Hr. Knudsen Ewald. Dersom Alm. ikke bedrager sig i Henseende til den almindelige Dom, da troer han, at denne brave Kunstner ikke har Anledning at angre, at han med det sande Genies Villighed har hørt den Anmærkning, der forrige Aar blev gjort ham om hans Tone, og i Aar nedstemt den til en langt naturligere og mere passende, som han ganske fortreffelig vedligeholdte, og som uden Tvivl blev modtaget med almindelig Velbehag. Ogsaa sagde han sin Rolle med megen Forstand og Siinhed; saaledes var Nuancen ved: "een havde tabt 50 Rigsdaler paa sit Ord" ganske fortreffelig. Og saare ypperlig fortalte han om Karls Udelmodighed med de Afbrændte. Ogsaa havde hans to sidste Repl. megen Lune. Hr. Rosing Carl; efter det Ideal, som Hr. Opitz, af hvem Alm. i Leipzig saae denne Rolle, frembragde hos ham, skal denne Carl være en rask Bagabond, og paa denne Maade tog Hr. Rosing den fuldkommen. Strax hans første Indtrædelse, hans joviale Udseende, hans lunefulde iligemaade caractiserede denne, og denne vedligeholdte han ypperlig den første Scene igiennem. Desbedre stak derfor i anden Act hans Tankerfuldhed af. Men især skøn var hans Scene med Charlotte;

lotte; strax hans første Indtrædelse marqverte, at det var forsætlig Vanvare, han gik feil af; og nu hans Tone, saa fyrig, saa ganske skabt til at vinde en Charlotte, f. Ex. torde jeg udlægge det, og en ny Skjønhed fik denne Scene ved den følgende Monolog, hvor den langsomme Tone paa: Men vil jeg ogsaa løbe Storm, og den endnu mere betydende: "Hvad vil Udfaldet blive", gav et godt Bidnesbyrd om Carls Tankemaade hans Libertinage uagtet. Hans beskienkede Scener ere ubetalelige. Hans Jovialité og Bonhommie gjør hans Nuus elskværdig. Saare skøn var og hans Scene med Henriette paa Landeveien, især da han havde narret Kyttet fra hende. Og meget caracteristisk var i sidste Scene den Nepl.: Kiender De endnu denne Rose? Men skulde den Rose have været giemt i en Tegnebog? Hertil Balletten Forvandlingerne.

Dette Blad koster for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kjøbere 6 Mark. Aargangen.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 24.

den 15 October 1792.

Telle est du grand talent la puissante feerie,
Il rend tout vraisemblable, il donne a tout la vie;
Il anime la Scene, & pour dicter des loix,
A peine a-t-il besoin du secours de la voix.

Dorat.

Torsdagen den 4 October. Colonten, Syngespil i to Acter med Musik af Sacchini. Hertil Balletten l'Orphelin de la Chine.

Ved anden Gang at see dette skønne Kunstværk udført af disse Mesterhænder, forøgedes, og fordobledes den Fornøielse, Anm. nød ved første Forestilling; imidlertid var Indtrykket endnu for levende til at tilstøde ham detaillert Undersøgelse af dets Grunde. Uagtet han nu veed at gjøre sig Ræde for, at han henreves ved den skønne Majestæt, hvormed Hr. Bournonville thronede paa den Triumphvogn, ved den smagfulde Fiinhed, hvormed han vidste at vise os Tartaren i Helten, saaledes, at den førstes Bildhed dog ei skadede den ædle Værdighed, som udkræves af den sidste — hvori Hr. Bournonvilles tartariske Solo især var mesterlig — ved den ubeskrivelige Ansigts og Legems Bøltalenhed, hvormed han ei blot veed at udtrykke de ublandede Lidenstæber, men hvad endnu er mere, de allermæeste sammensatte og kiempende, og hvorpaa hans Scener med Idame give saa skønne og hyppige Exemppler; uagtet Anm. saaledes veed at angive sig selv de Steder, hvor, og de Indtryk, hvoraf han fornemmelig henreves, finder han sig dog ei i Stand til at

udvise

udvikle Midlerne, hvorved det skeede; men før skulde det skønnes Elsker blive feed af at see Bournonvilles Dands, før Mimographen blev færdig med at studere hans Mimik. Ann. er i det mindste ved at see den, bleven paa det fuldkomneste overbevist, at de Idealer, Lucian og flere af de gamle give os om en Pyladis og Bathylls patomimiske Fuldkommenheder, i ingen Henseende behøve at være overdrevne.

Et skönt Sidesykke til Hr. Bournonvilles Cingiskan er Mad. Biørns Idame. Ann. har meer end een gang erklæret, at han ei giver sig af med at vurdere vore Kunstneres Mesterværker; nægte kan han imidlertid ei, at mellem alle denne Kunstnerindes Roller ingen er ham kiere end denne. Den ædle og sømme Kones og Moders Følelser udtrykker hun med den meest smeltende skønneste Sandhed; hendes Affekt bliver stedse inden Qvindelighedens Grændser, og selv i Lidenkabens vildeste Storm bliver den fortviolede Moder dog aldrig til en modbydelig Furie. Mogle Scener, hvor Mimographen uden Tvivl vilde finde betydeligt Studium for sig, er hendes Gienkiendelse med Cingiskan, Kampen i hendes Hierte under alle Moderne med ham; Scenen i Leiren med begge Børnene efter det tabte Slag, især hendes saa karakteristiske Angst; den Naade, hvorpaa hun foreholder hendes flygtende Mand, ei at lade deres egen Søn i Stikken; i en følgende Scene, hvor hun giver sin Mand Dolken, opfordrer ham til at dræbe dem begge, og midt i hendes hæftigste Fortvivlelse blodgives ved Synet af Børnene. Naar man seer hende i saadan en Rolle, naar man mindes Duvenil Stuart, naar man seer Jfr. Jensen, som i Forvandlingerne forrige Aften, da maae man dog nok sande med Ann., at Tervsichore var mere værd, end evig at holde Polyhymnias Slæb, da maae man vel være Skuepladsens nye Bestyrer forbunden, at han igien fremelsker et Skuespil, som gjør vort Theater saa megen Vre.

Ann.

Unm. har et andet Sted yttret nogle Ønsker til Publicum. i Anledning af den nye Bestyrers Foretagender, og her finder han sig besøiet til endnu at fremsætte dette: At det omhyggelig vilde vogte sig for, at dets Stemme ei, ved at misbruge til Partieaands og Cabalers Tolk, taber sin Vægt saa vel hos Bestyrer, som Kunstnere. At man vel vilde crindre, at den virkelige Kunstner snarere finder sig fornærmet og ydmyget end smiggret ved ethvert Bifald, som han maae troe at skyldes nogen anden Årsag, end sine Fortienester; at Cabaler i Parterre saa let gaae over til Skuepladsen, og forstyrre der den Eenighed, som er saa fornøden til Kunstnernes heldige Samvirkning; at Publicum altsaa derved forstyrrer sin egen Fornøielse; at den virkelige Kunstner er sin egen paalideligste og strengeste Dømmer, og at altsaa tusinde klappende Hænder ei kunne gjøre ham tilfreds med sig, naar han ei troer at have Grund dertil; men at og den tauseste Ligegyldighed ei kan ydmyge ham, naar han er sig bevidst, at den kun kan have forsætlig Ufkiønsomhed til Grund; og især naar den ydermere modsiges af alle upartiske Skjønnere's Stemme.

Fredagen den 5te. Skinsyge Kone, Comoedie i fem Acter, oversat efter Colmans enaelske Original. Unm. har adskillige Gange tilforn fremsat sine Tanker om dette Stykkes Forestilling, her maae han da kun tilføie, at Mad. Preisler i de første Acter forekom ham at vilde tage Rollen paa den af ham ønskede Maade, og mere være den martrede, end den martrende Kone; men at hun ei udholdt dette gode Forsæt, og at Scenen i fjerde Act reent gik i Lyset. Hendes første Act, og hendes Scene med hendes Mand, hvor hun fritter ham ud, vare imidlertid skønne. Fra regner Unm., at der i Scenen med Majoren indløb en Forvirring, hvorved nogle Repliker tabtes, da gav Hr. Elsberg sin Daktly særdeles godt, og især sin femte Act med megen Lune. Hr. Musted Major Daktly ganske

ganske forreflig; dehne i sig selv blotte Conversations Rolle faaer ved hans skønne Diction megen Interesse. Hr. Rosings Carl Oakly var skøn, som sædvanlig. Hans tvende Scener høre blandt dem, der fornemmelig gjøre Stykkets Lykke. Hr. Gielstrups Sir Harry er mesterlig; hans Landjunkerræsen stikker især fortrefflig af ved Siden af Jfr. Astrups ypperlige Dametone, som Lady Freelove. Foruden de mange særdeles skønne Steder, som ilforn ere nævnte, maae Anm. endnu anføre hendes sidste Scene, den yderlige falske Venlighed, hun begynder den med, og nu hendes Tone, da hun lader, som hun først bliver Mylord vaer, og nu den fremmede Tone imod ham, og derpaa den stolte haanlige Tone i de to følgende Repliker; især "hvor de Landsbøjunkere" og "saa bander De saa affkyelig". Denne Replik var overalt et Mynster paa den fineste Diction. Saare vel contrasterte Jfr. Northorsts naturlige Tone, og adskillige Steder sagde hun ypperlig; f. Ex. "Jeg troer ikke, Dares Naade har Naaturen meget at takke." Saaledes gik ogsaa hendes Scene med Sir Harry ligesaa fortrefflig fra hendes Side, som fra hans. Men i Scenen med Carl burde hun ikke ladt ham saa meget beholde hendes Haand, dertil er han i for stor Unaade; heller ikke var der Liv nok i hendes Spil ved Trinkets Komme. Hr. Frydendahl Lord Trinket, har ei ganske al den smagløse Levemaade, der hører til denne Rolle, men giver den med Gliid. Ordet *Volee* udsiger han urigtig. Det var en slem Rirole, han i sidste Acter havde paa. Hr. Arends Squire Ruffet, har studeret Rollen med Gliid, og udfører den rigtig; men er ei ganske paa sit Sted. Hr. Lindareen Ocutter traf Svemandsproget og Svinget ganske fortrefflig. At Pigen i Oxen ei var saa glad, som sidst, fordi der var en Ulykke paa Færde, fortæner at anmærkes.

Mandagen den 8de. Maskeraden, Comoedie i tre Acter af Baron Holberg, og Syngesygen. Maske-
raden

raden er et af Holbergs moersomste, skønt maaskee ei af hans bedste Stykker; men gif i Aften, to eller tre fraregnede, saare maadelig. Hos Hr. Arends, der var Jeronimus, mærkede Ann. mod Sædvane nogen Forplumring, som uden Tvivl skadede denne Rolles raske Gang. Selv Mad. Knudsen som Magdelone vilde i Begyndelsen ei ganske behage Ann.; et skønt Sted af hende var, hvor hun i tredie Act kom til at slippe ud med, at hun havde havt Bud om Maskeraden, og nu med eet tog sig i det. Hr. Lindgreen, som Hendrik, gav et stort Exempel paa den ypperlige Fremgang, han siden sin Debut har gjort, og var i Aften denne vanskelige Rolle fuldkommen voksen. Især udmærkede han sig i Scenen, hvor han forsvarte Maskeraden, besynderlig hvor han talte om gamle skikkelige Folks grande Mode; i Scenen, hvor han agerer Tamperet, og som Jøde. Ordet Folie blev et udtalt rigtig. Hr. Gielstrups Arv gandske fortreffelig, især sin Monolog, og den følgende Scene; hvor Overgangene vare meget gode, først Ungesten, og nu hvor han troede, der var ingen Fare paa Færde, og slog sin Hue efter Hendrik, og nu igien hans Besværgelse for at blive røbet. Under var det ellers, at denne Scene gif saa got efter den foregaaende tredobbelte Forplumring i Machineriet. Et andet ypperligt Sted, var, hvor han tilsvøer sin Herre, at Hendrik var en Jødepræst.

Tirsdagen den 9de. Bagtalelsens Skole. Saa ofte er dette Stykke anmeldt, at der kun kan blive saare lidet derom at sige. De tvende Brødre bleve fortreffelig givne af de Hrr. Rosing og Saabye. Den Maade, hvorpaa Hr. Rosing i første Scene gif over fra sin ømme sententseuse Tone, til Latter, er gandske fortreffelig; ligesaa Forsførelses-Scenen med Ladi Teazle i anden Act. Men hans store Act er den fjerde. Hans Tone paa den toffede Tøs; hans Forsførelses Logik, især Gientagelsen af: Spølelsen af Deres

Deres Ufkyldighed; nu den tvetydige Bægt, hvormed han i følgende Scene talte om Nyttens af Skiermbrettet, og hvormeget det vilde foruroelige ham, om Sir Peter opdagede sin Kones Elsker. Den yderst fremmede Tone, hvormed han sagde: "Jeg har ei den fierneste Formodning,, som om han ret søgte langt borte. Den skønne Sentents, naar Utaknemmelighed; den Hoste, han fik, da Sir Peter talte om Maria, og nu den ypperlige Latter, da han talte om den lille Modehandlerske; hvor han nu snart igien blev saa roelig, at han tvetydig kunde forsikre, hun røbede intet; og nu hans Høitidelighed i Begyndelsen af følgende Scene, og derpaa hans Forlegenhed; og da Skiermbrettet falder, hans Forbauselse, hans Diekast, da Carl vente Tiden til ham. Hans Forsøg at naae en fast Tone under sin Fortælling, og den flydende Tunge, han fremkünstler tilsidst, alt det var skönt. Skøn er og hans Scene i femte Act med Msr. Stanley, som han saa ypperlig giver Audiens, og især den Hast, han havde for at faae ham kaldt tilbage, da han hørte, Oliver var kommen. Han rettede det urigtige oversatte Sted om Døren, som man kunde vente sig af saa opmærksom en Kunstner. Den ypperligste Contrast mod denne kolde fiine skinnelige Bedrager gjorde den letfindige, raske, aabenhjertige Charles, som Hr. Saabye hver ny Gang spiller med ny Fortrin; hans Diction i de muntre og pudseerlige Steder havde i Aften ubeskrivelig Væthed og Naiveté. Skade er det kun, at dette Slags Skønheder ei lade sig saa let beskrive, som de, hvori Kunsten har mere Deel. Hvo kan f. Ex. beskrive de ypperlige Tonefald i Scenen, hvor han solgte Skilderiene? hvor især den Tone, hvori han talte om Sir Oliver, stak ypperlig af. En anden ypperlig Scene af ham, var den til hans Broders; især ønskede han sig meget skönt noget af Josephs Moralitet; og sagde: da er det vel, De ei hørte meer ganske fortreffelig.

Not

Nok en Mester-Replik af ham, var den, efter Skiermet er faldet. Ikke saa lykkelig var han i Scenen med gamle Stanlei; og Marias Elsker var i sidste Scene ikke nok Mester over Galningen. En skøn Green af samme Familie var Hr. Musted, som Sir Oliver, han gav denne Rolle med den elskværdigste Lune og Sandhed; ganske fortreffelige vare især de tydelige Steder, hvor han som Præmium taler om sig selv; f. Ex. det er ligesom, det maae De vide bedre. Hr. Arends Sir Peter med megen Smag og Flid; har i Alm. Tanke aldrig givet denne Rolle saa vel. Hr. Elsberg Crabtree ganske fortreffelig og med særdeles Lune; og Hr. Röhne Sir Benjamin meget vel, med den rette Blanding af Cavaleer og Pedant. Hr. Gielstrup Moses ypperlig. At Hr. Kvist spille Caroles, var uden Tvivl af Trang, da denne Rolle ellers kræver langt mere Næskhed og Frihed paa Scenen, end man kan fordræ, eller bør ønske af en Begynder. Om Mad. Preislers Ladi Teazzele er saa ofte og saa mange Steder sagt saa meget, at man blot behøver at henholde sig dertil, maa skee med det Tillæg, at det var een af hendes meget elskværdige Aftener. Ligeledes giver vist nok Jomfr. Astrups Maria Leilighed til at rose hendes Smag og Tænksomhed, f. Ex. hendes Forhold i den Scene, hvor der bagtales; men hvilken Rolle af denne værdige Kunstnerinde giver ei Anledning dertil? — Balletten unyttige Sæxerie.

Torsdagen den 11te. Diderich Menschenkræft Comoedie i een Act af Holberg, og Høstgildet. Forstykket var ei heldigt i Aften; skønt Hr. Lindgreen virkelig gav saavel Jøden, som Maurbrækker og Hendrik med megen Flid og Talent, vilde dog især Maurbrækker ikke vel klæde ham, ogsaa indløb nogle ubehagelige Feiltagelser med Brev og Signet. Hr. Gielstrup Jøden gandske fortreffelig; hans Dialect, Udseende og Adfærd er saa isralitisk, som mueligt. Hr.

Knud:

Knudsen Maurbræffer, meget godt den dumme Haudegen.

Høstgildet havde sit første Tilløb og entusiastiske Bifald. Det gik og overhovedet vel. Med saa inderlig Glæde, Anm. imidlertid saae Begyndelsen af Mad. Berthellsens Anna, saameget aftog hans Fornøielse mod Slutningen, dog langt fra ikke formedelst Mishag med hende, men af inderlig Ynkssomhed over hendes alt mere og mere Upasselighed, som ei allene hindrede hende at give sin Sang til Frihedsminde det den sædvanlig Inderlighed og Skønhed, men endog tilsidst nødde hende at forlade Scenen. Der som vi i dette Stykke saa ofte før have glemt Mad. Berthelsen, for at deele Annas Følelser og Kaar, da nødde vi i Aften til at glemme Anna, og med vor hele Deeltagelse at følge Kunstnerinden, der saa kienkelig var et Offer af hendes ædle Iver for Publici Fornøielse. Men at under de store høitidelige Grupper adskillige gik gandske ligegyldige bort, deels reent ud af Theatret, deels omkring paa samme i uvedkommende Samtaler; dette er en Uskik, som bør paaanes, og affaases. Ogsaa havde nok Jomfr. Mortenhorst, der i øvrigt gav især sin første Scene ypperlig, gjort vel i, at snakke mindre med Peter under sin Faders skønne Romance.

Dette Blad koster for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kiøbere 6 Mark Aargangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 25.

den 22 October 1792.

C'est, comme si je m'adressois en ces mots au Comedien; c'est ainsi que je declame, voila les choses, comme elles se passoient dans mon imagination.

Diderot de la poes. dram.

Fredagen den 12 October. Døve Elsker, Comoedie i to Acter af Schrøder efter det Engelske, og oversat ved Hr. Rosing. Denne ganske moersomme Farce har saalænge lagt i Dvale, at den næsten kunde ansees for et nyt Stykke. Den blev heller ikke seet uden Fornøielse, skjønt den blev neppe vel givet i det hele. Selv med Hr. Rosings døve Elsker var Ann. ikke ganske fornøiet; hans Tone i de døve Scener syntes ikke naturlig og ukunstler nok; heller ikke gav hans Udsærd i de første Scener Niche nogen synderlig Grund til at troe, at Julie havde handlet saa ilde med ham. Den anden moersomme Person i Stykket skulde Niche være, men om endog Ann. ei havde seet denne Rolle mesterlig spilt af tre blant Tydsklands bedste comiske Actører, Dem. Witthöfft, Mad. Adamberger og Günther, vilde han dog neppe fundet være tilfreds med Fr. Kragh, der aldeles mistog Characteren. Niche maae nødvendig spilles, som en naiv Pige, der itkun lidt behøver at forstærke sin naturlige Ingenuitet, for at give den Udseende af Eenfoldighed; men Fr. Kragh spille bestandig den listige; derfor mislykkedes og især Scenen med den unge Qverfeld hende fuldkommen. En anden betydelig Feil af hende, var, at hun løb for ved den gamle Qverfeld, da hun havde snøet Stolen med ham;

ham; thi Spøgen ligger just deri, at hun siger, hun vil dreie ham om til sig, og dog bliver bag ved bestandig. Hr. Arends gav sin gamle Qverfeld meget vel, naar kun hans Tone i Scenen med Mische mere havde røbet den gamle Partigianger, især, hvor han erkyndigede sig, om der var flere i Bærelset, og hvor han sendte David bort. Hr. Knudsen Staldkarlen, spille overmaade godt; kun ønskede Anm. at vide, paa hvad Sted det var i Egnen ved Meissen, at Folk talte Jydsk. I øvrigt passede man ei nok, at det Maragtige just stak i, at der ei maae høres en Lyd adskillige Steder, hvor den Døve svarer; ogsaa indløb i anden Act en slem Standsning. Hr. Lindgreen Johan, sagde sin Rolle overmaade naturlig og vel. Inden Anm. forlader dette Stykke, maae han dog endnu erindre, at om han end ei var eenig med Jomfr. Kragh om Character-Balget i hendes Rolle, da hørte han forresten hendes gode og sonore Diction med megen Fornøielse. Det lader, som hun igien vil sætte den vedbørlige Priis paa sit naturlig gode Organ; og det skulde inderlig glæde Anm., hvis hun vilde uddyrke det saa meget, som det fortæner.

Til Efterstykket blev givet det gode Ægteskab, Skuespil i een Act af Florian. Egentlig er dette Stykke en Fortsættelse af de to Sedler; Anders og Grethe, eller som de hos Florian hedde, Arlequin og Argentine, ere Hovedpersonerne deri; derfor tales ogsaa i dette Stykke om den Seddel, Anders fik igien af Snaps. Florian har overalt havt den Idee, at skrive sin Arlequins hele Roman dramatisk, ved at fremstille ham i to Sedler, som Elsker, her, som Mand, og i den gode Fader (et nydeligt Stykke, som vi uden Tvivl snart kunde vente os), som Fader. Naar imidlertid denne Rolle ei mere efter Florians Idee spilles i Arlequins Masken, som hos os lykkeligviis ei lader sig gjøre, vil det vel være vanskeligt, at finde een Skuespiller, der med Sandsynlighed kunde fremstille den

den i alle treende Aldere. Hr. Schwartz, som har oversat dette, og som forresten — saavidt Anm. ved en løselig Sammenligning har kundet erfare — troelig har fulgt Florian, uden at nytte Anton Wall's Omsarbeidelse, har altsaa gjort ganske vel i at omdøbe Personerne. Men da den lange Fortælling om Feen og Dronningen, udtryffeligt indeholder en Allusion til Maria Antoinette i Frankrig (hvem ogsaa Originalen er tilegnet) hendes lange Ufrugtbarhed, og tvende Barnefødsler, og altsaa her ei har mindste Interesse, skulde det da ei have været bedre, at have gienat dette Stykke endnu nogen Tid, til disse Rigers Haab og Ønsker ere opfyldte, da med en liden Forandring henegnet denne Historie til den Fyrste og Fyrstinde, som vi alle kiende, som elske hinanden saa hiertelig, og som hele Verden elsker? Med fire Ord er hele Forandringen gjort, og da vil enhver, der har dansk Hierte, vist ei mere finde denne Fortælling kedsommelig.

”I dette Stykke, siger Florian, har Arlequin (Candide) alt været længe givt. Han tilbeder sin Kone; men denne Kierlighed, som er den bedste af alle, og grundes paa Hviagtelse og Fortroelighed, maae være ligesaa øm, men mindre smiggrende end i to Sedler. Og saa har jeg stræbt at gjøre Dialogen naturligere og simplere. Han leger med sine Børn, og fladtrer med sin Kone; alt det har der ingen Bittighed med at bestille. To vel forenede Ægtefolk, som ere fuldkommen sikre paa hinanden, gjør ingen Madrigaler; de ere indbyrdes, og uden at sige hinanden noget derom, den uafsladelige Gienstand for alle hinandens Handlinger og Tanker; men de tale ei meer om Kierlighed; det følger af sig selv; de elske hinanden, siden de er til”.

Hvad Florian her siger om sin Stil, er et betydeligt Bink for Skuespillerne, ogsaa deres Fordrag maae altsaa være saa naturligt og simpelt, som muligt. Og dette glædede mig fra Begyndelsen af, hos
de

de tvende værdige Kunstnere, hvem dette Stykkes Hovedroller vare betroede: Jfr. Alstrup, som Sophie, talte saa sandt, saa moderlig med sine Børn; hendes: du er en flog Dreng, var den rene Natur; ligesledes: men laaes ikke. At hun i syvende Scene siger: det er hende, som gjorde vor Bryllup er en Oversættelses Feil; det maae nødvendig hedde vort Givtermaal; det første var kun en Pengesag; det sidste var Sophies Lykksalighed; ogsaa ønskede Anm. der kunde findes et bedre Ord i Steden for den honnøretteste Tænkemaade. De Scener, hvor hun mis-tænkes, giver hun med Sandhed og Siinhed, men de maae sees oftere for at kunde udvikles. De to Smaa sagde mange Ting med megen Sandhed, blandt andet den ældste: "Jeg vil fortælle den strax, om du vil have det". Hift og her hørte man imidlertid vel megen udenad lært Tone. Hr. Schwartzes Candide blev begyndt med megen Sandhed; det var virkelig Faderen mellem sine Børn, og hans: vil du være fierde Mand! saare godt; ligesaa hans: Gaae sin Vei, Madam! den Mand holdt ei saa lidt af sin Kone. Det Sted: "Ach det er, fordi hun holder meer" forekom mig ei rigtigt; derimod var hans Scene med Casper skøn; særdeles hans betydende: Farvel Kammerat! Overgangene i næste Monolog vare meget gode; især Alligevel — Nei! og nu hans tiltagende Smerte, især: det troer jeg med. Brevet læste han derimod ikke efter Anm. Sind; Hans Udsætninger og Overgange kunde jeg i det mindste ei altid finde Grund til; Næsten af denne Scene vilde heller ei ret staae mig an. Saare skøn var han derimod i 17de, særdeles jog det Sted om Blomsterne mig ved sin Sandhed Taarer i Øinene. Misforstaaet er derimod det Sted, hvor det hedder, at Geronte har irettesat sin Datter, thi i Originalen staaer derimod, at Eraste har gjort hende for-

forrykt i Hovedet, hvilket og passer meget bedre til Sammenhængen.

Siden hverken Skuespillernes eller Personernes Navne endnu ere komne paa Placaten igien, hvor dog Publicum saa inderlig og med saa megen Grund og Hævd ønsker dem, maae man være Udgiverne af nye Skuespil forbunden, at de paa Titelbladet meddele os denne Efterretning.

Til disse tvende Skuespil blev givet een af Hr. Bournonvilles Demicaractere Entrecr. Han og den havde i Aften deres første og fortiente Bisald.

Mandagen den 15de. Indianerne i Engelland, Skuespil i tre Acter af Røgebu. Dette Stykke, siger Schink meget rigtig i det femte Stykke af sine læseværdige dramaturgische Monathe fortienet, om det saa kun var for Gurli's Caracters Skyld, alt det Bisald, det har erholdt, om det saa ei havde videre, der fortiente Noes, og om end gav Critiken endnu mere Anledning til Daddel." Da denne Rolle altsaa er Stykkets væsentligste Skønhed, vil det vel og fornemmelig komme an paa dens Udførelse, hvad Behag Stykket skal modtages med. Og det blev modtaget med det fuldkomneste Behag; Gurli var i Mad. Clausens Hænder, og hun afsvang Publicum mere end eengang det varmeste og lydeligste Bisald. Hun gav den med en Lune, en Munterhed, der henrev; hendes Naiveteter havde den herligste comiske Styrke, og tvende sande Mesterscener af hende var hendes ængstlige Klyngen til Liddy, da denne bedrog hende med Skytsaanden, og hendes høist energiske talende Stilling, da hun saae Fazir, og troede at see en Aand. Da Alm. imidlertid erkjender Mad. Clausen for een af de fieldne tænksomme Kunstnerinder, der heller vil høre sig bedømte, end blot berømte, troer han ei at burde dølgge, at, saa sand den Fornøielse var, hvormed han saae den Caracteer, hun havde valgt til denne Rolle, og saa mesterlig hun endog udførte den, var det

det dog ei ganske den, han havde tænkt sig til Rollen. Hun tog den fra en mere comisk Side; Anm. havde forestilt sig den ligere det skønne Ideal af unge Indianerinde, som fra Skuepladsens gyldne Dage endnu svæver ham for Sielen; og hvad der især havde stemt ham til denne Forventning, var en Characteristisk af en ypperlig tydsk Kunstnerindes, Dem. Witthøfts Gurli. "Mig fattes, siger en tydsk Kunstdommer: den orientalske Begeistrings Udtryk for at sige, hvad denne Gurli er. Det er en Skabning fra Vischnus Himmel, som vandrer mellem Dødelige. Muntert Spøg ledsager denne Gurli; Ande omsvæver hende, himmelsk Uskyld lyser af hendes Øie, henrivende Naivitet modulerer Lyden af hendes Stemme." Om denne Behandling af Gurli er rigtigere, om den vilde behage vort Publicum mere, eller endog ligesaa meget, som Mad. Clausens, drifter Anm. sig ei til at afgjøre. Han vilde blot gjøre denne tænkende Kunstnerinde opmærksom paa, at der endnu gaves en Vej, der var forskiellig fra den, hun første Gang tog. Om den er rigtigere, nærmere, sikkrere, vil hendes sande Genie bedst kunde overskue, og afgjøre. I den fortreffelige Characteristik over denne Rolle, som Schink i Junii Maanedes Hæfte af sine dramatiske Monathe har indrykket, og som, efter hans egne Ord, ene er bestemt for Kunstnerinder af hendes Classe, synes denne smagsfulde Kunstdommer at hælde over til den her yttrede Meening. Ganske fortreffelig var ogsaa i Anm. Tanker Hr. Schwarts som Kaberdar, hans Tone, Aldfærd, alt viiste et Menneske, der var fremmed der, men som søgte at danne sig efter den Menneskeslægt, han nu levede iblandt. Naar Hr. Saabye derimod tog sin Fazir næsten paa samme Fod, som sin Anders i to Sedler, da misforstod han noget nær Diacerens Meening. Fazir maa neppe have noget comisk Anstrøg, hans Naiveté skal blot være det brændende Hjertes ukunstlede Betsalenhed.

hed. Hr. Gielstrup gjorde som Sir John en skøn Begyndelse i et nyt Fag, og man skulde neppe i denne virkelig ærværdige og interessante Olding gientkiendt den comiske Skuespiller, der ellers ikke let lader sig see uden at modtages af vor Latter. Om Madam Smith er Anm. cenig med Schink, det er en modbydelig Caracteer, som selv i en Madam Knudsens Hænder ikke ret vil behage. Interessantere, skøndt ogsaa overdreven er den pedantiske Samuels Rolle, som blev ganske ypperlig givet af Hr. Frydendahl; just denne Peenhed, denne Stivhed, denne Prætention, denne Art Monde maatte Samuel have for at moere, og være sand; et Skridt videre deri var han modbydelig, og ei latterlig mere. En skøn Contrast til ham var den simple elskværdige Liddy. Gmfr. Northorst gav atter i denne Rolle et stort Beviis paa sine stadige og stærke Fremskridt i Kunsten; dersom man ellers kan kalde det Kunst, hvad der saa ganske er Natur og Sandhed. Som et Mesterstød af hende maae Anm. nævne hendes: Og Samuel! med den inderlige Forbøns Tone; hendes Forlegenhed, da hun skulde see paa sine egne Manskiætter; og især hendes *Au vel!* da hun gav Kaberdar sin Haand. Men var Overgangen fra hendes næste Monolog til hendes Munterhed i Scenen med Samuel ei for brad, for lidt motiveret? og var det en Arie, og især en italiensk Arie, en Liddy skulde synge sin Kader, en gammel Engelskmand i Søn med? Hr. Rosing Robert med megen Raskhed og Sandhed; sagde især det Sted ganske fortreffelig, hvor Gurli gjør ham det Samvittigheds Spørgsmaal, om han holder saa meget af Samuel, som hun af Liddy, og han i sin Forlegenhed svarer, det er min Broder. Hr. Knudsen Jack ganske fortreffelig med den sandeste og derhos simpleste Baadsmands-Dialect. Hr. Due Musaffery, saare godt, med megen Tørhed. Hr. Elsberg Visiteuren moerede meget i denne pudseerlige Rolle.

Efter dette Stykke Balletten Semiramis.

Tirs-

Tirsdagen den 16de. Savoyarderne, Syngespil i een Act med Musik af Daleyrac. De tvende elsteværdige Drenge bleve endnu nydeligere end første Aften givne af Hfr. Northorst og Schmith. To særdeles nydelige Steder af den sidste vare, hvor hun skal hen at sidde hos Baronen, og hvor hun siger ham Farvel; dette sidste jog Anm. Taarer i Diet. Med den elsteværdigste Lethed giver den første sin lille trodsige Rolle, taler sit Franske med saameget Udtryk og Rigtighed, og har saa takkelig og degagé en Raskhed. Da Stykket endnu ikke er trykt, kan Anm. ei indlade sig i den detaillerte Bedømmelse, disse tvende unge Kunstnerinders nydelige Spil fortiente. Og da han atter i Aften mærkede, at den almindelige Fornøielse meget tabte, ved det man slet ei forstod de Sange, der vare i Savoyard-Patois, maae han gientage den Paastand, at i det mindste disse trykkes. Hr. Giesstrup og Knudsen gjøre en herlig comisk Figur i dette Stykke. —

Hertil Balletten l'Orphelin de la Chine. At gjøre den upartiske og skønsonne Deel af Publicum opmærksom paa en Bournonvilles og en Mad. Biørns skønne, ædle, og udtryksfulde Dands og Spil i denne Ballet er overflødigt; det hedder om dem begge:

L'ocil, qui les admira, ne les peut oublier.

Og de, der ikke har, eller vil have Nie for disses Fortrin, om dem gielder det gamle Ordsprog; der er ingen værre blinde, end de, der ei vil see, og dem kan man da ei andet, end blot ønske deres Syn igien.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 26.

den 29 October 1792.

Aimez, qv'on vous conseille, & non pas, qv'on
vous loue.

Boileau.

Lorsdagen den 18 October. Taknemmelige Søn,
Comoedie i een Act af Engel; den gamle Rode er en
Rolle, hvori Hr. Due hver Gang udmærker sig ved
ny Fremfærdt; ikke blot hans Dialect er fortreffelig,
men hans Diction faaer bestandig mere Kraft og Gld.
I Aften saae de competenteste Dommere ham med
megen Fornøielse. Den taknemmelige Søn var Hr.
Saabye, der gav Rollen simplere end hans Forgæen-
ger, men som nok hist og her ei var Mand og Officeer
nok. Grethe gav Mad. Clausen overmaade vel, især
de første Scener, hvor hun traf den naive Bondepis-
ges Character særdeles rigtig. Blandt de øvrige Per-
soner vil Anm. blot udmærke Hr. Arends, blandt hvis
bedste Roller Degnen hører, og Hr. Knudsen, der var
overmaade god som Corporal. Til Slutning maae han
erindre, at adskillige af de Bønder gjorde sig særdeles
unyttige, og at det er en slem Skif, saadan at sige
meer, end skrevet staaer.

Hertil blev givet Bortførselen, Comoedie i tre
Acter af Jünger. Dette er alt den siette Nyhed, vi
i disse sex Uger have den nuværende Bestyrers priis-
værdige Virksomhed, og vore Skuespilleres ædle Flid
at takke. Det har de jüngerste Stykkers sædvanlige
Fortrin og Mangler; en saare vittig og underholdende
Dra-

Dialog, og pudfige Situationer; men ikke nogen synderlig rigtig Plan, ligesaa lidt som ny eller udtegnede Characterer. Overalt have hans Personer samtlig et vist Familie-Physiognomie, hvorpaa man strax kan kiende igien, hvis Børn de ere. Hans Rosenthal og selv hans Buchenhayn ere kiødelige Brødre af Carl Hizzig og Freysin; Wilhelmine von Sachau er en sand Guld søster af Charlotte Hizzig, Sophie Flirk, og Charlotte i Vexelen. Denne Rolle blev ganske ubetalelig givet af Madam Preisler; hun sagde den med en ubeskrivelig Lethed og Sødhed, og uden at falde til det alt for frie eller coquette, hvortil disse Roller undertiden friste. Undtager Anm., at hun i første Act glemte at parodere sin Uncle ved de Ord: ikke et Gieblif! og at der et Par Steder, blandt andet i hendes Monolog mærkedes lidt Standsning, som saavel kunde tilgives hende paa en Aften, da hun — som Anm. fra en sikker Haand veed — var saa syg, at man maatte elske Kunsten, som hun, for at kunde spille og spille saaledes; da har Anm. intet uden Lovtaler at tilføie. Gandstke fortreffelig sagde hun f. Ex. i næste Scene der om Spadseretouren; ypperlig var hendes kolde Tone i Scenen med Jacob; med yderste Lune sagde hun det pudseerlige om Nürnbergerne, og converserede den hele Scene med Rosendahl med saa skøn en Lethed, saa gandstke uden Prætension og Algacerie, som denne Scene maae siges; men hendes allerstønneste Replik var dog den betydende Tone, hvor hun sagde ham: de spiste Kloffen Vi. Baron Rosendal Hr. Schwarts; det er en Art Klingeberg, og Anm. tilstaaer ærlig, at det er ikke det Sag, hvori han helst seer denne værdige Kunstner, som i øvrigt ingen kan elske og ære høiere end han. Vittighed, Bonhommie, Jovalitet, Naasthed finder han hos Hr. Schwarts, men Ton de Monde savner han. Imidlertid behagede Rosendal ham mere end Klingsbergerne, fordi denne virkelig er mindre den store Verdens Mand.

For

For at udmærke en af de Smaating, hvori han savner Verdens Stempel hos Hr. Schwartzs, er f. Ex. strax det, at han udtaler det Ord Tønen dansk; da dog vor fiine Verden bestandig franciserer det. Ogsaa var der Alm. ei Galanterie nok i hans Scene med Wilhelmine. Gandcke fortreffelig sagde han derimod sine Pudseerligheder, om hans Helene, der fik Niis, og om de Folk, der valgte for ham. Hr. Rosing Buchenhain, er egentlig kun en subordinert Rosendahl, og har kun een god Scene, nemlig Mødet med denne; men dette giver ogsaa Hr. Rosing gandcke ypperlig; i flige Scener er han stedse fuldkommen paa sin Plads. Af Stykkets øvrige Roller er ei stort at sige; især er Henriette i ingen Maade en Alstrup værdig.

Mellem begge disse Stykker blev givet en instrumental Concert.

Fredagen den 19de. Steffen og Lise, Operette i to Acter, og det gode Ægteskab. Om Steffen og Lise er ogsaa ofte sagt saa meget, især til en Jfr. Northorst, Hr. Saabyes, Gielstrups og Frydendals Berømmelse, at Alm. denne Gang blot vil indskrænke sig til at omtale Jfr. Winther, der i Mad. Gielstrups Sygdom gav Lises Moder. Mellem hende og hendes Forgængerinde finder ingen egenlig Sammenligning Sted, (om endog Alm. var Elsker af Sammenligninger) da hver af dem tog Rollen paa sin Maade, hvad Mad. Gielstrup udrettede ved sine kraftfulde Accenter, og ved sin fiine og fyrige Diction, det frembragte Jfr. Winther ved den utrættelig løbende Tunge; begge gav os en iilsindet Skændegiæst af et naturligt godt Hierte.

I gode Ægteskab beundrede Alm. som første Gang Hr. Schwartzes første Scene med Børnene, hans Monolog, hans Fortælling, og hans følgende Scene med Casper. Ogsaa i næstfølgende Monolog var hans Overgange meget rigtige og skionne, men Crastes Brev læste han ei efter Alm. Sind. Strax
fra

fra allerførst af kræver det, troer jeg, den yderste dyvende Bestyrtelses næsten kvalte Stemme, og jeg kunde heller ei denne Gang komme til rette med hans Gradationer i det følgende af den, skönt jeg vel saae, han her vilde knytte sit Spil til hendes. Derimod var hans sidste Scene aldeles ubetalelig; her giennemstrømmede hvert Ord af hans Mund mit inderste Hjerte. Hfr. Alstrup Sophie, hendes Moderscener havde megen Huuslighed og Sandhed; men da han nu atter seer de tvende Scener, hvor Candide anklager hende, finder han vel som første Gang megen Siinhed, megen Smag i deres Behandling, men for megen Kunst. I Dieblikke, som disse, henhører ingen Declamation, ingen Action, blot Hjertet taler, og det eneste, Forstanden har at giøre, er, omhyggelig at borttage alt, hvad der kunde ligne Talekunst. Hr. Lindgreen gav sin Casper overmaade vel. Den ældste Dreng havde nogle alt for lærte Overgange især i sin Fortælling. Hertil en Entree, der sluttedes med en Contredands, som Publicum sær optog med meget levende Bifald.

Mandagen den 22de. Varselstuen. Atter et ofte anmeldt Stykke; af Birollerne vare mange ombyttede. De vigtigste, og som havde fareet vel ved Byttet, var Doctorens, som Hr. Musted gav med megen pedantisk Bægt; den recommitistiske Officeers, som Hr. Elsberg gav med sin sædvanlige Jovialitet; og Geedtske Klokkers, som Hr. Knudsen gav med megen Sandhed. Ikke iide gav Hfr. Kragh Stine Isenkrammers; kun hendes Bortgang vilde ei behage. I Scenen mellem Dorthie og Ollegaard hørte Alm. med Mishag nogle tilsatte Ceder. Om Holberg forresten vilde finde sig smiggret ved at blive spilt saa lystig, at Tilskuerne ei saae hans Dialog at høre, er et andet Spørgsmaal. Hvorfor Hr. Thien vil vanhælde sin saa skønne og vel vedligeholdte Troels ved den smagløse og for Troels upassende Tilfætning fra 2 til 5, fatter Alm. ikke.

Olige

Slige Nødhielp skulde han overlade til dem, der trænge til sligt for at faae et Par dumme Tilskuere til at lee. Heller ei var det godt, han forandrede den 8 til 22de October, thi dette giver Corfits næsten en heel Maaned meer i hans Regning.

Hertil Balletten Tigeunernes Leir.

Torsdagen den 25de. Indianerne i Eng:land. Anm. hivaanedes denne Forestilling med nye og fordoblet Fornøielse. Heraf vil man nu vel formode sig, at han fandt alle sine Anmærkninger fulgte; og dog har man ei gandske truffet det; thi — hvad der stedse er ham meget kjærere — han fandt dem prøvede og veiede. Mad. Clausen — thi fra hende bør man i dette Stykke begynde — havde ei omdannet sin Gurli efter den Characteristik, hvoraf han i sidste Nummer gav et flygtigt Udkast; og deri har hun uden Tvivl gjort fuldkommen vel, da Rollens Virkning ved denne Behandling neppe vilde vinde; men hun havde læmpet den af hende valgte Character derefter, og noget nedstemt det comiss barnagtige deri. Det er dobbelt smigrende at see sig hørt af dem, hvis Eftergivenhed saaledes viser sig en Følge af tænksom Overtydning, og ei af blot Spielighed. Der er to Klipper, hvorpaa en Gurli kan meget let strande, og hvorpaa vel Nydsklands Gurlier — en eller to undtagne — i Skoffes viis ere strande, eller i det mindste støde an; den ene er at vilde give hendes indianiske Naiveteter mere Salt ved at gjøre dem til Tvetydigheder; at vor Gurli ei her vilde støde an, det stod ikke blot min Benindes Smag, men ogsaa hendes Tænkemaade mig inde for; den anden at hæve dem ud ved Tone, Taktent og Gebærde, af Frygt for, Publicum ei ret skulde lægge mærke til dem; ogsaa dette er galt; thi Gurli, just naar hun siger det, der allermest afviger fra vore Sæder, veed slet ikke af, at hun siger noget mærkeligt, og kan altsaa slet ikke falde paa, at udhæve det; og dette iagttog Mad. Clausen endnu omhygge

hyggeligere i Aften, end første Gang. Det aller-
 eneste Sted, hvor det forekom Anm., at hun lagde
 vel meget Vægt paa noget, der af ovenansførte Grund
 burde siges gandske let hen, var: Gurli har end-
 nu aldrig havt Børn! i øvrigt var der i alle de
 meget flibrige Steder om Ægtestanden ei det aller-
 mindste, der forraadde den kyndigere Europæerin-
 de; hun sagde det saa let saa uforarget, som Schink
 har ønsket det, og som Rollen kræver. Det vilde
 overalt, hvis Rummet tillod det, være et høist in-
 teressant Arbejde, at anstille en Parallel imellem
 den danske Kunstnerindes Spil, og den tyske Drama-
 turgs — hende ubekiendte — Characteristik; man vilde
 see, at den sande og samme Smag har ledet dem
 begge een Vej, og at, om de endog stundum af en
 forsværst Udsigt have ladet sig lokke paa en Bivei, har
 det dog aldrig været noget Afvei, men er strax stødt
 til den almindelige igien. Det, der især characteriserer
 Mad. Clausen i denne Rolle, er den Natur og Sand-
 hed, hvormed hun taler den; hun er ikke paa Scenen,
 hun spiller ikke; hun er i Kaberdars Stue, hun er Gurli;
 vi høre af hende disse sande huuslige Samtalens To-
 ner, disse ukunstlede Overgange af Hurtighed og Læng-
 somhed, af Stemmeklang og Stemmebæining, som
 udmærke sars Conversation fra Theaterfordrag. Man
 tage f. Ex. strax i hendes første Scene den Repl. Det
 veed jeg ikke selv især det sidste af den: at han gjør
 Anstalter for at træde over en Nendesteen, som om han
 havde Ganges for sig,,; hvilken Afverling og Sandhed!
 Saaledes ogsaa de haarde Ting, hun siger Samuel,
 saa let, saa flygtig. Men især udmærker sig herved
 Enden af denne Scene; først Repl. om hendes Faders
 Dødsbed, saa munter, saa leende; nu det alvorlige:
 ulykkelig! nu den flagende næste Replik, derpaa det
 rørte, hvor hun kysser Samuel, hvilket atter gaaer
 over til den flagende Tone, indtil hans Snak om
 Huusleien bringer hende til at lee, og hun med den

naiveste Munterhed fortæller ham, hendes Fader kunde købe Huset, og et heelt Dussin saadanne Narre til. Ikke mindre nydelig begynder hun sin næste Scene; Tonesældet paa: naar jeg læser, falder jeg i Søvn er fortreffigt, og hendes næste Replik ved sine Tones afvejlinger yderst naiv og levende. Saare nydelig og med Hjertets Veltalenhed var Fortællingen om Fuglen og Rosen, og Overgangen til den muntre leende Tone, saasnart hiine Følelsers Erindring ei længer bespændte hendes Bryst, saare skøn. Et af de Steder, som udmærke sig ved hendes let henkastende Tone, er: "elste! nei!" det kommer saa sandt, og tillige saa frit ud af hende, at man kan høre hun ikke troer, der er mindste Emule ondt i; ligeledes hendes følgende Erklæring, at hun slet ikke veed hvad det er at give sig, saavelsom og det ei mindre farlige Sted, hvor hun vil ægte ham strax. Med samme simple Aabenhjertighed siger hun sit Sy; hvor han beder om et Kys; tørrer siden Munden, og betroer ham, at hun ægter Notarierne, om de er skønnere. Ann. har allerede sidste Gang roest Scenen om Skyttsaanden, og forgieves vilde han prøve at beskrive hendes ængstlige Seem omkring sig, hendes Klyngen til Liddy, hvordan hun ligesom søger Skyts hos hende. Den lange Fortælling er rigtig, skøndt maaskee ei altid levende nok nuancert, førend til allerødt, hvor Garli ligesom bliver gandske let, fordi hun har faaet den fra Haanden. Med megen Naiveté giver hun de to Steder, hvor hun kysser Liddy og Jack. Overmaade godt gør hun det Sted, hvor hun træder mellem Samuel og hans Moder; og den lette pudseerlige Maade, hvormed hun siger ham, at hun kan nok skrive, og især det om Blæhornet, er fortreffelig. Replikkerne til Samuel, efter at hun er bleven forelsket i Robert, ere iligemaade høist characteristisk; saavelsom ogsaa hendes: Lyve! hvad er det? Hendes Stilling, da hun seer Fazir, med de udspændte Arme, det stirrende Øie, den

hens

henviende Finger er saare malerisk og udtrykkende, og med den elskværdigste Naiveté siger hun først sin Fader, og siden Liddy, at Fazir er smukkere. Anm. har opholdt sig længe ved denne Rolle; men han har saaledes haadt den Lykke at eftergrandse og studere noget vigtigt Kunstværk fra denne tænkende Skuespillerindes Haand. Liddy Jfr. Northorst. I hendes Rolle er mindre Afverling, mindre Liv, men samme Sandhed, og en vis Hiertelighed, som er sielden paa Scenen. Mit Hierte er frit siger hun, saa man føler, det er det. Hun sang i Aften en Vise af Schulzes Volkslieder. Den var saare vel valgt efter Liddys Character og Situation; dog forekom den ei Anm., at have hos Mængden gjort al den Lykke, Componist og Sangerinde fortiente, maaskee fordi den var for alvorlig. I Scenen med Samuel var et meget characteristisk; og saare godt sagde hun den Replik om Tegnebogen. Hendes Forlegenhed, da Kaberdar viiste hende Manchetterne, er nævnet og roest. Den Kamp i hendes Siel og den datterlige Kierligheds Seier, som hendes Udfærd og Dine udtrykke, inden hun siger det skønne: Nu vel! lader sig desværre ei beskrive. Hun sammensmyttede i Aften meget godt saavel denne som den efterfølgende Scene med sin Monolog, kun at forsmæde ham for en Yndlings Skyld forekom Anm. ei rigtig sagt. I Scenen med Fazir rørte hun mig inderlig, især da hun paakaldte sin Faders Billede, og da hun sagde ham, hun var Brud. Meget god var Hr. Gielstrup, som Sir John, han giver Rollen med skøn ædel Simpeltid, som han i Aften frydrede med noget mere Lune end forhen. Hr. Frydendal er fortreflig, som Sir Samuel, hans Protections Bue til Visiteuren, og hans Vengstlighed, da Gurli vil skrive under, ere især gandske ypperlige.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 27.

den 5 November 1792.

Thalia følger sig blandt Grave gaae.

Thaarups Prolog til Moses Minder.

Atter kaldes jeg til een af de tungere Pligter, der i
feenere Dage saa ofte er bleven min Lot; i Steden for
at binde Laurbærfrands til den værdige Kunstners Lins-
ding, maae jeg flette Cypresser til hans Urne. Tha-
lias første Præstinde er ikke mere; Holberg har tabt
sin bedste Fortolkerinde; Madam Gielstrup er død.
Mange Maaneder have vi alt savnet hende paa Skues-
pladsen, idelig ængstedes Kunstens Venner ved Ryg-
ter om hendes nær forestaaende Tab; men dette Tab
var for stort til, de ei skulde smiggre sig med, det
endnu var at undgaae; især da de hørte, at hun haa-
bede dette, som de, at hun endnu smiggrede sig
med at leve for den Kunst, hvis skønne Mynster
hun var. Men forgieves; de skulde ikke mere
see hende spille en Holberg med al hans egen Aand,
ei høre hver hans Klygt faae dobbelt Lynd paa hendes
Læber, ei see hendes udtryksfulde Dine indbyde den
veltalende Mund til en stedse uafgiort Beddekamp. O!
at jeg var i Stand til, at skildre hende, som hun
svæver nu for mig; denne Sandhed, denne Aand,
denne Smag i hvert Udtryk, i hver Bevægelse, i
hver Tone! En nøiagtig Characteristik af denne Kunst-
nerinde vilde for enhver, der vandrer hendes Bane,
være den allerpaalideligste Veiledning. Men hvo kan
skildre, som hun spille? — Forgieves har jeg i disse
Blade, i dramaturgiske Samlinger, og flere Steder
prøvet

prøvet at udvikle nogle af hendes mesterligste Roller, hendes Pernille i honette Ambition, og i Tyboe, hendes Lise i Høg over Høg, o. a. fl.; men uagtet disse Udviklinger maaskee høre hen blandt det bedste dramaturgiske, jeg nogentid har været i Stand til at levere, tilstaaer jeg dog om dem, som Conti om Emilies Portrait, at jeg stedse har været særdeles utilfreds dermed; skønt jeg ogsaa, ligesaa vel, som han, var saare tilfreds med denne Utilfredshed, da jeg fuldkommen indsaar, baade hvormeget der i min Ufbildning var tabt, og hvorfor der maatte tabes. 1773 den 3die November betraadde denne ypperlige Kunstnerinde første Gang Skuepladsen i det røngne Samtykke, da ogsaa en anden af hendes værdigste Kunstsøstre debuterede; Dagen før havde een af de største comiske Skuespillere, vort Theater nogen Tid har eiet, gjort første Gang Prøve. Saa usædvanlig gavmilde vare Muserne den Tid; i de secnere Dage have deres Hænder været mindre runde; men mon vi og kunne sige os frie, at vi ei selv ved Ustkionsomhed have luffet dem? Skulde man ei med Rette kunde sige os ved Mad. Giellstrups Tab, hvad een af vore ypperste Digtere sagde efter Moses, Clementins og Hortulans Forliis: Muserne toge dem fra os, fordi vi ei vare dem værd? Med sand Indignation har Alm. hørt vore Omaaherrer og vore Modesruer, der indbilde sig, man for Penge kan abonnere Smag paa Skuespil, ligesom man forudum abonnerede Løger til det, at tale om hendes forestaaende Tab, som lidet betydeligt; formodentlig, fordi hun ei hørte hjemme i de kiere Syngeespil, som disse eene affectere at have Smag for, eller fordi det var kun i Holbergs gemeene borgerlige Comœdie, hun var ulignelig; eller maaskee og fordi ingen Clubconnerion ophviæde hende til den Værd af deres personlige Kiendskab og Beskyttelse. Uforglemmelige Kunstnerinde! jeg veed virkelig ikke, hvorledes du høiere kunde æres af disse end ved den Ringagt, som du har tilfælles

med

med din Digter, din Holberg. Men hver, som havde Die og Sands for ægte comisk Natur, uden Overdrivelse, uden Plathed, han miskiendte, og han glemmer dig ikke.

Den 12 Martii betraadde hun sidste Gang Skuespladsen, som Lisette i gavmilde Testamente; uagtet hun baade da, og den foregaaende Fredagen, da hun spillede Moderen i Steffen og Lise, martrædes af den smertelige Sygdom, der nu blev hendes Død, udførte hun dog disse tvende Roller sig fuldkommen værdig, med en Selvopoffrelse og en Kunstiver, som Anm. den Gang anpriste, og som hendes hele Bane igiennem var et udmærkende Træk i hendes Caracteer. Man vil maaskee neppe troe det; men mellem Acterne af Steffen og Lise, da Anm. sidste Gang talte med hende, og beklagede hende over hendes Sygdom, yttrede hun uagtet dens Smertelighed en Glæde over, at den vilde skille hende ved noget af den Feedme, som man saa gierne vilde tage til Paaskud for at udelukke hende fra Pernille Rollerne. Meget faae Skuespillerinder har Anm. kiendt, der elskede, og forstod sin Kunst, saa fuldkommen, som hun.

Det er kun som Skuespillerinde, Anm. her kan tale om hende; deres hele Kiendskab til hinanden var Kunstkiendskab, og Kunstvenskab; i de 15 Aar, de have kiendt hverandre, have de neppe talt 15 Gange sammen. Men i det allerførste dramaturgiske, Anm. nogen Tid skrev, erkiendte han hendes Udkomst til et Sted blandt Danmarks første Skuespillerinder; og langt fra, at Tid og Erfaring skulde svække denne hans Ungdoms Tanke, har han tvertimod ligesaa lidt udenfor som i Danmark i hendes Fag fundet finde hendes Mæge; og blandt de Ting, han er stolt af, er, at hun satte Priis paa denne hans Hviagtelse.

Saa hvil da i Fred, sieldne Kunstnerinde, og hvis din Aand endnu omsvæver os, maaskee for at ledsage og opmuntre den unge Skuespillerinde, der med saa megen
 Flid

Gliid vandrer i dine Fied, da foragt ei det Minde,
 jeg reiser dig her! — Det er kunstløst, og dig ei vær-
 digt; men ærlig Hviagtelse satte det; og snart skal jeg
 ved Foden af din, og mine øvrige Benner og Læreres
 Urner nedlægge min dramaturgiske Pen! Der er jo
 nu næsten ingen tilbage af dem, som gav mig Kier-
 lighed for denne Bane, som oplivede, styrkede, og glæ-
 dede mig derpaa. O! maatte da kun mine svage For-
 søg ei være alt foruværdige Mindesmærker fra Roses,
 Hortulans, Walthers, dine, og eders værdige Jævn-
 liges Dage!

I forrige Nummer nødde Rummet at afbryde
 Bedømmelsen af Indianerne i Engelland; foruden
 de allerede omtalte maae Anm. endnu med Bedøm-
 melse nævne Hr. Knudsen, som Jack, der gav denne
 Baadsmænd gandske fortreffelig, og med den fuldkom-
 neste og meest comiske Sandhed, uden dog at falde
 til det overdrevne, og modbydelige — Hr. Rosing,
 der, som Robert, overmaade vel viiste os Søemanden
 af den høiere Classe, hvis Søder have et Anstrøg af
 hans Etand, uden dog at udarte til Matrosvæsen.
 Et ypperligt Sted af ham var, hvor Jack vilde gaae
 ud, og han bad ham bie — Hr. Due, der gav sin
 Musaffery med den udfrævede Tørhed, — og Hr.
 Schwartz, hvis Kaberdar var fortreffelig (som sidst.
 Een eneste Grindring — der er, om ikke mikrologisk,
 dog af det Slags, som man aldrig byder Skuespillere
 af en ringere Classe — vil Anm. gjøre denne tænkende
 Kunstner: burde ikke Kaberdar nu og da nyde den Ud-
 sigt, han siger sig at holde saa meget af? og vilde ei
 hans første Scener vinde i Huuslighed og Afverling,
 naar han under dem nu og da saae ud af Vinduet?
 Hr. Gaabye havde saameget nedstemt sin Fajir, at
 Anm. inderlig angrer, han ei mere bestemt udtrykte
 sin Meening om denne Rolle, at han nemlig holdt
 for

for, den kunde snarere spilles som den brændende, end som den smægtende Elsker. Mad. Knudsen forekommer Anm. at savne en vis faux air de grandeur, som denne Rolle — i hans Tanker — kræver, og som Gurlis Monolog om hende angiver. I øvrigt behagde den ham mere denne Gang end den første, og blandt Mad. Knudsens Mesterreplikker i den, hører: "En god Huusmoder har ogsaa sit Værd" at den forresten fra Digterens Haand har noget ubehageligt i sig, er ei at nægte, især kan ingen Skuespillerindes Kunst frelse det Sted, hvor hun vækker den sovende syge Mand. Hertil Balletten Vadskerpi-gerne og Kedelskikkeren.

I foregaaende Nummer er glemt at nævne Syn-ge-spillet Cecilie, opført Tirsdagen den 23 October.

Fredagen den 26de October. De noble Passio-ner, Skuespil i to Acter af Nyrenhof. Muserne maa vide, hvad der kan have foranlediget det Gode, adskillige Mennesker, og deriblandt den afdøde Konge af Preussen have sagt om denne Farce. Narrene deri ere hverken nye eller moersomme, Handlingen urimelig. I Østerrig kan det maaskee ved Localsatire interessere, men neppe her; i det mindste ei spilt som i Aften. Den bedst underholdte og moersomste Rolle i Styk- ket, var ogsaa den, der gik best, da den var i Hr. Musteds Hænder, som spillede virkelig sin Forstheim med megen Luune. Dog indløb i den Scene, hvor han drikker med Majoren, en hæsleg Billedred med Bologne, og Polen, hvorved denne Pudseerlighed reent tabtes; overalt var denne Scene ei characteristisk nok. Næst ham sætter Anm. Hr. Saabye, som gav sin Blomsterkrands med megen Smag, og havde valgt en meget passende Character til den, da han var det, Franskmanden kalder Marquis cassé. Skade, at denne Character ved Digterens Naethed trættede lidt tilsidst. Hr. Nosing Majoren, var nok ei i Begyndelsen nok som den søde, sukkende tungsindige Elsker, Barones-
sen

sen beskriver ham; men tog den for meget paa samme Fod, som andre Elskere. Derimod var hans sidste Scene især det Sted, hvor han triner hen til Blomsterkrands og advarer ham, herefter ei at finde noget latterligt der i Huset, overmaade fortreffligt. Hr. Jbsen Notarius godt. Hr. Lindgreen Grev Ridbane; aldeles ei paa sit Sted. Var uagtet al sin Flid ei i Stand til at vise os den hestekære Greve, som hverken hans Figur eller Organ klædde til; heller ei var han efter vore Sæder godt klædt. Hr. Due var som Edelsee heller slet ei paa sit Sted, hverken hans Cour til Baronessen eller hans Vanden vil klæde ham.

Efterstykket var tre Forpagtere; men da Anm. siden det var et Syngestykke, ei troede sig forpligtet at bivaane det, da Hr. Kvistes Debut som Lucas ei var avertteert, kan han ingen Beretning give om dets Forestilling. Mellem Stykkerne havde de for første Gang den bortspilne Fugl, Divertissement af Hr. Bournonville. Et af disse nydelige Petits riens, denne Mester veed at give Skønhed og Interesse. En Hyrde har en Fugl i et Buur, hans Hyrdinde vil have den fra ham, han nægter hende den, hun gaaer vreed bort, han sætter Buret, og gaaer til Side, hun løber til, og snapper det; han vil tage det fra hende igien, og medens de brydes, aabner hun Buret, og lader Fuglen slippe ud; han bliver bedrøvet og forbittret, og nu forsoner de sig. De nydelige Scener og de skønne Pas de deux mellem ham og Jomfr. Jensen lade sig ei beskrive. Hun udfører sit Partie med al den hulde Skalkagtighed, al den tillokkende Fiinhed, som er hende saa egen; han er Hyrde, som han er Helt; hvilket af disse Fag, man seer ham i, fristes man til, at tage det for hans eneste sande, saa gandske synes han skabt for det.

Mandagen den 29de. Bortførslerne Comœdie i tre Acter af Jünger. Anm. har saa godt som intet at tilføie det, han i foregaaende Nummer har sagt om dette

dette Stykkes Forestilling. Det eneste Sted, han i forrige Blad havde at indvende mod Mad. Preisler, var i Aften fuldkommen rigtigt og skønt; og hendes øvrige Rolle gav hun, som sidst gandske fortreffelig. Om Rosendahl og Buchenhayn henholder han sig til sin sidste Betænkning. Gandske fortreffelig var Hr. Lindgreen, som Rosendahls Tiener.

Hertil Divertissementet den bortfløine Fugl.

Tirsdagen den 30te. Lilla eller fielden er Skønhed og Dyd. Det er et af de Stykker, hvor man med Ret kan ønske, hvad Boileau med Uret ønskede i Quinaults Stykker, at sidde saadan, at man kan høre den blotte Musik uden Ord. Ogsaa var det vist et dets Værd, der i Aften skaffede det saa usædvanligt et Tiløb. Men man var stimlet sammen for at see Christians Datter, Frederiks Søster, Danrigets til bedede Augusta igien, at ønske hende et hiertemeent Velkommen, at være Folk og Talsmand for tusindes Jølelser. Hvor det maae være glædeligt for en Konge at see sig og sine saaledes elskede, især paa en Tid, da saa mange Konger høre saa forskiælligt et Sprog; men ogsaa hvilken fielden Lykialighed for et Folk, at have en Konge, og et Kongehuus, som man med Jøie kan elske saaledes! —

Torsdagen den 1ste November. Den virkelig Biise, efter Sedaines le philosophie sans le savoir. Hvo der vil see et uimodsigeligt Beviis, hvor nødvendigt det er at localisere de Stykker, som toge derimod; give kun Agt paa det Sted heri, hvor Desparville siger, at en Mand ikke har vildet tiene ham, fordi det Vaand hans Kors hang i, var blaat, og ikke rødt. Hvor mange hos os forstaae Betydningen heraf; og hvad Virkning kan det gjøre i et Land, hvor der ingen saadan Forskiæl finder Sted mellem Protestanter og Catholiker. I øvrigt har dette Stykke for meget af den gammeldags Adelsstand til ikke at tabe meget af sin Virkning i nærværende mere oplyste Tider. Man
troer

troer nu ei mere, at en Søn kan fordre Regnskab af sin Fader, fordi denne har bortkastet en Uting, en Drøm — sit Adelskab — og bortbyttet det for Gavn- lighed og Velstand. Var det denne Omstændighed, eller var det en vis Lunkenhed, der var over det Hele, som gjorde, at Ann., uden just at være misfornøiet med nogen, eller noget, dog ikke interesseredes i Af- ten? Wanderts Rolle hører blandt dem, der have for- skaffet Hr. Schwartz sit Navn i dette Fag; og undta- ger Ann. nogle Suk, der især i Scenen med Sønnen ei vilde behage hverken hans Dre, eller hans Hierte, spille han i det Hele særdeles vel; især var den stum- me Scene mellem ham og Sønnen ved dennes Vort- gang fra begge Sider mesterlig. En anden meget skøn Scene af Hr. Rosing var den, hvor han beder Victorine levere Uhret eene til sig. Mad. Clausens Victorine udmærker sig ved Simpleshed og Naivete; og saa liden Brudens Rolle er, vidste dog Hfr. Astrup at faae en nydelig Scene ud' af Mødet med hendes Broder. Ogsaa Hr. Muste Anton syntes Ann. be- dre end nogentid, men med alt det interesserede det Hele ham ei.

Hertil Divertissementet den bortspilte Fugl.

Dette Blad koster for Subskribenterne paa Morgen- posten 4 Mark, for andre Kjøbere 6 Mark Aargangen.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 28.

den 12 November 1792.

In the very torrent, tempest, and (as I may say) whirlwind of your passion, you must acquire, and beget a temperance, that may give it smoothness; be not to tame neither; but let your own discretion be your tutor.

Shakspeeres Hamlet Act. III. Scena 2.

Fredagen den 2 November. Remise og Azor.

Mandagen den 5te. Ariadne paa Naros. Det er bleven Alm. offentlig bebreidet, at han unddrog sig for at anmeldte dette Stykkes Forestilling; naagtet han nu er i denne Henseende aldeles angerløs, da han i forrige Aars Morgenpost uden Omsvøb har fremsat sin Meening derom, anseer han det dog for sin Pligt lidt udførligere at udvikle samme; saa meget mere, da virkelig denne Forestilling af dette Stykke var den heldigste, han i tolv Aar har seet. Hr. Saabne var Theatrets, og behagede Alm. mere, end nogentid; vel var han maafee ei Krigeren, ei Alcidis mandige Staldbroder i den tilstræffelige Grad; men derimod var hans gandske Ariadnes elskværdige Elsker, ogsaa havde hans Spil i det hele den Runding, den Adel, den Skønhed, som dette Slags Skuespil kræve. Mad. Preisler Ariadne; at denne behagende Skuespillerinde i højeste Grad har alle de udvordes Egenskaber, der udkræves til en tragisk Actrice, vil vel neppe nogen nægte. En imposant Figur, et aabent, fordeelagtigt og talende Ansigt, udtryksfulde Dine, den meest sonore og lyffelige Qvindestemme, vor Skueplads for nærværende Tid eier; med disse Fortrin kan hun altid være sikker paa, ikke at mishage i Sørgespillet; men det Værd, hun har i det muntre Lystspil, opnaaer hun der dog neppe;

neppe; ogsaa torde vel dette have en meget naturlig
 Aarsag: hendes Diction, hendes legemlige Beltalen-
 hed har engang faaet sin Dannelse i dette, der er hun
 hjemme; i hiint er hun fremmed; og hvor man er
 fremmed, er man aldrig saa ganske i sit Eise, som i
 sit rette Hiem. Derfor ere ogsaa Madam Preislers
 bedste Scener i Sørgespillet stedse de, der komme Lyst-
 spillet nærmest; saaledes Scenen, hvor hun udhører
 Joas i Althalia, saaledes de første Scener i Ariadne.
 Virkelig begyndte hun denne Rolle i Aften saa skønt,
 som inueligt; hendes Stemme var saa huld, hendes
 Tone saa sand, og saa smeltende. Kun burde nok det
 Sted: "Hun rødmer ei forgieves, vore Glæders
 Sorræderind!" været sagt med en af Blufærdighed
 dæmpet Tone, da derimod Mad. Preisler næsten hæ-
 vede det; ogsaa vilde jeg hellere, at hendes Angst, da
 hun hører Løven brøle, skulde have udtrykt sig med
 den ustadige uviste Omvanken, som er characteristisk for
 den Frygt, der vil flye, uden at vide, hvorsfra, eller,
 hvorhen; overalt sad hun mig vel meget i denne
 Rolle, hvor der er saa megen Hjertets Uro; og der-
 som Schink har Ret, naar han fordrer mere den rø-
 rende, end den fortvivlende Tone, hvor hun foreholder
 Theseus hendes Belgierninger, da stemte hendes Spil nok
 neppe med denne Fordring. Men nu kom atter et ømt
 Sted, som var ganske for hende. Derimod savnede
 Alm. aldeles de Gradationer, der skulde forberede hen-
 des vilde Raserie; denne Overgang var ham meget for-
 brød. Ogsaa var der i hendes Bilde et Par Gebær-
 der, som, saa at sige, vendte sig til Tilskuerne, opæsker-
 de dem til at see, hvad hun saae; dette var uden
 Tvivl ganske urigtigt. Naar saa hæftig en Følelse
 betager Sielen, fængsler den og saa at sige Legemet
 til den samme Gienstand; Die, Stilling, Gebærde,
 alting henvender sig did, og kan ei slide sig derfra.
 Men nu kommer atter een af hendes skønne Scener,
 hvor hun mindes sin Moder; denne er saa sødt flaa-
 gende, saa rørende, saa huld; om hendes Scene har
 jeg derimod forrige Gang yttret min Meening; her
 savner

savner jeg den Rigdom af mangfoldige og udtryksfulde Stillinger, som denne Situation saa nødvendig kræver. Overalt er dette, hvad jeg i Sørge-spillet, og især i Melodramet fornemmelig savner hos denne Kunstnerinde; hendes Stillinger og Bevægelser have ofte Skønhed, Adel og Udtryk, men de have ingen Mangfoldighed og Afveksling; ofte hæver hendes Arm sig med Værdighed, ofte farer den ud med Styrke; men den falder da strax igien; hendes hele Spil er en Række af isoleerte Gebærder, i Steden for at være en Kiede af sammenknyttede Bevægelser; de smaa fine Nuancer, hvorved f. Ex. den eengang opløstede Arm lidt efter lidt forandrer sin Stilling og sit Udtryk, og derved skildrer os Overgangen fra een Følelse til en anden, bruger hun ei. Det være langt fra mig at vilde nedsette denne med saa megen Ret yndede Kunstnerindes Værd; men jeg maae gientage det: I Sørge-spillet er hun mig ei, hvad hun er i den muntre Comœdie, og maaskee torde jeg lægge til, at, dersom hun spillede Sørge-spillet til større Guldkommenhed, var hun maaskee neppe den henrivende Actrice i de lette comiske Roller. Nul n'a tout en partage.

Efterstykket var Hendrik og Pernille. Om dette Stykkes Forestilling har Anm. meget lidet at tilføie det, der i Foraaet er sagt. Hr. Knudsen synes mig i sine Spradebassescener ei noksom dannet efter vor Tids Gætte; derimod ere hans Tienerscener fortreffelige, ogsaa læste han sit Brev meget bedre i Aar end i Fjor. Hfr. Schmidt gav sin Pernille omtrent, som i Fjor; kun forekom det Anm., som hun i de første Pernillescener med Magdelone, formodentlig for at have denne Caracteer ud fra den følgende paatagne, gav den mere — jeg vilde nødig kalde det Frækhed — end hende efter Leonores følgende Beskrivelse kan tilkomme; kun som Frøken maae hun være coquette, i sine Pernillescener maae hun derimod vedligeholde den bedre Caracteer, hun i anden Act med Leonore saa heldig udtrykker. I øvrigt fortjener hun Berømmelser for den Natur og Sandhed, hvormed hun lægger

Vind

Bind paa at tale og spille. Dette er den første Egen-
skab, og den nødvendigste; den comiske Styrke vil vel
komme siden. Den, der fornemmelig behagede i dette
Stykke, var Hr. Gielstrup, hvis Arv havde megen Lu-
ne og comisk Styrke. Feil var det nok, han i sin
første Scene, som Hasenstræk kom ind med det Brev.
I Scenen mellem Leander og Leonore, hvor Gaverne
leveres tilbage, indløb nogen Forplumring, i øvrigt
bliver Alm. ved sin gamle Meening, at disse Gaver
vel kunde flyes, og ei behøvede at fastes paa Gaden;
ligesom han i høieste Grad billiger den Forandring, at
de reev Breve itu, i Steden for at spytte ad hinans
den. Af Jfr. Bogth som Magdelone, havde Alm.
ventet, at hun — endog uden hans Anmodning —
havde havt den Afgøelse for Publikum og sig selv, ikke
at gientage den Hævning af Fingren ved de Ord, at
de ellers holde Bryllup paa deres egen Haand,
og derved at paabyrde Holberg et Evinerie, som han
uden Tvivl er uskyldig i. Man maae ei forsætlig
bevæbne dem, der idelig raabe paa Holbergs Vøbel-
agtigheder, og ingen Narrestreger, eller Skidenheder
kunne lide uden i Syngestykker.

Tirsdagen den 6te. Myndlingerne, Skuespil i
fem Optog af Island. Aagtet dette Stykke atter i
Aften blev modtaget med meget Bisald, var dog Til-
løbet, skønt ei slet, mindre end Alm. havde ventet
det. Det blev i øvrigt i Aften givet ulige bedre end
sidst. Om just Hr. Frydendal har Grund til at klage
over Embonpoint, veed Alm. ei; i øvrigt gav han
Hofraadens subordineerte Rolle med megen Flid, og
sagde blandt andet strax i første Scene Himlens Sty-
relse megel vel. Denne Andagt er overalt et Hoved-
træk i Faderens og Sønnens Caracteer, og denne,
saavel som det søgte Udseende af en ligefrem ærlig
Mand ønskede Alm. mere marqveert af Hr. Arends,
der ellers i hans Tanker gav sin Rolle bedre denne Af-
ten, end første Gang; til disse skinhellige Ytringer
høre saavel Subskriptionen, og Andagtstimen hos Frue
Tiefenbach, som de Indstævninger til Gud i hans
første

første Scene. Hr. Saabye Ludvig i mine Tanker meget bedre end første Aften, og nuanceerte sine forskjellige Scener ud fra hinanden med megen Smag. Bagabond i Scenen med Hofraaden, hvor jeg dog heller havde seet ham i en let Morgenkiøle, end i Overkiøle; ung Mand af Levemaade i Canzlerens Nærværelse, høflig og kold i Scenen med Philip, Bagabond med Lisette, og fat med Augusta, og faldt nu saa saare godt i sin naturlige Tone, da hun var gaaet; forbindtlig men kold i Scenen med Drave, indtil de hæftige Steder komme — thi her tilstaaer jeg reent ud, Hr. Saabye behagede mig ei; des skønnere var derimod de kolde Repliker, hvormed han sluttede denne Scene. I Scenen med Hofraaden i fjerde Act misforstod de begge Navnet Paulino, og læste Pauline; men nei! Paulino er en Italiener, som i Tydskland for det meeste Viinskænkerne ere; ogsaa havde Ann ønsket, Augustas forestaaende Kaar havde giort mere Indtryk paa Ludvig; thi dette er egentlig det, der frembringer den hele følgende Forandring hos ham. Den Scene, som slutter denne Act, vil aldrig gaae efter Ann. Sind. Derimod gif hans Scene med Madam Drave denne Gang bedre, dog undtager jeg stedse hans hæftige Steder; der maae Hr. Saabye endelig holde sig mere i Tvilen. Det samme har jeg naturligviis mod det første af hans Scene med Hofraaden; her marqveres han mig ei Overgangene nok. Skønne er derimod hans kolde Repliker. I øvrigt viser han i denne Rolle fuldkommen, hvad han kan blive, og uden Tvivl vil blive, saasnart han fatter Liid nok til sig selv, til ei at overspænde sit Spil.

Hr. Schwarts Kæbmand Drave. En skøn Rolle af denne værdige Kunstner. I hans første Scene er han saa godt den hæftige Mand, især er det Sted "da o Gud bevare mig,, saare skøn. Ogsaa hans Scene med Hofraaden er ypperlig, saa fast. Ann ønskede jeg en mere betydelig Accent paa: "jeg bærer ingen h e m m e l i g Tag til dem,, i det mindste synes jeg næste Replik fordrer det; men ypperlig er hans

Hans Overgang fra den Hestighed, hvormed han giver
 Hofraaden de to Sekunder at forlade Huset i, og til
 den fiendelig paatagne Kulde, hvori han lægger Nøg-
 len til ham. Kun i hans Raisonnementscener, for
 Ex. den med Philip, og Begyndelsen af den med Lud-
 vig, forekom han mig at synke lidt hen til en vis di-
 dactisk Monotonie; det er ei blot Forstanden, der skal
 høres her; Hjertet maae give dens Fordrag Liv.
 Skønt blev han derimod i Enden af Scenen med Lud-
 vig, især: hvem ægter de? og især var han ypper-
 lig i den paatagne og ydmygende Kulde under de sidste
 Repliker. Hans Scene med Rose var ligeledes blandt
 dem, der gjorde megen Virkning ved sin Sandhed;
 blandt andet: og lægger mig igien, som en Tig-
 ger. Kun hans Udfærd, da Rose sagde, han havde
 reddet ham fra Selvmord, var Anm. alt for theatralisk
 heftig. Hans Scene med hans Kone var skønt, vi
 kunde mærke, han tvang sig, men hans Kone kunde
 dog ingen Mistanke fatte; derimod var hans Udgang
 af denne Act mig endnu ei tilmaade. Ypperlig tvang
 han sig i Scenen med Commissairen, især sagde han
 anden Gang: min Dagligstue, og sin sidste Repl.
 saadan, at man hørte, der vilde ei meget mere til,
 inden han brød løs. Mad. Rosing Mad. Drave, ei
 den interessanteste Rolle i Stykket; men ved denne
 Kunstnerindes Behandling et Mesterstykke af Karacte-
 ristisk og Epil. Hun veed at lægge en vis Qvindelig-
 hed deri, som — uden at spille Mad. Drave noget
 af vor Agtelse og Godhed — dog gjør os meget be-
 gribeligt, baade at hun af Moderforfængelighed kan
 have bidraget til Augustas Forstemmelse, og at hun
 efter sit Kiøns almindelige Tænkemaade misliender den
 mørke sandsigende, men retskafne Philip Brooks ær-
 lige alt opofrende Venskab, og foredrager ham hans
 smigrende letsindige Broder, der udmærker sig ved de
 Selskabeligheds Fortrin, der ere fordærvede og ubety-
 delige Mennesker saa egne. Denne Rollens Behand-
 ling forenet med den huuslige Sandhed, med den ægte
 uforsfalskede Tone i hendes Epil, gav Rollen meget
 Værd.

Værd. Strax i første Scene vidste hun saa godt at
 markere den gode ømme, men som sagt — qvindelige
 Røne; fortreflig harmonerede her hendes Spil og Tone
 med Draves, især det Sted, hvor han talte om hen-
 des Kulde. Skøn var og hendes Scene med Augus-
 ta, og saare godt var det, at hun saa alvorlig sat sig
 til at sye i Ramme; herved fik denne Scene fra hen-
 des Side megen huuslig Sandhed. Men meget godt
 releverede hun ogsaa Hofraadens overspændte Udtryk
 om det allerkiæreste Arbejde, ved den kolde Tone,
 hvori hun sagde: denne Vest. "Hendes: hører
 jeg ei ogsaa til eder? havde denne underlige In-
 derlighed, som asprekker Taare, uden at man veed,
 hvorved. I Scenen med Philip Brook staaer: at vi
 afviger fra en Samtale.,, Dette sagde Mad. Rosing
 nok urigtig, ogsaa er det galt oversat, thi der skulde
 staae, at vi kommer fra en Samtale. Med me-
 gen ovindelig Kiinhed behandlede hun i øvrigt Philip,
 som hun dog ei kan lide. Hendes Udfærd under deres
 Ulykker er for sand til at kunde beskrives, især i den
 Scene, hvor Drave river sig fra dem, for at gaae i
 Arrest. Men hendes meest udmærkede Scene er den
 med Ludvig. Hendes Uvished, hvad hun skal gjøre,
 da han kommer ind; hvorledes hun endelig gaaer ham
 forbi, med en Stemme, hvori man kan høre Forbit-
 telsen, falder paa Frederik, og nu paa denne ydmy-
 gende Maade giver ham Afviisning, og under følgen-
 de Repliker med den Høihed, især hendes Alting? og
 hvor hun river Seddelen i Stykker, og nu hendes
 energiske: Tael! og den Varme, hun kommer i, ved
 at bevidne sin Mands Nedelighed, og hvor nu Mo-
 derhiertet kommer i Raag ved at tale om hendes Dat-
 ter, hvor hun erindrer sig, at han er hendes bedste
 Venindes Søn; hendes Pleiesøn, hvor Forestillingen
 kommer, at hun engang skal tigge en Grav til sin
 Datter! det er store Repliker, det er Lidenskabens
 Sprog, og især den følgende. Skulde dette Skue-
 spil endnu komme for i det Tidsrum, jeg, som Anm. har
 tilbage, skal jeg stræbe at beskrive, hvad jeg her kun har
 kunnet berømme. Resten af denne Scene udmærkede sig ved

Adel og Sandhed, ligesom hendes følgende smertelige, især det Sted: Jeg er svag, mit Barn. Hr. Rosing Philip Brook, begyndte sin Rolle gandske fortreffelig; han revser Hofraaden saa koldt, saa skidesløs, at man tydelig føler Philip ei kan ansee det for nogen Seier; især siger han Replikken om Rang gandske mesterlig. Ligesaa skönt gav han i Aften Scenen med Augusta; det var Manden, der talte af sit fulde Hierte, men der ogsaa gandske ene lod det tale; ypperlig erklærede han hende sin Kierlighed; ypperlig rev han sig fra hende; kort, han opfylder i denne Scene saa gandske Anm. Ideal af Philip, at han endog skødes over den ellers ubetydelige Ting, at see to lange Staalskærder dingle fra dette Menneskes Lomme; en saadan Mand overlader sigt Rangleværk til de Gætte, der maae ringe for sig, paa det man skal mærke, de er der. Ogsaa i Scenen med Drave var han sand og god, saavel som i den følgende, nogle brudte Toner undtagne, hvoriblandt jeg vil nævne: vii denne Skærske mit Hierte; skion var derimod hans sidste Replik, kun staaer i Orig. Kierlighed til Rønnen i Steden for Vindkierlighed, hvilket just giver den modsatte Mening. Hans Gang i Scenen, hvor han ventede Kanzleren var fortreffelig; men hans Fyrighed brød ud i samme brudte Tone, især i første Replik; sin Scene med Kanzleren begyndte han meget godt, ogsaa sagde han det godt "jeg gaaer i Caution,, men hans Hestighed og Haanhed i Enden af Scenen overfærd uden Tvivl Grændserne; i Scenen med Augusta var han atter i Begyndelsen god, f. Ex. Jeg elsker denne Pige; og hans bestemte Jeg; saavel som og, jeg bliver en gysselig Modstander, men den, der skal blive det, maae være mere Herre over sig selv end Hr. Rosing var ved det Sted: Vanvittig! jeg veed vel, her staaer: ude af sig selv; men en fast bestemt Karl, som Philip, viser selv i sligt et Dieblisk Gielesstyrke; overalt var hans kolde og faste Replikker ypperlige; men hans heftige, mig stundum for skøiende og uskionne. Jfr. Astrup Augusta, virkelig har Digteren skadet denne Rolle ved det overispændte romantiske, han tillægger den, ogsaa skulde hun efter hans første Anlæg kun være en subordineert Rolle mod Frøken Slessel, som han den Gang havde fremført i Stykket, men der, som flere af vore Ideer, bortfaldt ved Caroline Beck's Død, for hvem den var bestemt. Hvad der er at gjøre af Rollen, gjør uden Tvivl Jfr. Astrup, saare godt siger hun det om Rosentkæderne, der ei vilde lykkes; skion falder hun hastig ind, og beder om de grønne Baand, for at afbryde Hofraaden, og saare godt efter Characteren sagde hun Scenen med Ludvig, især: som kun elsker een — derimod havde den Replik om hendes Minde endnu ei den ved Stregen forekrevne og i dette Stykkes forrige Anmeldelse anbefalede Nuance.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 29.

den 19 November 1792.

Par la seule raison mon esprit enchanté
Cherche dans le prestige un air de verité.

Dorat.

Forestillingen af Myndlingerne ledsagedes af en Entree.
Torsdagen den 8de. Arsene Operette med til-
hørende Dands.

Fredagen den 9de. Figaros Giftermaal. Anm.
har tilforn saa udførlig forklaret sig over dette Styk-
kes Forestilling, at han troer kortelig at kunde iile det
forbi i Alfen, saameget hellere, da det syntes at være
en Tyge Brabes Alfen for adskillige af dem, der ellers
pleie at bidrage meest til dette Stykkes Forfæmelse;
Standskninger, Talefeil o. d. l. vare ikke fieldne,
endog hos saadanne, af hvem man fielden hører dem,
og Begyndelsen af tredie Act fik en Intermezzo af
en Kat, som sikkerlig ei gjorde den beste Virkning.
Uagtet det da ikke blev spilt med sædvanlig Gulds-
kommenhed, gif dog mange Ting skönt; og at
Grevinden, Cherubin, Suson, Fanchette, Bridoisson
og Greven især udmærkede sig til deres Fordeel, bør
Anm. ei fortie. Antonio var i Hr. Knudsens Hæn-
der; han gav den med megen Smag og Flid, kun
vilde de, der vare vante til hans Forgiængers Maneer
at tage Rollen paa, ei finde Behag i hans vedvæ-
rende Perial; men troede, denne kun i anden Act kræ-
vedes af ham; ogsaa finder Anm. nu, ved at eftersee
Originalen, at Beaumarchais selv fordrer i Fortalen,
at Antonio i anden Act kun skal have en halv Snidser,
som

som skal dunste bort lidt efter lidt, saa man i femte næsten slet ei bliver den mere var. To andre Smaaserindringer, som heller ei bør forbiegaaes, er, at Cherubin i fjerde Act bør tage sin Hat af, saasnart Grevinden siger: hvorfor er du ikke reist? men sætte den paa igien, i det, han siger Replikken om det, han har paa Panden; og at Suson i Scenen, hvor hun klæder ham om, ei maae kysse ham; thi Grevinden — hvilket man endelig ogsaa kunde see paa hende i Aften — lider ei saadan Fortroelighed mellem de to. Endnu maae jeg tilføie, at Dienspillet mellem Grevinden og Cherubin under Romancen var ubetaleligt; der stod ei et Ord forgiæves i Visen for disse to. En nye og uventet Forskønnelse fik dette Stykke i Aften ved den henrivende Fandango, hvormed Hr. Bournonville og Fr. Jensen prydede fjerde Act. Da dette imidlertid var egentlig blot Dands, og ingen mimisk Scene, finder Anm. sig nødsaget til ei at sælde nogen Dom over den, over Bournonvilles Lethed og Skønhed, over Fr. Jensens Livelighed og Ynde; men blot at istemme det entusiastiske Bisald, som saa levende udbrød fra det overraskede og henrevne Publicum, og som man saa tydelig kunde høre paa, det var ei bestilt Arbejde, men den uskramtede Følelses Udbrud. Ogsaa finder Anm., som dette Stykkes Stedsfader, og Bærge, sig forpligtet at aflægge Bestyreren sin offentlige Taksigelse, saavel for denne sande Forskønnelse, Stykket her havde faaet, som og for den ædle Mundhed, hvormed han havde afhiulpen det Mesquinerie, hvormed det hidtil er givet. Vist nok har Beaumarchais uudsømmelige Vittighed understøttet af vore værdige Kunstneres nidkiære Bestræbelser ei trængt til denne udvortes Pragt for at behage, imidlertid syntes dog virkelig dette saa gavmilde Stykke at have længe forment, at blive seet i en anstændig Gestalt.

Mandagen den 10de. Efter Høstgildet, som ofte tilforn er anmeldt, og som det vedvarende stærke
Tilløb

Tilløb i Aften hindrede Anm. fra at see, blev givet gode Egteskab, Comoedie i en Act. Hr. Schvarts gav sin Candide i det hele ypperlig, som sidst, især var det Sted med Blomsterne gandske fortreffeligt; ogsaa havde han rettet det Sted, der var angivet, som urigtig oversat. Kun om Brevets Læsning vare vi endnu ei enige. Anm. vil altsaa her lidt udsørligere udvikle sin Meening for sin Ven, og skulde de da endnu ei mødes, vil han underkaste sig den gamle Regel, at i Konstsager bør Konstneren staae til troende. Candide, forestille Anm. sig, har vel adskillige vigtige Beviis imod sin Kone, dog zitterer han endnu for at troe dem; hun gienkiender med Gysen det ullykkelige Brev for at være fra Erasme, hun rækker ham det med den Tilstaaelse, at hun vil derved synes skyldig i hans Dine; uagtet alt dette ønsker, og altsaa haaber Candide endnu, at dette Brev i det mindste ei maae indeholde umodsigelige Beviis; dette Haab, og den Frygt, som kæmper dermed, bringe ham til at ryste; han begynder omsider at læse det, og de første Ord synes at gjøre hans Kones Utroeskab upaatvivlelig. Her vilde jeg da, at hans Stemme skulde dæmpes, næsten quæles af denne rædsomme Visshed, at han kun med Mæie skulde kunde arbeide sig igiennem det første. Men nu læser han videre, og finder sig omtalt som en forhadet Barbar; dette græmmer ham ei, som det foregaaende; dette forbitter ham; det forrige var en Ulykke, dette er tillige en uforstyldt Fornærmelse; dette giver hans Stemme Kraft, hans Fordrag Styrke og Ild; dette sætter ham i denne Stemning, hvort han sees under de følgende Repliker, og som er saa forskiellig fra den, der hersker hos ham i hans næste Scene. Uden disse Overgange bliver der i Anm. Tanker et aldeles uforklarligt Spring i denne Character.

Hr. Astrup Sophie. Jo oftere Anm. seer denne Rolle af hende, jo mere bestyrkes han i sin første Meening. Hendes første huuslige Scener ere skion-

ne,

ne, blandt andet den Replik om de to Drenge paa Billedet (hvor derimod Børnenes tvende følgende Replikker aldeles siges uden nogen Betydning) i Mistankescenerne vilde jeg derimod beskylde hende for at være formeget Actrice, og for god Actrice; hendes Fordrag har her en Fynd, en Langsomhed, en Bægt, en Tone, som Hjertet ved slige Leiligheder ei flender. Det kommer mig næsten for, som denne agtværdige Kunstnerinde just spiller disse Scener mindre godt, fordi hun vil spille dem alt for godt. I Mad. Clausens Rosine ønskede Anm. de lange Replikker sagde med noget mere Liv og Afverling. Hr. Lindgreen skøn som Tjeneren.

Tirsdagen den 13de. Gienstridige Sindelag, Comoedie i en Act af Dufresny. Ikke, i Anm. Tanker noget af vor Skuepladses lykkelige Smaastykker. De beste deri vare i hans Tanker Jfr. Astrup, som havde valgt en nydelig, munter og vittig Character til Angeliques Rolle; og Hr. Gielstrup, der spille sit Steenriig med megen comisk Styrke, som stak saa meget mere af med den simple Natur, der herskede i hans Spil i Efterstykket. Det Sted, hvor Valerius skal skrive Contracten under, og siger, han blæser af Medgiften, vilde slet ei hænge sammen i Aften.

Efterstykket var Papagøien, Comoedie i tre Acter af Kozebue. Ved at arbejde for meget kan Kunstneren forspilde Kunstnernavn! siger Lessing, og et af de umodsigelige Beviis herpaa er denne Forfatter. Næsten kan man stille hans dramatiske Arbejder i chronologisk Orden efter den Aftagelse af Bærd, man sporer i dem; thi saa langt, som Indianerne i England er under Mennefskehad og Anger, saa langt er atter Papagøien og Jacobinerclubben, og hvad hans øvrige senere Arbejder hedde, under Indianerne. Papagøien kan man især med hiin Tilskuer falde et Passiarstykke; ingen dramatisk Handling, ingen interessante Situationer, ingen ny og tiltrækkende

de Characterer. Stykkets Salt skal ligge i Dialogen, der ei heller har den Nyhed, den synes at affectere. Da Overs. endnu ei er trykt, vil Anm. give et Udtog deraf. En Ridsmand i Bremen, Richard Besterland, har to Sønner, Georg og Ludvig; Georg kan han ei lide, og denne maae derfor bort af det faderlige Huus, tager til Jamaica, og lægger sig noget til Bedste; Ludvig, Faderens Kæledegge, bliver feed af at være hjemme, da det gaaer til Ugters med Faderen, lader sig give nogle Penge af ham, reiser bort, bliver Spiller, gikr ved Spil og ved Gield betydelige Figurer, og lægger stærk an paa at ægte en riig Engellænderinde, en Enke, som han træffer i en Bye, hvor han er reist hen paa Spillerhaandværket. Faderen, som midlertid er aldeles ødelagt, reiser i sin yderste Armod efter sin Ludvig; men denne, som lidt er kommen paa Knæerne igien, som desuden har paataget sig en Barontitel, og frygter at røbes ved sin Fader, lader ham vise af ved sin Tiener Hendrik; og den Gamle, som overfaldes af et haardt Veir, og som hverken kan gaae hjem, eller tør, om han endog kunde, da han havde i Tillsid til sin Søn, lovet at betale 13 Rigsdaler, som han manes for, maae tage sin Tilflugt til en Fisserhytte i Nærheden, hvor han finder den giestmildeste Modtagelse. Nu træffer det sig, at hans anden Søn Georg, der af Længsel efter at see sit Fædreland og sin Fader igien har gjort alt i Penae, og er reist hjem, lider Skibbrud ved Havnen af samme Bye, og redder Livet ved at svømme i Land tilligemed en sort; ingen af dem har bierget andet end en Papagie, som Georg har opdraget til at sige: Beed Georg! beed for din Fader! efter forgieves at have søgt Giestfrihed i den saakaldte Baron Besterlands Huus, finde de den omfider hos samme godgjørende Skipper. Fader og Søn træffe da endelig paa hinanden; de gienfendes, Sønnen erfarer Faderens Trang, men har intet andet, end Papagien, den skal den sorte sælge for at bringe de

13 Rigs-

13 Rigsdaler til Beie; han træffer paa Engellænderen inden, som kiber den, bliver saa glad over de Ord, Papagøien siger, at hun vil lære at kiende dens Lærermester, lærer at kiende ham, tilbyder ham sin Haand, og lønner saaledes hans sønlige Kierlighed. At denne Fabel er sandsynlig, paaftaaer vel ingen; men det værste er, at den ei ved sin Interesse holder os skadesløse for denne Mangel paa Sandsynlighed. Dette Stykke blev imidlertid langt bedre spilt, end det forfiente. Hendrik, den saa kaldte Baron Vesterlands Tiener, gav Hr. Lindgreen overmaade godt; især var hans Scene med den døde Pige meget god. Det eneste Sted, Anm. havde tænkt sig anderledes, var, hvor han lader, som han kiender den gamle Vesterland igjen; her var nok Hr. Lindgreen for spodsk. Amalia Jfr. Northorst frelser virkelig den sidste meget udelicate Scene ved den ædle Erbarhed, hun giver den med. Et Fruentimmer, som saaledes kaster sig hen til een hende ganske ubekiendt Mandsperson, maa nødvendig være meget agtværdig i vore Dine, hvis hun ei skal blive overmaade foragtelig deri.

Jfr. Schmidt Betty; en Rolle, som i Anm. Tanter gjør denne unge Skuespillerinde megen Ære; den Selvfornægtelse, hvormed hun omskaber sig til et aldrende, sært, døvt Huuskors, er ingen sædvanlig Dyd hos Skuespillerinder i hendes Aar; meget godt udtrykte hun ogsaa Døvheden, især derved, at hun, som slige Mennesker gjøre, hørte med Munden. Hr. Frydendahl Ludvig, gjorde mere for Rollen, end Digteren havde gjort for ham. Om man ellers ogsaa vilde indrømme, at to Personer med Kaarde og Chapeaubas kunde passere for Doctoren og Apothekeren, da var det dog nok at ønske, at disse to, skønt stumme Roller, vare overdragne til Personer, der gjorde en mindre latterlig Figur deri. Hr. Due gamle Vesterland gjør sig megen Gliid, og tillige megen Fremgang i slige gamle Mandes Roller, som uden Tvivl ere det sande

sande Fag, Naturen har anvist ham. Hr. Gielstrup Fiskeren, ustridig den bedste i Stykket; gav denne jævne Edelmødighed med den skønneste Simpelt og Sandhed. Hr. Saabye Georg meget godt; viste her, hvor meget Gavn han kan have af sine Fordele, naar han blot ikke af Mistillid overdriver. Meget got reddede han sig ud af Forlegenheden i første Act, da de igien fik Die paa den bortfløine Papagøie. Men skulde det ei være bedre, paa det at denne Papagøie ei en anden Gang skal flyve bort med hele Stykket, da at tage en udstoppet Fugl dertil? Hr. Knudsen Kury i sig selv meget godt; vist nok forekom han mig ei at være Neger nok i sit Spil; men hans Digter har uden Tvivl ikke saa lidt Skyld heri, som heller ikke synderlig har udmærket Rollen fra denne Side. Hvorfor i øvrigt alle Menneſker i dette Stykke eenes om, at udsige Navnet Georg galt, ved at lægge Accenten paa første Stavelse, begriber Anm. ei. Samme Skæbne havde endelig samme Navn i Høg over Høg.

Torsdagen den 15de. Savoiarderne Operette i en Act. Jo oftere Anm. seer dette lidet nydelige Syngeſpil, jo mere glæder han sig over den elſkværdige Lethed og Naivete, hvormed Stykkets tvende Hovedroller blive givne. Jfr. Northorst synes hver Gang at give sin lille trodsige Krabat med mere Lethed og Liv; blandt andet ere de to Steder, hvor hun udfordrer Viſſefræmmerens Søn, og hvor hun bliver hestig mod Baronien, og tager sig i det, gandske fortreffelige, og ei mindre skönt er det Sted, hvor hun siger Forvalteren, at det er godt, Murmeldyret sover, for ſaa gjør det ingen Dumhed. Overalt synes hun at faae alt mere og mere Driftighed, og i samme Forhold at blive alt mere og mere degagee; og paa det fuldkomneſte ſander hun Anm. gainle Spaadom, at hun behøvede kun at fatte den fornødne og billige Tillid til sig selv, for at blive Melpomene og Thalia ligesaa

figer,

tiær, som Polyhymnia. Ikke mindre nydelig giver
 Sfr. Schmidt den blødere Piedro. Hendes Scene
 med Baronen paa Bænken er især overmaade skøn;
 med en meget interessant Tone taler hun om sin Mo-
 der, og det Sted, hvor hun takker Gud, at deres
 Uskyldighed er bleven opdaget, jagede mig Vandet i
 Dinene. Baronen er just ingen taknemmelig Rolle;
 men Hr. Rosings Anstand og Ton de monde, han
 lægger deri, giver den Interesse; især synes Anm. in-
 derlig godt om den Maade, hvorpaa han veed, at
 komme frem af Hoben i det Dieblif, da hans Nærvæ-
 relse udkræves for at hemme et Opløb. Hr. Giel-
 strup giver den egennyttige og myndige Forvalter med
 megen comisk Luune; og Hr. Knudsen figurerer gandske
 ypperlig som Directeur for Hundecomœdien. Saa-
 meget mere undrer det Anm. at dette Stykke, med
 den nydelige Musik og saaledes spilt, kun til Slut-
 ning fik et saa stammende og hinkende Bisald, som om
 man ei ret vidste, om man vilde med eller ikke.

Dette Blad koster for Subskribenterne paa Morgen-
 posten 4 Mark, for andre Kjøbere 6 Mark
 Aargangen.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 30.

den 26 November 1792.

Han skrev! og skrev! Kun Skade
For Pen, og Blæk, og for de skionne rene Blade.

Harl. Patriot.

Fredagen den 16de November Gnieren. Da Dianas Tempel i Ephesus brændte af, samme Nat, som Alexander blev fød; sagde en grædsk Skribent, at Gudinden havde havt saa meget med Alexanders Fødsel at gjøre, at hun ei kunde tage vare paa sit Tempel; saaledes skulde man næsten troe, at Scenens gode Genius denne Aften ved et vist Bryllupsfærd var bleven hindret fra at vaage over sin Helligdom; thi dette Skuespil blev ei allene givet for overmaade saa Tilskuere, men det blev næsten spilt, som om der slet ingen havde været. I tredie Act indløb endog en meget betydelig Uorden. De bedste i Stykket vare Hr. Knudsen, som Mester Jacob, der især sagde sin Replik om Hestene med en Fyrighed, som eene kan gjøre den naturlig, og Hr. Lindgreen, der gav Hendrik overmaade godt. Harpagon hører blandt Hr. Arenses lykkeligste Roller, ogsaa faaer Monologen, som ender fierde Act, meget Bisald; men skulde den dog ei kræve flere Nuancer, flere Overgange, skulde især ei det overdrevne Træk, hvor han taler til Tilskuerne, mere forberedes? Dersom Hfr. Fogh en anden Gang vilde lade det være nok, med at love Harpagon i anden Act, at han skal nok faae, vilde hun undgaae den stygge Mistanke, at hun forsætlig lægger Vægt paa det leede Sviinerie, om at tage og spole paa. So mere
Anm.

Anm. er vant til, at see en Jfr. Astrup characterisere endog sine allermindste Roller med den nøiagtigste Fiin-
hed og Smag, jo mere undrer det ham, at hun ei
har lagt Mærke til, at Cleante i fjerde Act beskyl-
der hende for Flanervurnhed; da nu intet kan stride mere
mod den satte og sindige Character, hvori hun spiller
denne Rolle, og som ogsaa af Rollen selv, naar oven-
omtalte Sted ei tages i Betragtning, meget godt
lader sig forsvare, skulde det da ei være rigtigere, om
hun gav den lidt mere af den første Ungdoms uskyl-
dige og sorgløse Munterhed?

Hertil Balletten Vaskerpigerne og Kiedelskif-
Peren.

Mandagen den 19de Papagøien. Anm. har alt
forrige Gang sagt omtrent alt, hvad der er at sige om
dette Stykkes Forestilling. Skrive en Characteristik over
Roller, hvori ingen Character er, tilstaaer Anm. at
være et Arbeid, der er over hans Kræfter. Mad.
Dahlen (forrige Jfr. Northorst) udbreder den hende
egne Erbarhedens og Uskyldighedens Ynde over Almar-
lia Bedfords Character, hvilket denne især i sidste Act
saa meget trænger til; hendes Plaisanterier i første
Act siger hun med megen Lethed og Sandhed. Jfr.
Schmidts tvende bedste Scener ere den med Hendrik,
og den med Fury. Hr. Frydendahl gjør sig Umage
for, ei at gjøre Ludvig slet saa vanartig, som han er
kommen fra Digterens Haand; men alt det, man an-
vender paa denne forlorne Søn, er forlorent Arbeide.
Hans Gæster gjorde en ligesaa naragtig Figur, som
sidst. Skulde det ei være passeligere, at bruge Cho-
rister til at gaae ind i slige Scener, hvis de ere under
de ynnare Skuespilleres Værdighed? Vist nok troer
Schrøder selv sig ei fornødret ved at gaae ind, som
stum Person i Kronings Ceremonien i Soliman; vist
nok har jeg seet hans Kone blandt Skorsteensfjerdren-
gene i Betrug durch Aberglauben, vist nok har
jeg seet flere af hans bedste Skuespillerinder blandt
Til-

Tilskuerinderne i Agnes Bernauerin! men — hvert Land har sin Skik. Hr. Gielstrups gamle Fister for-
 tiente at være i et bedre Stykke; det er den rene Na-
 tur. Hr. Lindgreen havde nedstemt det Sted, hvor
 han gienkiendte den gamle, dog var han mig endnu
 for studs. Derimod ere hans Scene med Betty, og
 den med Eury og Georg, hvor Punschen har opvar-
 met hans Medlidenhed, saare skønne. Efter dette
 Stykke blev givet den sorte Mand, Lustspil i to Acter.
 Denne Farce fornøjede Anm. særdeles i Aften. Riim-
 smed var kommen i Hr. Dues Hænder; uden at an-
 stille nogen Sammenligning mellem ham og hans For-
 gængere, vil Anm. indskrænke sig til at erkiende, at
 Hr. Due især i sidste Act fornøjede ham mangfoldig;
 blandt andet aad han ved Bordet med en ret poetisk
 Graadighed, og skilte sig gandske fortreffelig ved den
 hele Scene med Johnson. Qvick er i Anm. Tanker
 een blandt Hr. Arendsens overmaade gode Roller, og i
 Aften syntes han særdeles heldig deri. Mad. Knudsen
 sagde Mad. Qvick med sin sædvanlige comiske Styrke,
 derimod syntes hendes Spil at savne noget af sin vante
 Gestsæftighed; som overalt denne store comiske Actrice
 i denne Vinter ei sielden synes at mangle de nødven-
 dige Legemskræfter til at spille med den Fyrighed og
 Sandhed, der ellers saa meget udmærke hende.

Hr. Rosing gav i Anm. Tanker sin Johnson
 gandske fortreffelig; hans Monolog, som ellers ved de
 sørgelige Ideer, den indeholder, saa let fordærver den
 gode Lune, hvori første Act sætter Tilskueren, vinder
 ubeskrivelig ved den declamatoriske Maade, hvorpaa
 Hr. Rosing sagde den, thi efter den er Johnson ingen
 virkelig ulykkelig, men kun en Nar, der affecterer Ulyk-
 ke. Mad. Preisler gav Mistress Johnson, og beha-
 gede Anm. meest af alle dem, han har seet i denne
 Rolle. Smidlertid havde han dog ønsket, at hun
 havde givet den Replik, hvor hun er den ny Arria,
 med mere tragisk og affstikkende Høitidelighed; heller
 ei

ei kan Anm. begribe, hvorfor hun tog den Pistol, hun skulde skyde af, op af sin Lomme, og ei hellere betiente sig af een af dem, der fandtes i Terrinen.

I den første Udgang af Ephemeriden der Literatur und des Theaters finder Anm. nogle Betragtninger over dette Stykke, der synes ham saa grundede, at han vil afskrive en Deel deraf; en Deel har han allerede i det foregaaende ført sig Nytte. I Anledning af den Tilfættning ved Stykkets Ende, som vi her ogsaa have, siges der: Naar Mistress Johnson findes levende, maae Johnson forfærdes, som Romeo, naar Julie vaagner; imidlertid bliver han et Barn vaer, der raaber Papa, antager det for sit, og flyver imod det; men da Barnet løber for ham, og han hører, hvis det er, og at Poeten har bragt det ind, siger han til denne: De er dog en Nar! og vender sig igien til sin Hustru, som han kjerlig omfavner. Nu kommer Niimsmed midt paa Theatret til Johnson; skyder Ryg, som en Rat, og siger langsom, og halv sagte: og hvad var De, før jeg helbredede Dem? hvert Ord, som videre tilfættes, er overflødig, og giver Stykket en falsk Vending.

Om Niimsmed siger han: denne Smører er aabenbare et ungt Kraftgenie paa omtrent 26 Aar; derfor er ogsaa Mad. Quidt ham saa gunstig, han siger jo ogsaa selv, at hans Hoved damper. Jeg vilde raade Skuespilleren til denne Rolle at tage en noget lugslidt blaae Rabatkiole, med guult Foder, (a la Werther) og simple Staalknapper, hvide linnede Underklæder, og hvide Strømper." Anm. tilstaaer, at han heri for saavidt er eenig med ovenansførte Skribent, at han vilde, man i Niimsmed skulde see de sørgelige Levninger af en for-dums flink Fyr. Hr. Dues graae Frakke, og Støvler vilde af denne Aarsag ei behage ham. At derimod den tydske Skribent vil, at Niimsmeds Strømper skal være skidne, kan Anm. ei billige; det ureenlige er alt for

for æltet til at komme paa Theatret. I Al kunne de imidlertid snarere tillades at hænge.

Tirsdagen den 20de. Indianerne i Engelland. Saa meget Bifald end dette Stykke især ved første Forestilling havde, synes dets Epoke dog meget hastig at være gaaet over, og det blev i Aften givet med meget maadeligt Tilløb. Overalt synes den Lykke, de nye Skuespil i Vinter gjøre, ei at være af nogen Bærighed. Vist nok er det ogsaa, at de Skønheder, Indianerne i Engelland besidder, ei just ere af det Slags, der vinde ved at sees ofte; naar man eengang har hørt Gurliis Naiveteter, engang seet den forsigtige Samuels pedantiske Udførd, taber det pirrende sig tillige med Nyhedens Salt. De Stykker, som skulde behage ved tiende, og ved tredivte Forestilling, maae derimod virke paa os ved interessante comiske eller tragiske Situationer, som Sigaros Giftermaal, Menestekhad og Anger, eller Søofficererne; og ved Characterer, der ere Riig af vort Riig, og Been af vore Been, som Emilia Galotti, Minna af Barnhelm, og Diderots Huusfader. For Dramaturgen har imidlertid Forestillingen af Indianerne i Engelland mere Interesse; det er, som Lessing siger, behageligt at eftergrandse en Kunstner, som ei træffer det rette af en Slumpelykke, men som gjør det med velberaad Hu; og denne Fornøielse nyder Kunstgrandskerer i dette Stykke med adskillige af de spillende. Jo oftere Anm. seer Mad. Clausens Gurli, jo mere fornøies han over den; thi jo correctere er hendes Colorering deraf, uden dog at tage noget af Farvernes Liv og Styrke. De to eeneste Steder, han forrige Gang fandt sig beføiet at erindre noget imod, vare i Aften ændrede; det, om aldrig at have havt Børn, var sagt med al den nødvendige Tørhed; og den lange Fortælling havde mere Liv. En Anmærkning maae Anm. imidlertid denne Gang gjøre hende; det er om det Sted, hvor hun fortæller om den syngende Fugl, og tillige mimisk

udtryk:

udtrykker, hvorledes hun bestandig maatte see sig om efter noget. Denne Scen, maae ei, som Mad. Clausens syntes mig, være det skye ængstlige Blik, hvormed hun siden seer efter Skyttsaanden, det er tvertimod det længselsfulde, søgende, frit omsvævende. At være nødsaget til at udpille saadan en Bagatelle for dog at dadle, er uden Tvivl at give den øvrige Rolle den fuldstændigste Berømmelse. Ogsaa denne værdige Kunstnerinde har paa det fuldkomneste retfærdiggjort det Vidnesbyrd, Anm. i saa mange Aar og ved saa mange Leiligheder har fundet sig beføiet at give hendes saa længe miskiendte og misvurderede Genie. Det hører til den ny Bestyrers Fortrin, at han ingen Privilegier eller Monopolier kiender, men lader enhver gjøre det, han er duelig til; og denne Maade er virkelig den eeneste, hvorpaa Skuepladsen nogenlunde vil kunde forvinde de store Saar, den paa nogen Tid har faaet, og hvis Ar vel i lang Tid vil blive kiendelige. Mad. Dahlen Liddy er saa gandske den gode Datter, den blide ufordærvede Pige; Begyndelsen af hendes Scene med Samuel om Ringen, syntes Anm., hun stattede endnu rigtigere end de foregaaende Gange, hendes Scene med Kaberdar var ligeledes saare skøn, saavel fra hendes, som fra Kaberdars Side. Hr. Schwarts glædede Anm. i denne Rolle endnu mere end de forrige Gange. Det Sted i Scenen med Masafery, hvor han taler om Liddy i østerlandske Billeder, sagde han ogsaa med skøn østerlandsk Begeistring; og samme Gld herskede i den skønne Repl. Den Haand, som syede disse Manchetter, bliver værd at kysse. Meget caracteristisk vare ogsaa i tredie Act hans Replikker til Samuel. Sir Samuel Smith gav Hr. Frydendahl ei mindre mesterlig end de foregaaende Gange; det stive, afmaalte, precieuse i hans Tone og Udfærd er gandske fortrefligt, f. Ex., hvor han gaaer til Speilet, for at see, om han seer ud, som en Nar. Ogsaa ere hans Ængstligheder og Betænkkeligheder i Gaards Scenen

Scenen meget characteristiske, i sine — lidt ofte giensagne Spørgsmaal og Svar foretager han overmaade vel. Hr. Due giver sin Musaffery paa en meget characterist Maade, især ere de korte og tørre monosyllabiske Svar til Visiteuren meget skønne.

Jo mere Ann. fornøiede sig over Hr. Gielsstrups Simpелhed og Sandhed i Sir Johns Rolle, jo mere anseer han det for sin Pligt at underrette denne fortiente Kunstner om, at adskillige af de omkringstaaende, der ei vare saa bekiendte med Stykket, som Ann., klagede over, at Hr. Gielsstrup nu og da dæmpede sin Stemme vel meget, især i Begyndelsen, saa man ei allevegne fuldkommen forstod ham. Ann. seer vel, at Hr. Gielsstrup ved at nedstemme sit Mæle, havde den dobbelte og rigtige Hensigt, at characterisere den svage Mand, og at gjøre sig forskiellig fra sine øvrige Roller; men noget lydeligere vil det dog nok for de skæbneliges Skyld blive nødvendigt at tale; især da der alt synes iblandt Tilskuerne at blive fleer, som hellor vil overstrøge Skuespilleren med Klager over, at de ei kunne høre ham, end give Act paa, hvad han siger. Hr. Knudsen og Rosing vare ypperlige, som de forrige Gange, og Hr. Saabye, nærmer sig alt mere og mere til Ann. Forestilling om denne Rolle, skönt han endnu bestandig er ham for sinægtende deri.

Torsdagen den 22de. Balders Død. At dette Stykke uagtet dets maadelige Tilløb første Forestilling, dog saasnart derpaa blev givet igien, gjør Bestyrerens Smag og Patriotismus mere Værd, end det mavre Huus ved denne Forestilling gjør Publici. Det er imidlertid meget at ønske, at dette ei maae affrække ham fra, at fremdrage Fiskerne, Jarine, Søoffice-rerne, Ægteskabsdiævelen, Bonner og Banner, Negeren, Hectinborn, snorrige Fattere, og andre gode slumrende Originaler paa ny, og, saasnart Skuepladsens Forsatning tillader det, at bringe Rolf Krage, Harlequin Patriot, Einer Tambeskjelver, og andre
bedslige

deslige Mesterstykker, uinsider frem paa den Skueplads, hvorfra Oversættelser, og Fusterier saa længe har holdet dem ude. Balder's Død blev i øvrigt i Alm. Tanke givet bedre, end forrige Gang. Især var Mad. Dahlen's Nanna fiendelig bedre. Saa nydelig hun imidlertid sagde sine to første Scener; syntes dog den Linie: Min Hother! æ! hvad vil du? at kræve en Toneovergang, som den ei fik. Saare skion var hendes næste Scene med Hother, især: om jeg elskte mindre; og ypperlig var Gradationen paa: et stort, et skrækkeligt, et blodigt, ei saa lykkelig er hun med de Vers, der skulle glides over; disse faldt undertiden noget monotone. Hendes tvende følgende Scener vare bedre end forrige Gang, især var den med Balder mere indtrængende. Men i Kampscenen maae hun ei vende sig mod Hother, naar Balder siger: du seer, han tvinger mig; thi iagt, fordi hun vender sine Bønner til Balder, er det Hother siger: bedæk din Boler med dit falske Sierte. Slutningen af denne Scene og den følgende gav hun meget vel. Især sagde hun: at alt mit Venstreb med megen Godhed, og hvad haaber du? mere god Bestyrrelse, overalt viste hun megen ædel Skaansel mod Balder. Men i sidste Act savnede jeg den ængstlige Indstyrten, den rædsomme Høitidelighed under Talerne til Granerne, overalt det forvildede; saaledes og det ængstlige stirrende Nie paa Balder, medens han taler. Men hendes Repl. til ham sagde hun godt, især Overgangen ved: o tilgiv mig og den smertelige Tone paa: Nattens blege Son var høi som Hother. Og de følgende Nuancer i Afslaget til Balder var skionne; hvordan hendes Skaansel tog af, indtil hun tilsidst drog sin Haand fra ham, traadde tilbage, og sagde med Styrke: han er rapper; hvor jeg dog smilede lidt ad den Bægt, den norske Pige med Tone og Gebærder gav: "han behersker de Danske." Næste Replik var ligeledes skion; og hendes Monolog bedre sammenfnyttet end forrige Gang. Næste Scene sagde hun meget skiont, især: "Glæde! Guders Glæde!" og "Kan jeg erindre!" Men ved at sige den saa skiont gienkaldte hun mig Evalds egen Nanna; som hun virkelig her kom nærmest, og da savnede jeg den fyrige Indtrængen paa Hother, den Energie af Stilling og Bevægelse, som denne store Konstnerinde vidste at give især den Replik: "Og jeg har sovet." Dette være ingenlunde sagt for at forringe den unge Kunstnerinde; det vilde være affindigt at forlange at hun skulde komme ved Siden af en Mesterinde som det alt gjør hende sandt, at kunde komme i nogen Pigning med.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg til Morgenposten.

No. 31 og 32.

den 9 December 1792.

Verum, inquis, amo, verum mihi dicite de me.
Persius.

Disse Anmeldelser blev sidste Gang afbrudte i Bedømmelsen af Valders Død opført Torsdagen den 22de November. Uagtet indløbende og uundgaaelige Hindringer have forhalet Fortsættelsen af disse Anmeldelser er otte Dage over Tiden, troer Anm. ei at burde fortie adskillige Erindringer, han i Anledning af denne Forestilling havde paa sit Hjerte, skiant den nu ikke mere er i frisk Minde. Hr. Dues Løse begyndte bedre denne Aften, end den forrige; hans Sprog i Finscenen var mere naturligt. Derimod trængde Hr. Saabye ei nok ind paa ham med sine Spørgsmaal om Nannas Brudgom. Den Linie, "hun elsker Odin ei saa høit" blev nok neppe rigtig accentueret. Følgende Overgang til Løses rædsomme Høihed vilde ei, og kunde vel heller ikke lykkes Hr. Due. Hans Tone og Stilling var ei lykkelige s. Ex. ved det Sted: af Gift, som jeg har gydet i hans Hjerte. Især manglede han den sig mættende Hævngierrigheds brændende langsomme Tone. Ganske syntes Hr. Rosing ei at have billigt, hvad sidste Gang blev erindret om hans Fordrag af Jagtviisen, og dens Henvendelse til os. Maaskee collidere her paa nogen Maade Sangens og Spillet Forskrifter; men i et Stykke, som Valders Død, bør Sangen dog nok mindst give Love. Forresten sagde han

han denne Scene gandske fortreffelig; som et Exempel paa talende og udtryksfulde Stillinger, kan man anføre den mod Loke overbøiede, ved Der? og alt mere nærmende ved Tu? og derpaa tilbagedragne ved: Mig drev hun ud? Mimikens Forfatter vilde her fundet et ypperligt Exempel for en af sine vigtigste Regler. Baltyrierne vare de samme som sidst, og de to af dem sikkerlig aldeles ei paa sit Sted; især havde Jfr. Suhm intet af Sørgespillets vægtfulde og høitidelige Fordrag. Hun snakker sine Vers alt for løselig hen; ogsaa mislykkedes det Forsøg, hun ved sin Forsvinding vilde gjøre paa et Slags svævende Bevægelse med Armene, som Anm. kan erindre sig i ældre Dage at have været Bedtægt her, men som de tvende øvrige havde afslagt. Dette være ei sagt for at dadle en begyndende Skuespillerinde, hvis Kræfter denne Rolle nødvendig langt maae overstige; men for at understøtte det ærlige Ønske, at man vilde være betænkt paa, at finde eller danne mere passende Repræsentantinder for disse virkelig ei lette, og næsten altid — jeg undtager Rota — meget uheldige Roller. I øvrigt sagde Jfr. Suhm sin Rolle rigtig efter Meeningen; hvilket ogsaa gielder om Jfr. Schmidt, som det imidlertid heller ei vil flæde at være Medlags hærdede Gudinde. Den følgende Scene mellem Hother og Nanna gik ogsaa fra Hothers Side meget skönt, særdeles den Replik: *Åh! hvi betogst du mig den stille Tanke?* Et godt Indgreb af den eenes Spil i den anden var, hvor Hother med opløstet Haand havde svoret ved sin Faders Ære sin eller Valders Død, og nu Nanna, i det hun med Varme faldt ind, tillige neddrog med Fryghed den endnu opløstede Haand. Næste Monolog sagde Valder meget godt, kun, syntes Anm. ei, de Ord, en digtet Flamme havde den rette Accent; i følgende Scene understøttede han Nanna bedre; ogsaa gik Kampscenen bedre, kun, at han segner for meget ved det tredie Spyd, som
dog

dog skal være næsten uden Virkning; naar han efter det første Spydkast river det Stykke af Klippen, burde der maaskee bag Coulissen foranstaltes et Bulder, som en Nedstyrten af mange og svære Stene. Thor bliver i Anm. Tanker Gang fra Gang bedre i denne Rolle, hans Fordrag faaer alt meer og meer mandig Fasthed. Hothers Monolog i tredie Act var meget god, især træffer han godt paa Hornet; men Lokes næste Scene er af Hr. Dues mindst lykkelige, især den Replik: hvad Fuldkafter en Lykke, saaledes og Accenten paa, naar du kun søger Hævn. Hothers Stilling og Blik under Valkyriesynet var ubetalelige; der var paa eengang Forundring, Rækkhed og Utaalmødighed deri; men atter sagde han: nu er det kun mod ham. Balders sidste Scener vare bedre, indtil Valkyrien har berørt hans Isse; denne Rænsked vil aldrig lykkes ham. Faldet i Spydet gaaer ypperlig. Tilslidst maae Anm. advare een og anden af vore Skuespillere om, at lære Ewalds Vers lidt mere nøiagtig, og ei efter Behag at sætte til og tage fra; thi Versene vinde sandelig intet ved denne Forandring.

Efter Balders Død en Entree.

Fredagen den 23de Sigaros Giftermaal. For det overvættres Tillsøb, dette saa ofte opførte Stykke nu paa ny erholder, deeler Bournonville og hans Kandango upaatvivlelig Ære med Beaumarchais og Skuespillerne; og virkelig var især denne Aftens Forestilling i alle Henseender saadan, at man vel kunde ønsket, hiin franske Digter havde selv været Tilskuer. Strax fra første Scene af havde Stykket den raskeste skønneste Gang, Figaro og Suson aabnede det med al den Munterhed, al den Lækkelse, alt det Liv. Marcelline havde i Aften alt det Liv, som den altid er vis paa i vor ypperlige Mad. Knudsens Hænder, naar ei Upassellighed paalægger hende Vaand. Saaledes er hendes Scene med Bartholo, og især den følgende med Suson Me-

ster:

sterstykker af Diction, ogsaa giver Susonne denne sidste især de forskjellige neiende Replikker meget godt. Den Sindsigt i sin Rolles Caracteer, den Fiinhed i Spil, og den Vorne at gjøre meget af en kort Rolle, som Prof. Tode i hans dramatiske Tillæg beundrede hos Mad. Biørn, som Cherubin, gav hun i Aften de umodsigeligste Prøver paa. Saa skönt og inderligt var hendes: hvor hun er ædel og skøn, og saa god Overgangen ved: men hvor jeg er bange for hende! saadan en sød Elskovs Ruus var der i Tonen paa de Ord: Klæde hende af om Aftenen, Naal for Naal. Med saa megen Sandhed sagde hun: at hendes Gierte bankede, naar hun blot saae et Fruentimmer; og meget godt understøttede Susanne denne Scene, indtil Cherubin skal løbe efter hende; her er hun ei hurtig nok til at undløbe denne raske Knekt; man seer, han kunde gierne fange hende, om han vilde; eller rettere, om han maatte. Fortreflig træder Suson imellem for at skjule Cherubin, da Greven kommer; og denne Scene behandles overalt gandske mesterlig, hans Tone, hans Kiærtegn til Susanne, Tonen paa: at sladdre lidt med mig om denne Ket, ere saa gandske characteristiske, og saare goot gaaer det, hvor Cherubin smutter i Lænestolen, og Greven putter sig bag ved den. Ogsaa Bazile gjør her en meget god Figur, og man seer meget godt paa Susanne, hvor forlegen baade Pagens og Grevens hemmelige Nærværelse gjør hende; og nu da Greven kommer frem; Susons skønne: hvor naadige Herre uden Tvivl ogsaa havde Vrende. Og det ypperlige Sted, hvor han bliver Pagen vaer, og farer tilbage; nu Cherubins frygtsumme Smaareplikker, den opbragte Susons faste Tone, Grevens Hidsighed; alt det kan ei gaae bedre. Næste Scene har unægtelig vunden meget ved at gives med mere Pomp, ogsaa gaaer deres: Greven leve! nu i et mere fuldstem-

migt

migt Chor. Grevindens Deeltagelse for Pagen yttrede sig meget synlig, da hun hørte, Greven sendte ham hjem, og gandske fortreffelig sagde hun: han er saa ung! hvor ogsaa Grevens Die og Måne fortreffelig! commenterede over hans følgende Replik; ypperlig giver hun ham sin Afskeds Betsignelse, saare skønt modtager han den, og mesterlig holder Greven Die dermed; ligesom og hendes Bevægelse efter denne Afsked er kiendelig. Saa nydelig, med sin Alders hele Alenhed faaer nu Fanchette Ordet, og Grevens Goddag, Goddag, Du smaa! er overmaade characteristisk. I den næste Scene misforstaaer Bazile det Sted: Pigen studerer ei med dig, hvilket vil sige, at de tage andre Ting vare sammen, end at studere; her er forresten Cherubin gandske prægtig den lille Skalk, hvor Figaro taler om Fanchette.

Anden Act er især af dem, der gjør vor Theater Vre. Strax den første Scene mellem Grevinden og Susan er saa characteristisk; Grevindens Gang og Tone, der saa tydelig characteriserer Oprøret i hendes Siel, og der faaer en saa gandske anden Skattering, da Talen bliver om Pagen; det tvungne Smil, som viser, at hun ei saa gandske anseer det med Baandet for Barnestræger, som hun siger; de dybe Tanker, hun nu falder i, og hvis Anledning hun søger at skjule for sig selv ved at vende Talen hen paa sin Mænd, hvis Eiegenlydighed og Utræffah hun just i dette Dieblik dobbelt føler; der er een af de mesterligste Skilddringer af Qvindehierte, Altm. nogentid har truffet. Nu kommer Figaro; Grevinden synes mere roelig, men man hører, at denne Roelighed er en af det Slags, som Belansthændighedsbegreb paatvinge; her er især hendes ironiske: Jeg kommer tilsidst til at række gandske ubetaleligt. Og nu Scenen med Susanne, den Qvindelighed at rette paa sit Haar, til Pagen kommer, den tankespredde Tone, og tilsidst den aven-

de

de Høihed, da Suson lader hende føle, hvad hun ei vil tilstaae sig selv; det er ubetaleligt; og nu hendes og Cherubins Forlegenhed, Susons Overgivenhed. Anm. har for ei længe siden havt Leilighed til at see det Kobber efter Vanlos, la conversation espagnolle, som Beaumarchais angiver til Mynster for denne Scene; men i det mindste, som den gaaer her, vilde der tabes ved at tage den til Mynster. Saaledes er især Grevindens ynksomme spørgende Blik ved: hvorfor græd du saa? meget characteristisk, saavelsom og det, der foregaaer Bisens Afbrud. Cherubins Udfærd under at synge, er ligesaa skønt og udtryksfuldt, som Grevindens under at høre til. Blandt Susons Mesterrepliker hør den gandske argløse Tone, hvormed hun siger: Er der da noget ondt i det, vi gjør. Grevindens Studsen, da hun fandt Baandet, siger os noksom, at hun formoder, hvad det er for et Baand, og den bydende Tone, hvormed hun sender Suson ind efter engelsk Plaster, forraader fiendelig, at Suson ei gjør hende nogen Fornæielse i at finde Pagen saa smuk. (At Suson i Aften ei kysste Pagen, bør Anm. ei forbiegaae, da han stedse regner sig det til Vær, at høres af en Mad. Preisler). De to Scener mellem Grevinden og Pagen have denne underlige Lidenkæbens Bøstalenhed, som er ligesaa vanskelig at beskrive, som at frembringe; især giver Grevinden det Sted, hvor hun vil bruge Baandet det tørste, en afhænges GOLF kommer til Skade med megen Fiinhed, og det, hvor hun tørrer hans Dine, med megen Jnderlighed. Scenerne mellem hende og Greven ere mesterlige fra begge Sider; strax den Kunst, hvormed hun under hans første Repliker skaffer sig noget at tage vare, for at slippe at see paa ham; den særdeles forundrede Tone, hvormed hun siden siger: Allarm? den skidesløse, hvormed hun henkaster: at Susanne rømmer op, og derind eller derind, og nu hvor hun gjør sig spids,

spids, er Mesterstykker af Fiinhed; ypperligt er ogsaa det flygtige Glimt af Glæde, hun viser, da Greven er i færd med at gaae, og lade hende blive, og hendes følgende Forvirring, da dette Haab forsvinder. Scenen mellem Cherubin og Susanne gaaer ogsaa nydelig, og man kan med Grund give denne Cherubin det samme Bidnesbyrd, Suson giver ham i følgende Scene. Nu kommer denne store Scene mellem Grevinden og Greven. Hendes Engstlighed, og hans Mistanke og Forbittrelse tiltager; saa skønne ere her hendes Overgange det frygtssomme og forlegne om den uskyldige Spøg især hverken han eller jeg, og det yderlig ængstelige, hvor hun nævner ham. Hendes fordoblede Angst, da hun hører Greven tale om Sæddelen; hendes heftige Bøn, da hun vil holde ham fra Døren, og nu den stigende Styrke og Ild, især: Han er ikke skyldig, og nu med Fortvivlelsens Langsomhed den følgende Replik, hvor hun byder ham Nøglen; og nu denne ubetalelige studsende Etilling, da han seer Suson komme ind. Her characteriserer ogsaa Greven fortreflig sin med Mistroe blandede Forlegenhed, hvormed Susannes Overgivenhed og Grevindens Forsøg at komme i god Lune stikker ypperligt af. Gandcke fortreflig følger Grevinden ud med det om Sæddelen; men under Repl. om den uskyldige anklagedes Fortrydelse var Gainsvals nedslagne Die mig kæreere, som overalt Grevindens Spil under Repl. om Ambassaden til London, var mig for frimodigt for den ei gandcke angerløse Rosine. Gandcke fortreflig kommer Figaro forpustet ind, og siger sine første Pudseerligheder med megen Lethed; og ypperlig siger blandt andet Suson den advarende Repl. om Pagen i Cabinetet. Antonio behagede mere i Aften end første Gang, og spille meget vel sin beskænkede Scene; de to Steder med Bestallingen og Seglet hvidske Fruentimmerne overmaade godt, som Grevinden ogsaa lurar fortreflig. I

næste

næste Scene glemmer Suson bestandig at tyffe paa Griepesoleil, naar han siger, han er af Grevens Selskab. Grevindens Monolog er ofte anpriist; beskriver kan den ei, især de tre Overgange, hvor hun løber til Vaandet, tager det op med den Jnderlighed; og nu det langsomme: Af Hr. Greve, hvad har de gjort? og derpaa det strænge i selvbekreidende: Og hvad gjør jeg?

Tredie Act' er for os den tommeste i Stykket; men en Rosings, Gielstrups, Schvartses, Mad. Knudsens og Preislers Mesterspil oplive den. Ypperlig er Scenen mellem Greven og Figaro; Dialogen flyver imellem dem, som en Bold, der gribes og gives tilbage med lige Behændighed; især udmærke sig, Figaros Repl. om Goddam; Repl. Hvad gav Deres Excellence mig for at faae hende fra Docteren? og Grevens Forlegenhed derved; og Figaros: var det det, D. E. vilde? Ikke mindre skøn er den følgende Scene mellem Greven og Suson. Suson har her den meest fortryllende Overgivenhed, og Greven den meest forførende Tone. Ann. vil f. Ex. nævne hans: Der som du vilde forstaae mig; hendes: hvorfor skulde en Bazil og især Ja! ham siger jeg alt — uden det han ei maae vide, og hendes følgende Repl. Hr. Gielstrups Bridoisson er en Mesterrolle; især siger han sit: jeg forstaaer, saa man baade kan see og høre, han intet forstaaer; meget skönt er det Sted, hvor han sukker over, man ei giver dem Dommerembederne for intet. Scenen mellem ham og Figaro gaaer med megen comisk Styrke, især er Figaros Repl. om Bridoissons Søn, og Bridoissons, hvor han giver Figaro Ret, og tager sig i det samme, ubestalelige. Proceduren gik overmaade godt i Aften, kun havde vedkommende ei vidst, at de skulde gjøre Støi, havde ei Rettens Betient bedet dem være stille. Blandt Bridoissons store Repl. er, hvor han vralter frem, slaaer til

til Lyd med sin Stav, og med den yderlige Vigtighed siger: han ægter hende ei, det er reent; det samme gielder og om den Repl., der ender Acten.

Scenen mellem Suson og Figaro, som begynder fjerde, synes Anm. aldrig at være gaaet saa godt, som denne Acten. De Kierlighedsgalskaber blev saa godt sagte, især: "Alt for meget er ei engang nok." Derimod er det en Feil, som Suson nu 2 Gange i Rad har begaaet, at hun i næste Repl. siger: jeg vil ei elske uden dig; i Steden for, uden min Mand, hvilket her er noget gandske andet. Scenen mellem Grevinden og Suson gaaer atter nydelig; Grevindens stødte Repliker ere fortreffelige, og nydelig siger hun Brevet til, især hvor hun siger, som et nyt Indfald, hun faaer, det om Maalen og Seglet; saare skönt er atter her det Sted med Vaandet, og følgende Scene med Cherubin. Megen Betydning har, da Greven har opdaget Pagen, hendes og i det mindste lige saa vreed; og hendes "Du vel Hr. Greve" vidner at hun efter sin Maade er ei mindre skinsyg, end Greven. Scenen med Figaro gaaer fra alle Kanter med den fornødne Raskhed; at Mad. Vixen vilde rette det sidste paaankede Sted om Hatten, havde jeg mange Grunde at være vis paa; det egentlige Dieblif traf hun imidlertid ei endnu gandske; den skal sættes paa just i det hun begynder sin Repl.; dog — intet skal være fuldkomment her. At den Scene, hvor Greven faaer Sæddelen, stikker sig paa Maalen, og søger den op, har tabt noget af sin Interesse deels ved Forventningen af, deels ved Fornøielsen over den henrivende Kandsango, hvormed Bryllups-Høitiden er bleven forskjønneth, er meget naturligt, og det er maaskee det største Beviis paa Stykketsældne Uppræglighed, at man endnu har Interesse for det følgende. Publikum saae denne Dands i Acten med samme Henrykkelse, som første Gang, og indfødde Spanier ydede denne de-
res

res national Dands udeelt Beundring, og istemte den almindelige Dom om Bournonvilles store Talenter, og Sfr. Jensens Tælle og Livlighed. Scenen selv gik overmaade godt; især er den Naade, hvorpaa Greven søger at masquere sit Spil ved udmærket Politesse mod Grevinden, og Grevindens Luren og Vink til Suson ubetalelige. Kun giver Suson ham maaskee Seddelen alt for lige frem; Contat gav ham blot et Vink, bragde derpaa Seddelen i Haand op til Toppen, og i det hun lod, som hun hjalp ham at sætte den fast, puttede hun Seddelen til ham. I øvrigt er Suson saare nydelig i denne Scene. Men da, som sagt, intet paa Jorden maae være fuldkomment, syntes Choristerne alt for vel at have lagt paa Hjertet, hvad der i følgende Scene siges om Bazile, at der ei var en Sanger, han jo fik til at skriges; i det mindste gjorde de dem fiendelig Umage for, man skulde erkiende dem at være af denne Skole. Næste Scene, hvor Bazile kommer til, har især to Steder, som gjør megen Effekt ved deres gode Foredrag; det første er, hvor Bazil siger: Jeg har seet Sanden og det andet, hvor nu Bridoisson med sin Stav, og saa at sige med sin hele Person, slaaer til Lyd, for at sige: Og De frafalder Der' Ret til hans Kiære Moder. Overmaade godt giver han det Sted, hvor han kommer saa hurtig tilbage, da de vil ordne Fyrværkeriet under Castagnietræerne, og i en saare god Tone siger han sin sidste Replik. De følgende Scener ere blandt Marcellines vigtigste, og de bleve i Aften fortreffelig givne, hvilket ogsaa gielder om Figaros Deel deraf, og ei mindre om Ranchorres. Publicum begynder efterhaanden at kiende denne Kunstners indes Værd, og at føle, hvormeget der er tabt ved, hun saalænge har maattet ligge i Dvale. Antonio havde i disse sidste Acter — hvilket man af Hr. Knudsens sædvanlige Opmærksomhed kunde vente, rettet sig paa det nøieste efter Digterens Forskrift. Unag-

telig

telig er det en Feil, at Beaumarchais's Fortale, hvori adskillige vigtige Erindringer til de spillende findes, ei er oversat og aftrykt med Stykket; men da den allerede tilforn var oversat, og indrykket af Hr. Schvarts i hans sidste Lommebog, troede Overs. af Figaro ei anden Gang at torde byde Publicum den, især da den saameget vilde have forøget det allerede vidtløftige og dyre Stykkes Størrelse og Kostbarhed. Sidste Act er mere af dem, der gjør Lykke ved sine mangfoldige morsomme Situationer, end ved Fiinheder, som give Skuespillerne Leilighed at glimre. Scenen mellem Greven og Grevinden gives med megen Fiinhed, den mellem Suson og Figaro med megen Luune; gandske fortreffelig gaaer i følgende Scene det Sted, hvor Figaro lader, som han tager feil af, hvilket Lysthuus Greven mener, som overalt saavel Grevens Hidsighed, som Figaros Kulde her ere ubetalelige. At ønske var det maaskee, at Bisten kunde noget bedre skille Susons Ansigt i Scenen, hvor hun falder paa Knæ for Greven. Yderst characteristisk er her Bridoissons Latter; ei mindre, skøndt i et langt andet Slags Grevindens Tone, da hun kaster Baandet; men der burde nok være en heel Deel flere paa Spil efter Brudens Strømpebaand; denne Cherubin kommer dog sikkerlig først alligevel. Længe har Ann. opholdt sig ved dette Stykke, men det er ham fra saamange Sider kjær; og den Iver, hvormed det næsten bestandig gives, er ham naturligviis dobbelt interessant, da han smigrer sig med, at Benskab for Overs. ei har saa liden Deel deri.

Mandagen den 26de Jacob von Eyboe. Da dette Stykke mere end eengang er anmeldt, vil jeg denne Gang fatte mig des kortere. Blandt Stykkets gamle Forestillere udmærkede sig Hr. Gielstrup, hvis Jens var gandske fortreffelig, særdeles i Scenen med Peer, og i den med Christoff; Hr. Knudsen, der gav bemeldte Christoff overmaade godt, og især i ovennævnte Scene

Scene var sin Medspiller værdig; og Hr. Schwartz, som Jacob von Eyboe; til hvilken Rolle han har valgt en meget virksom Maneer. De ny vare Hr. Lindgreen, som Peer; Dag fra Dag udvikler denne unge talentfulde Kunstner sig meer og meer til sin Fordeel; Dag fra Dag faaer han mere comist Styrke, uden at tabe det mindste af sit naturlige. Det eeneste, der i denne Rolle var mod ham at indvende, var, at han henvendte sine Monologer til Parterret, en Ufsik, som alt mere og mere bliver giængs paa vor Skueplads, og som en Lindgreen mindst burde gjøre sig skyldig i.

Den anden ny var Jfr. Schmidt, som Pernille; saa ærlig jeg agter denne unge brave Actrices Gliid, saa meget jeg paaskjønner hendes Talent, saa fuldkommen jeg endog i denne Rolle erkjendte begge Deeles, saa jeg hende dog ei her med sædvanlig Fornøielse, da Rollen alt for levende gienkaldte mig vor nyelig tabte uopnaaelige Dangeville Gielstrup, hvis høieste Triumph uden Tvivl denne Rolle var. Hendes Tone, hendes Accenter, hendes Giinheder svævede mig uophørlig for Dre og Minde; jeg savnede dem, uagtet jeg vidste, jeg var ei berettiget til at fordrø dem af saa ung og lidet øvet en Skuespillerinde. Skal imidlertid nogen af vore nuværende med Tiden erstatte os hiint Thalias Skisdebarn, da er der ingen uden Jfr. Schmidt, vi kunne vente det af; og de idelige Prøver, hun giver paa Gliid og Iver for sin Kunst, stadfæste høiligen denne Forventning; men hun tilgive mig, at jeg ved hver Leilighed gienkalder hende hendes store Forgængerinde.

Je vous dirai sans cesse, ayez les yeux sur elle,
Et je croirai tout dire, en l'offrant pour modele.

Hertil en Pas de quatre med Pantomime.

Tirsdagen den 27de Bogstavelige Udtydning og Høstgildet, begge ofte anmeldte, spillet med sædvanligt Tilløb og Bifald.

Næste Forestilling Torsdagen den 29de gjorde Forretninger det umueligt for Anm. at blive; hvilken For-

Forsømmelse — den første i dette Blads Tid — han haaber saa meget lettere at faae Tilgivelse for, da han dog den Aften ei havde havt Lov at sidde i Retten, da han selv var den, der skulde dømmes. Der opføres nemlig de latterlig Spølsomme. Comoedie i een Act, en frie Bearbejdelse af Molliores precieuses ridicules, indrettet efter vore Sæder. Stykket selv, og dets Historie findes i prosaiske Forsøg, andet Bind, udfomne hos J. S. Schulz 1790. Forfatteren, eller Fordanskeren, hvad man nu vil kalde ham, anmærkede der selv, at dette Stykke var af et Slags, som daglig tabte af sin Interesse, da det rævsede transitoriske Daarligheder. Gieldte dette alt 1790, maatte det to Aar efter, endnu mere finde Sted. Den spølsomme Epoke er reent forbi, Siegvart, Burgheim, og Werther forglemte, og adskillige andre Latterligheder, som der berøres, allerede for lang Tid siden af Moden. Ikke desmindre blev Stykket optaget med Bisald, hvilket imidlertid Fordanskeren erkiender, saavel Moliere, som de Kunstnere, der ved deres Spil gave Stykket nyt Liv, tilkomme den betydeligste Deel af. Uagtet han siden den Tid har seet Stykket forestille, troer han sig dog ei beføiet selv at fælde nogen Dom om dets Forestilling; men vil allene nøies med at afskrive den almindelige, som tilkiender de tvende Kunstnerinder, der forestilte Pigerne, en Broderlod, saavel i Publict Bisald, som i hans Erkiendtlighed. At de skulde gaae i lige Deeling, er man overhovedet eenig om, kun sætte nogle Mad. Clausen, andre Jfr. Schmidt øverst. Anm. har allerede erklæret sig ubeføiet at kiende i denne Sag, men han maae tillige tilstaae sig aldeles ubestemt i denne Henseende; thi om han endog maae erklære, at Mad. Clausen opfyldte hans Forhaabninger, men at Jfr. Schmidt langt overgik dem, da maae han tillige tilføie, at han forud let kunde vide, hvor meget Mad. Clausen vilde og kunde gjøre af sin Rolle; da

da derimod Else var et aldeles nyt Fag for Tomfrue Schmidt; men som sandelig et gjør hende mindre Ære, end hendes ældre. Blandt Mandfolkene tilkiender man eenstemmig Hr. Knudsen Priser; skønt nogle meene, han af Nidkierhed for Stykkets Held tog sin Rolle for burlesqv. Om Hr. Gielstrup og Jbsen kan jeg for den Gang aldeles intet sige, da de anden Aften, som var den, jeg var tilstede ved, skal have været gandske forskellige fra første.

Til dette Stykke blev givet Bortførsterne, som alt tvende Gange ere anmeldte.

Fredagen den 30te Streligerne. Dette Stykke blev i Aften efter Anm. Tanker endnu bedre givet end tilforn, hvilket gjør vore Skuespillere dobbelt Ære, da Husets Tomhed let kunde have fiklet deres Iver. Maria Ossakova var stor, især i Scenen med Czaren, og i den med Officeren. Czaren var ligeledes ypperlig. Ivanof aflægger alt mere og mere det paaragne, Anm. ved dette Stykkes første Forestillinger erindrede mod ham. Fedor var mere Karl, mere Ossakovas Søn, og selv Soufanin havde nedstemt sin Tone. Vilde dog denne brave unge Skuespiller overlade sig til sin egen naturlige Kølelse, som ved hans Debut gjorde ham saa herlig Tieneste, og aflægge den kunstlede og fremmede Maneer, daarlige Raadgivere her have paa-listet ham.

Hertil Balletten unyttige Hererie.

Mandagen den 3die December Deserteuren af sønlig Kierlighed. Hr. Due gav gamle Holbek overhovedet meget godt; Anlægget af Rollen var rigtig, kun havde den vel hist og her krævet nogle mere udmærkende Tryk. Grethes Rolle var endelig givet til Jfr. Winther, i hvis Hænder Overs. fra Begyndelsen af havde ønsket den; og hun retfærdiggjorde fuldkommen dette hans Ønske. Hr. Saabye Cadetten fortreffelig; gandske Mamas forkielede Søn; især var hans
for

forfrosne Scener skønne. Hr. Rosing Joseph, med megen Ild og Følelse, kun fattedes nok Soldaten hist og her, hvilket ogsaa gielder om Hr. Schwarzs, der gav sin Punk med megen Lune, og Hr. Lindgreen, hvis Klink havde megen comtst Styrke. Godt figurerede og spillede Hr. Knudsen, som Eisenbart; saare god var Hr. Gielstrup som Fogden, og Hr. Elsberg som Capitain Plat. I øvrigt bestyrkedes Anm. i sin gamle Meening, at vort Theater er for stort til slige Stykker. — Balletten Lina og Balweis.

Tirsdagen den 4de Fatteren af Lissabon, Comedie i 3 Acter af Schröder. Mere end eengang er dette Stykke anmeldt; og saare lidet at tilføie. Gomsfrue Astrups Sophie er een af hendes skønneste Roller; især er hendes Scene med Sivers i sidste Act overmaade skøn. Mad. Clausens Charlotte er stedse bleven optaget med fortient Roos; men dobbelt udmærkede den sig i Aften, da den gandske forskiellige Gestalt, hun i Esterstykket viste sig fra, gjorde hendes comiske Talent og hendes Smag dobbelt kiendelige. Hr. Schwarzs Sivers hører blandt hans mesterlige Roller, især Scenen med Mad. Albert og hendes Børn; i hans Philosophie for Albert ønskede man maaskee nu og da mere Varme. Hr. Saabye er den sande forkiælede Hovedstadsflinksyrr, uden dog enten at blive os væmmelig, eller forhadet. Hr. Elsberg Cancellieraad er fligemaade en meget tæffelig Rolle; især er Scenen mellem ham og Charlotte meget moersom og skøn.

Esterstykket var de latterlig føelsomme. Belovende Anm. endnu ei at tage sit Sted mellem Forestillingens Dommere. Imidlertid tillade man ham her at aflægge den Tak, han skylder dem, hvis Spil Stykket understøttes ved. Og øverst blandt disse sætter han da, ligesom alle de, han har hørt tale om første Forestilling, begge Skuespillerinderne. Nettes affecierte
 Sol

Følsomhed kunde ei gives med mere Smag og Fintnethed; end den af Mad. Clausen blev givet; ei et Ord stod forgiæves for hende, og især vare hendes Scene med hendes Fader, og den følgende med Else, gandske mesterlige; i følgende Scene har nok Forf. opofret dem formeget for Hensdrif; imidlertid understøttede de demme troelig; thi ikke mindre skønt gav Hfr. Schmidt den larmoiante Elses overspændte Følsomhed; Citationerne af Werther sagde hun med en erketragisk Tone, og den stærmeriske Repl. til Mette gandske fortreffelig. Det er sandelig ikke en liden Fortieneste hos en begyndende Skuespillerinde, at trænge ind i Characterroller med den Fintnethed og det Held, som hun her, og i Dagevæn har viist. Hr. Knudsen viiste den Nidkærhed for Stykkets Held, Alm. af saamange Aarsager ventede af ham. Om han imidlertid ikke lod den lystige Pudsemager vel meget stikke igiennem, derom have Meningerne været deelte. Baron Lars skulde være en mislykket Copie af vore forfæilede Engelskmænd, vore Reitbahner, og fra denne Side tog Hr. Gielstrup den i Aften. Hr. Arends gjorde ærlig alt, hvad der af Jeronimi liden Rolle var at gjøre. Og Fordanskeren af dette Stykke kan ei andet end skønson erkiende den almindelige velvillige Hver her vistes ham.

Dette Blad koster for Subskribenterne paa Morgenposten 4 Mark, for andre Kjøbere 6 Mark Hvergangen.

Dramatisk og Litterarisk Tillæg

til Morgenposten.

No. 33.

den 17 December 1792.

Extremum hunc Arethusa mihi concede laborem.

Virg.

Da Anm. i sidste Nummer sagde, at Stykket de latterlig Spølsomme tillige med dets Historie sandtes i anden Deel af de hos Schulz 1790 udfomne prosaiske Forsøg, vilde han dermed blot henviise til en Beretning, hvoraf man kunde erfare, hvorfor dette Stykke gav sig af med lutter nu forældede og bortfaldne Latterligheder; siden det nemlig er skrevet for 5 Aar siden, da disse endnu enten vare i fuld Velsgaaende eller i frisk Erindring; men paa ingen Maade var det hans Hensigt, at oppripe de Stridigheder, han i den Anledning havde havt med den forrige Theater-Direction, og hvorefter der i bemeldte Forsøg findes et Par flygtige Vink. Anm. har strax ved hiin Direction's Afgang i disse Blade erklæret, at han nu ansaae alt sit og deres Mellemværende som fuldkommen afgjort, og han smiggrer sig med, at man ved meer end een Leilighed her har erkiendt, hvor modbydeligt det var ham at vedrøre noget, der kunde synes at vedkomme hiine paa en ubehagelig Maade. Da man imidlertid uagter dette hans Forhold, og uagter der navnlig i sidste Blad ei staaer det mindste, som kunde bringe hiine Tvistigheder i Erindring, dog derved har gienkaldet sig dem, vil han gribe denne Leilighed, til at gjøre en Erklæring, som han maaskee for længe siden har burdet offentlig gjøre. Man har nemlig paa
et

et Par Steder ladet falde offentlige. Vink om, at Skuespillerens daværende Censor, og Skuepladsens Meddirecteur, Oberauditeur Rosenstand skulde være blandt dem, eller maaskee fornemmelig den, jeg ved denne Leilighed havde besværet mig over; uagtet nu saavel den Maade, hvorpaa jeg ved enhver Leilighed offen lig har nævnt, ja endog iust i benævnte prosaiske Forord paa det ommeldte Sted omtalt Hr. Oberauditeuren, (skönt der uden at nævne ham) som og den Tone, hvori jeg tilegnede ham disse Blades første Hæfte, fuldkommen maae bære Vidne om mit Sindes lag mod denne værdige Mand; finder jeg mig dog her beføiet, end ydermere at erklære, at jeg hverken i Anledning af mit omtalte Stykke, eller nogen andet Ting, mig og hans Embedsførelse vedkommende, har allermindste Anke mod ham; men at jeg toertimod ærligen gientager, at jeg — siden Carstensens og hans værdige Colleague's Epoke — ei har kiendt nogen Theaters Directeur af større Retfærdighed, og lige Indsigter. Dette var maaskee ikke dette Blads Læsere nødvendigt at vide; men det var mig nødvendigt at sige, og derfor beder jeg dem undskylde denne Episode.

Torsdagen den 6 December. Barberen af Sevilla, Comoedie i 4 Acter af Beaumarchais. Dette saa moersomme Stykke fornøjede i Aften, som sædvanlig; imidlertid maae dog Anm. ærligen tilslaae, at han overhovedet troer, Udførelsen af dette Stykke paa vor Skueplads efterlader adskilligt at ønske. Efter hans Tanke skulde det spilles med samme Liv og Fyrighed, hvormed det er skrevet; især er det nødvendigt for alle de Scener, hvor Bartholo, Almaviva, og Rosine ere sammen; her maae være en uafbrudt Bæddes kamp imellem disse tre. Almaviva og Rosine ere uafsladelig paa Færde, for at komme til at tale sammen, og Bartholo er ligesaa urættelig i at forhindre det. Jeg vil indstille det til Skuespillerne selv, om de ei, hvis Tildragelsen var virkelig, vilde faae Leilighed til at sige hin-

hinanden tusinde Ting, uden at Bartholo skulde hindre det, hvis han et mere omhyggelig var imellem dem. Men aldrig saasnart maae Almaviva og Rosine staae hinanden nær, før han strax skyder sig imellem; de søge da at komme sammen igien, og han skiller dem atter ad; herved bliver stedsevarende Liv, stedsevarende Bevægelse i Stykket, og det vinder uendelig baade i Moersomhed og Sandsynlighed. Anm. vil gierne tilstaae, at han ingensteds, saa ofte og af saa forskellige han end har seet dette Stykke opført, har fundet disse Scener givne paa denne Maade; men Mad. Preisler, Hr. Arends, og Hr. Elsberg efterkomme virkelig i det hele Digterens Forskrift saavel, a man vel kunde vente af dem, endog at opfylde de Fordringer, han ei har foreskrevet. At Almaviva og Rosine aldrig maae være saa længe sammen, at de kunne faae noget hvistet til hinanden, seer man af den Iver, hvormed de gribe det Øjeblik, da Bartholo barberes. En anden Scene, som herved vilde komme til at gaae mere efter Anm. Sind, er den, hvor Rosine synger; allerede for mangfoldige Aar siden har han paaanket dens Behandling. Allerede i Skuespillerbrevene erindrede han, at Beaumarchais, naar han siger: Almaviva fordrister sig at tage og Kyss. hendes Haand, dermed ei blot mener, at det er af Frygt for Bartholo, han indskrænker sig dertil, og ei vover at kysse Munden; men at der ogsaa er den sande Lidenstabs Verbødighed deri, og han er overtydet om, at en Franskmand ved at see, hvordan her kyskes i denne Scene, vilde strax være færdig med sit: *Ca sent bien le nord.* I øvrigt blev Stykket i det hele meget godt givet. Mad. Preisler siger sin Rosine skønt, især den Scene med Figaro. Hr. Elsberg giver sin Almaviva med megen Jovialitet; kun med Monologer, og affides Repliker er han ei lykkelig; hvilket Banhæld paa senere Tider begynder at blive temmelig almindeligt. Hr. Arends siger ogsaa sin Bartholo godt, og mange Steder ypperlig; men

skulde

skulde Overgangen, hvor han snaffer om den sorte Finger, ei lidt naturligere forberedes, i det han, som af en Hændelse blev den vaer? Hr. Schwarzh Sigaro, een af hans Mesterroller i det comiske, han siger sine Pudseerligheder ind ubeskrivelig Lune; kun i Scenen, hvor Rosine synger, gjør han mig vel mange Optøier, da Almaviva dog er saa bange for, de skulle drage Opmærksomhed til sig. Hr. Lindgreen Myseren fortreffelig, og har blandt andet befriet denne Rolle for en uanstændig Tvetydighed, hvormed den hidtil var beladt. Hr. Knudsen Gaberen overmaade godt; og Hr. Vech Bazile særdeles characteristisk. Hertil Balletten den misrænkkelige Kone.

Fredagen den 7de. De to Gierrige, Syngespil af Falbair, Balletten Lina og Walwais.

Mandagen den 10de. Jeppe paa Bierget, Comedie i 5 Acter; om Hr. Gielstrup og hans Mesterspil, som Jeppe findes i dramaturgiske Samlingers 3die og 4de Hæfte udførlig Anmældelse. Med ny Forsnielse saae Anm. ham i Aften, især hans forskellige og saa naturlige Maader at afvevle sine tre Fald paa. Blandt andet gjør han det Sted, hvor han dandser med Forvalterens Kone, og nu tager fat paa Erik, og i Fuldstab troer, det er hende, ganske fortreffelig. Derimod vilde Anm. nok ønske, man efter hans gamle Forslag vilde tage et Mandfolk til at spille Forvalterens Kone, hvilket unægtelig vilde betage Scenen meget af det anstødelige, den, Hr. Gielstrups Behandling uagtet, har for visse Tilskuere. Ogsaa var det nok at ønske, at man ei uden yderste Nødvendighed vilde i sliche Stykker give een Person to Roller, og saaledes lade Jacob Skoemager siden, uden at kiendes af Jeppe komme frem, som Ridesfoged, og den eene af de to Doctere, der have snakket en halv Time med Jeppe, siden være Magnus, der ikke kiender ham. Det sidste og vigtigste Ønske var, at Birollerne — især i Holbergs Stykker blev lært lidt bedre.

Tirs.

Tirsdagen den 11te. Uline Dronning af Golconda.

Torsdagen den 13de. Det ved Delicatesse ulykkelige Ægteskab eller Fortsættelse af Ringen ved Schrøder. Anm. har i forrige Hefte mere end een Gang temmelig udførlig udladt sig saavel om Stykkets Værdie, som om Udførelsen deraf. Man har bebreidet Schrøder, at det ei var noget Original, men kun en Omarbejdelse af et engelsk Skuespil; men dersom man vil sammenligne det Tydske med det Engelske, der ligger til Grund, vil man unægtelig finde, at Schrøder her med rette kan siges med sin Forgiænger, som Virgil med Ennius, at sanke Guld af dennes Møg. De engelske erkiende Farghars Sir Harry Wildair for at være langt under hans Constant Couple, og det har i de seener Tider aldeles ei været i Stand til at holde sig paa Skuepladsen; da derimod Schrøders det ulykkelige Ægteskab ei allene er langt over Ringen, men maaskee den bedste ægte tydske Comoedie, der findes. Hvis man i øvrigt paa den Maade vilde gjøre de dramatiske Digtere deres Originalitet stridig, vilde uden Tvivl baade Holbergs og Molières egne Værker indsnærpes i Volumen; thi unægtelig tilhører f. Ex. dette Stykke Schrøder langt mere, end f. Ex. Gnieren, eller Amphitrio, eller Cocu imaginaire, o. a. fl. tilhøre Moliere, og end Abracadabra, og Plutus, og Randsløberen, og maaskee den honette Ambition selv tilhøre Holberg; og er det da blot de dramatiske Digtere, hvoraf efterkommende Digtere ei maae øse? Skulde det da være mere Originalitet, at tage sine Stykker af Fortællinger, som man blot giver dramatisk Form? og med hvor mange af Holbergs Stykker er det ei Tilfældet? og hvordan vilde det her see ud med Shakespeeres Originalitet?

Det af Delicatesse ulykkelige Ægteskab blev ved de forrige Forestillinger erindret ei at høre mellem vor Skuepladses Triumpher; og i Alsten, da Memo-reringen desuden ei var alt for sikker — en Feil, som
i de

i de seener Tider tager særdeles Overhaand paa vor Skueplads — kan Alm. ei sige, at han just fik nogen Anledning til at formilde hiin Dom. Mad. Schalls gjør sig forgiæves Umage for at træffe Frue von Holms Caracteer; den fine, bagtaleriske, spillehyge Dame, ligger aldeles uden for hendes Sphære. Om Hr. Gielstrups Maneer, at give den gamle von Holm, og om hans sande Mesterkunst i at vedligeholde denne Maneer er tilforn det nødvendige sagt. Hr. Rosing Major von Selting i Alm. Tanker den bedste i Stykket; gandske den Mand, som — maaskee overdreven — Delicatesse, og frænkede strænge Begreb om Vren gjøre bitter og uheldelig, som frygter for at komme til at hade, hvem han inderlig elsker; som piines saameget mere af sine Mistanker, jo mere hans Elskov ønsker at finde dem ugrundede. Gandske fortreffelig sagde han: min Kone! i Scenen med Mariane. En fortreffelig Accent slap der ham i følgende Scene af Munden paa det Ord "paanødt Klingsberg Bærelse." Derimod glemte han, at kalde Rendezvousen, det berømte Rendezvous, som var ilde; thi deri ligger egentlig det bittere, Majorinden i følgende Repl. klager over. De to Hundrede Ducater gav han hende paa den meest characteristiske Maade, som baade udtrykte, hvormeget det kostede ham, at han maatte gjøre dette Skridt, og tillige at han søgte det bittere, det havde for hende. Scenen med Klingsberg begyndte han med ypperlig Tone, fast uden at være fornærmende; med megen Energie udtrykte han sig, hvor hans Vre paa nogen Maade kom i Spillet, f. Ex. hvor han frabad sig, at hans Øster skulde udlees. Men nu efter den Billet, Feu bringer, kom især hans store Scene; hans Mine og Stilling commenterte saa ypperlig over hans bitter intet. Og hvor han nu tager sig i det; den tvungne Roelighed han presser i den Replik: der giver De atter D. res ubegribelige Forsængelighed Tøilen. Men endnu mere characteristisk giver han det Sted, hvor han

han atter er kommen i Affect, og saa levende begynder: nu vel! og nu med et, efter et Par meget markvorte *Gmhm!* søger med en vis halv sarcastisk Tone at henkaste det om de Børelser, hans Kone har indrømmet Klingsberg. Med en ypperlig Energie og Vægt siger han ogsaa sin sidste Replik i denne Scene. Hans folde Scene med Klingsberg i tredie Act var god, som ogsaa hans raske Indfalden med Spørgsmaalet: Som de taalte! man hørte, denne Mand af den delicate *Ure* ei troede at have taalt det. "Og maastee endnu een" havde en skøn Tone. Ogsaa slap det nu Dommeren, der kunde blive Part, mindre vægtigt ud af Munden end tilforn; dog ønskede *Ann.* det endnu skødesløsere henkastet; paa den Maade, forekommer det ham, man i slige Scener siger de allerbitterste Ting; hans lange Replik, og hans Stilling under Amalias, saavel som hans Udsærd efter den vare mesterlige, som de forrige Gange. Ogsaa var hans "bryder hun fort af" meget energisk. Den Scene, hvor Skriget er hørt fra Cabinettet, giver Hr. Rosing paa den i disse Blade foreslaane Maade, og det smiggrer *Ann.* baade, at en Kunstner af Hr. Rosings Værd har prøvet og billiget hans Erindring, og at han ved gientagne Erfaringer ei har sunnet sig besøiet at afvige detsfra. Hr. Rosings Scene i fjerde Act med Majorinden har altid været *Ann.* den kiereste af dem alle; en rigtig Idee var det uden Tvivl af Majoren, at kiende sig ved den ene af de to, der havde ført den blindede Klingsberg; og saare god var hans Paapassenhed i denne Scene. Næst ham fornøiede ingen *Ann.* saa meget i dette Stykke, som Baron Birk; Hr. Saabye giver denne Rolle alt bedre og bedre, som overalt denne unge Kunstner synes at gjøre alt heldigere og heldigere Fremgang paa Kunstens Bane. To aldeles ypperlige Replikker af ham vare i hans sidste Scene, den: mig ogsaa! og den simple energiske Maade, hvorpaa han sagde sin sidste Repl. Meget god
var

var ogsaa Mad. Dahlen som Caroline, saa godt den simple beskedne Pige, saare godt sagde hun sit glade: Endelig! Med megen Fornøielse saae Anm. Jfr. Astrup, som Henriette. Vel havde ogsaa hun i Scenen med Klingsberg en paatagen ei gandske naturlig Tone; men Affectationen var mindre fiendelig, og virkede mindre mod Scenens Indhold. Mad. Preisler har sine unægtelige Fortrin og mesterlige Scener, som Amalia; kun maae Anm. vedblive sin gamle Erindring, at hun ei i tredje Act's første Scene behandler Klingsberg alvorlig nok, og at hun ei viser Varme nok, hvor hun i Slutningen af følgende vender Taler til ham. To Mødesteder af hende er hendes Studsen, i første Scene, hvor Majoren kalder hende naadige Frue (en Benævnelse, som han ellers et andet Sted brugte meget i Utide, og som Majoren endelig ei maae anvende, hvor Forf. ei udtrykkelig har foreskrevet den) og den Repl. for saa udelicat anseer. Hvad Anm. ønskede hos Hr. Schvaris som Klingsberg, har han ved mere end een Leilighed yttret; vist nok misfiender man heller ei i denne Rolle vor Theaters bedste Skuespiller; men paa sit Sted er han dog ei. Ligesaa lidt vil — al hendes Glid uagtet — Comtesse Wildheim klæde Mad. Clausen: især er hendes Latter ei lykkelig. Hr. Jbsen Feu.

Af disse Blade udgaaer intet før Mandagen efter Nystaar, da denne Aargang og tillige Skriftet sluttes.

Dramatiff og Litterariff Tillæg til Morgenposten.

No. 34.

den 30 December 1792.

Hanc odiis exonerate fugam.

Ovid.

Fredagen den 14 December. Feiltagelserne. Dette Skuespil er saa ofte og saa nyelig bedømt, at der-om en Gielstrups, en Mad Preislers, en Jfr. Alstrups Mesterspil, om Hr. Frydendahls heldige Behandling af Marlous Rolle, særdeles af Scenen med Frøken Hardcastle, intet er at tilføie. Dog troer Alm. ei at kunde undlade at anmode Frøken Trine, at hun en anden Gang ei beholder en brillant Ring paa Fingeren i de Scener; hvor hun skal tages for en Rielderpige.

Mandagen den 17de Don Juan, Comoedie i fem Acter af Moliere med tilhørende Dands. Hvor høit Alm. elsker dette mesterlig tegnede Caracteerstykke, og hvorfor han elsker det saa høit, har han i dramaturgiske Samlingers første Hæfte udførlig udladt sig om, og dertil troer han altsaa, at kunde henholde sig, saameget mere, da han der har stræbt at tilføie en Caractéristik over de betydeligste Roller og Scener. Imidlertid kan han ei forlade det, uden at takke Hr. Lindgreen for den særdeles Fornøielse, han som Sganarell gjorde Alm., ei blot ved det, han fremturer i at forsmaae de væmmelige Fælehyttestreger, hvormed dette Stykke, især Scenerne med Elvire, Knapmaal, og ved Bordet, vare tilflyede, men og ved den heldige Fremgang, han gjør i comisk Diction, der daglig faaer mere Liv og Kraft, uden dog at tabe noget af sin Sandhed og Natur. I ovenansførte Caractéristik omtalte

talte Anm. Elvires tvende Scener, som de tvende interessante i Stykket, og dobbelt Interesse faae de ved en Mad. Rosings mesterlige Behandling. Et stort Sted i hendes første Scene er, hvor hun dæmper med Magt sin opblussende Forbittrelse, som uagtet alle hendes Bestræbelser dog stedse skimter igiennem. Ved denne Behandling veed hun at forbinde Qvindelighed og Værdighed med Lidenstkabens hæftigste Storm. Hendes Nonnescene gjorde ved sin sædvanlige Ypperlighed den sædvanlige Virkning. Megen Vre gjør det Hr. Gielstrups Smag, at han i Betragtning af en skællandsk Bondes Upassenhed i et spansk Stykke har aflagt den Dialect, han i øvrigt saa ypperlig besidder. Scenen med ham og Karen gik godt, men begge Pigerne Scene med Don Juan havde ei Dialogens Smidighed og Sandhed; skønt forresten begge Skuespillerinderne gave deres Roller meget vel, og Hr. Elsborg forekom mig heldigere end nogentid i sin Don Juan. En Rolle, som Donna Elvires Broders, vil net ei fløde Hr. Due.

Tirsdagen den 18de Landsbyepigen.

Torsdagen den 20de Stregen i Regningen. Dette moersomme Stykke blev givet med særdeles maadeligt Tillob. Hr. Rosings Carl er i disse Blade tilforn anmeldt som en Mesterrolle af denne Kunstner. Saare skønne vare og i Aften hans Scener med Johan, Persialscenen, og den med Henriette. Den med Charlotte havde derimod nok vel megen Liv. Anm. har tilforn erindret denne talentsfulde Kunstnerinde at behandle især denne Scene med mere Delicatesse og Værsomhed, da hun ellers satte Charlotte i et meget tvesydigt Lys. I Aften var hun derimod saa frie, saa forekommende, rykkede Carl saa meget imøde, og Carl paa sin Side entreerte saa meget med hende, at adskillige af Tilskuerne til Slutning vare eenige med hende, at det var høj Tid, hun gik, især da Carl paa en temmelig fortroelig Maade berørte den Rose, han udbad sig

fig til Elskovs Pant. Tredie Act blev i høieste Grad usandsynlig, først ved det, at Mørket, hvori man skal tage feil af Carl og Assessoren, var som sædvanlig et sandt Theatermørke, hvor man saae ret godt, og hvor det især henne mod Coulisserne var saa overmaade lyst, at Henriette maatte være stokblind for ei at see, det var den urette, hun gif med; og dernæst ved det, at alle de, der i de følgende Scener af Acten kom ind, glemte at medbringe det fornødne Lys, og blev bestaaende ved at gaae i det selvsamme Mørke. Saaledes kom først Assessoren og Obersten ind i Mørke, og Kiendtes; nu kom Charlotte til, og kunde, uagtet det var netop ligesaa mørkt som før, strax kiende den rette Assessor; nu gif de ind, og derpaa kom Lisette at holde sig en liden Monolog i Mørke, og strax derpaa Conrad uden Lys, at see om Gld og Lys var vel slukt. Nu blev Anm. angest, hvordan det vilde gaae i næste Scene, naar Johan skulde gjøre sig til Vrende at tænde sit Lys hos dem, der ingen Lys havde. Hr. Lindgreen søgte vel at bøde derpaa ved at sige: ja! I er jo selv i Mørke; men derved hialp han kun sig, og hævede ei de Andres Ubetænksomhed. Overalt maae Anm. erindre, at de saakaldte gamle Stykker i de sidste to eller tre Maaneder forestilles med ubeskrivelig megen Skidesløshed. At Hr. Rosing i fjerde Act ei havde sin Rose i en Tegnebog, kan Anm. ei fortie; det er saa behageligt at saae endog ubetydelige Bevæis paa, man høres af Kunstnere.

Fredagen den 21de Jændriffen. Ogsaa dette Stykke er ofte tilforn anmeldt. Den eeneste ny deri var Hr. Sæbbye, som Captain Alfing. Spørgerens Caracteer traf han gandske fortreffelig, og især spurgde han i første Act ubetalelig om Jændriffens Paarørende. Derimod syntes han Anm. at være lidt for meget Spradebasse i denne Rolle, ligesom han overalt saae for ung ud til den, især ved Siden af den Jændrif.

Fre

Fredagen den 28de havde Skuespilhuset en Høitid, da vor Fredriks elskede Maria efter sin Barselseng første Gang besøgte det igien. Efter at være modtaget af Folkets Glædesraab, blev hun fra Skuepladsen velkommet med en Prolog efter Directeuren Grev Ahlefeldts Begiering forfatter af dette Blads Autor. Den blev uddeelt i Skuespilhuset, og er siden aftrykt i den danske Tilskuer. Den reciterede Deel deraf blev fremsagt ved Mad. Rosing, Arien siungen af Mad. Berthelsen. Om Foredraget har Anm. som Prologens Forfatter naturligviis ingen Stemme. Villig erkiender han, at hans Vers ved Mad. Rosings mesterlige Diction, ved hendes skønne legemlige Beltaalenhed, ved den Jnderlighed og den Anstand, hvormed hun fremsagde dem, fik et Værd, de ei havde fra hans Haand, og som tilveiebragde dem det Bisald, de hædredes med. Hvor skönt Mad. Berthelsen sang, bevidnede ligeledes det meest enthusiastiske Bisald; men om Digteren kunde være saa gandske tilfreds med, at hun i Steden ser:

I Dyder vær Maria liig.

Saa Danmark til dets sidste Dage

Skal hver en Fyrstebrud modtage.

sang: Skal hver en Fyrste glad modtage, og derved borttog hele Coupletts Mening, er et andet Spørgemaal. Arien, og det følgende Chor, som blev siungen af Skuespillere og Skuespillerinder, var componeret af Grevinde Ahlefeld, hvis musikalske Talenter Publicum efter Balletten hædrede med saa udmærket Bisald.

Efter Prologen blev givet Arven i Marseille, Skuespil i en Act af Hr. Assessor Falsen. Atter et Stykke, der kommer for seent; saavel Conversations Stykkers, som forelske Sværmeriers Epoke paa vor Scene er forbi; ogsaa er uden Tvivl denne vittige Digters sande Talent mere for det Comiske end for det Alvorlige; i det mindste er paa vor Skueplads fra Holbergs og til Heibergs Tid neppe opført nogen bedre origi-

original comist Comœdie, end hans — Himlen veed, af hvad Marsag — i saa mange Aar henlagte snorrige Sættere. Bore Skuespillere gav overhovedet dette Stykke med den roesværdige nidkiere Flid, der ved saa mange ny Originaler er bleven anmærket til deres Hæder. Moderen spiltes især fortreffelig af Mad. Preisler, der gav den med en Stilsfærdighed, en Sandhed, og Sædighed af Diction, som give den Ræt til et af de ypperste Steder blandt denne Actrices alvorlige Roller. Elskerens sværmeriske Rolle gav ligeledes Hr. Saabye overmaade vel, og vogtede sig omhyggelig for at falde til det overdrevne og spændte. Ikke slet saa lykkelig var Mad. Dahlen i Elskerindens Rolle, den sværmende Scene vilde ei ret lykkes for hende. Den gamle Tiener blev givet med al muelig Flid og Held af Hr. Knudsen. Efter Stykket en ny Operaballet *Telemak paa Calypsos Øe*. I sine fortreffelige Breve om Dandsen har Møverre allerede udmærket denne Fabel som Emnet til en meget skøn Ballet, hvis Componisten ellers forstaaer at bortskjære af Digtet alt det, der ei kan gavne Maleren, dersom han besidder den Kunst at lade Mentor komme frem til rette Tid, og at holde ham borte fra Scenen, saasnart han kunde fiøle den.

Hvis de Friheder, bliver Møverre ved, man hver Dag tager i theatralisk Sammensætninger, ei kan strækkes saavidt, at Mentor kan dandse i en saadan Ballet, er dette en mere end tilstrækkelig Grund for Componisten til at betiene sig med yderste Sparomsighed af denne Person. Naar han ei dandser, bliver han fremmed for Balletten, og da hans Udtryk uden er berøvet de Yndigheder, Dandsen giver Gebearder og Stillinger, synes det mindre liveligt, mindre varmt, og følgerlig mindre interessant; det er de store Talenter tilladt at gjøre Nyheder, vige fra de almindelige Regler, og bryde sig nye Væie, naar disse kun bringe til Fuldkommenheden af den Kunst.

Kunst. I det orchestriste Skuespill, kan og bør Mentor handle i Dands; det vil hverken støde Sandhed eller Sandsynlighed, naar kun Compositeuren her besidder den Kunst, at tildeele ham en Slags Dands og Udtryk, der svare til hans Character, hans Alar, og hans Embede.

Denne Noverres ypperlige Anviisning synes, som den var skreven i prophetisk Hensyn til vor Gallerotti, der uden Tvivl med Mesterhaand har behandlet dette Emne, faaet en høist theatralisk Ballet deraf, og der, for at være desvissere paa, at Mentor skulde være os velkommen, selv har paataget sig dette Partie. Med allerstørste Glæde saae Alm. denne fortreffelige Mimist efter saamange Mars Cavn paa Scenen igien; den Bærdighed, den Styrke, den Sandhed, der var i hver af hans Gebærder, Stillinger og Bevægelser, har Alm. sielden eller aldrig seet opnaaet. Særlig vare hans Scener med Amor ubetalelige, han havde dette forunderlig avende, som Fenelon tillægger Mentor. Hr. Bournonville vor Telemak; er endog denne Rolle ei saa interessant, som Cingiskars, giens Fiendte man dog ligesaa fuldkommen den store Kunstner deri. Hans Dands blev almindelig og med Rette beundret. Dandse Eleven Poulsen gav som Amor prisværdige Deviis paa de raske Fremskridt, han gjør i sin Kunst; hans Scene med Calypso og Eucharis vare især særdeles skønne, og havde al den skalkagtige Vnde, der tillægges denne Gud. Alm. har hørt denne Mad. Børns Calypso sætte overst mellem hendes Balletroller; skønt han ei gandske er eenig dermed, skøndt i det mindste hendes Idame er ham tiærere, er dog hendes Calypso noget af det skønneste, han har seet; saare mæsterlig er hendes Overgang, hvor hun erfarer Telemak er Ulyssis Søn; og det Sted, hvor hun spaaer Telemak de ventende Ulykker, giver hun med den optænkeligste Styrke og Kunst, saa man neppe engang mærker, det egentlig ligger uden for Kunstens Grænd-

Grændser. Overalt forene hendes Videnskabs-scener Styrke og Skønhed. Med sandeste Fornøielse saae Ann. Mad. Bournonville (Sfr. Jensen) som Eucharis; hun svarte gaadiske til det Begreb, Fenelon giver om denne Nymphe. Især var hendes Pas de deux i Krands-scenen et Mesterstykke af Munterhed og Tæfke. — Denne, saa skønne og saa mesterlig udførte Ballet, blev ogsaa modtaget med meget entusiastisk Bifald, hvoraf en betydelig Deel offredes Musikk-componistinden, Marshallinde Ahlefeld; ogsaa har Balletten endnu bestandig sit første Tilløb.

Hermed sluttes da disse Anmeldelser; og, som Anmelderen troer, kunde han ei vælge beleiligere Tidspunkt at slutte dem paa. Der er ingen dramatisk Feide, intet deslige, som kunde formodes at have af tvunget ham denne Beslutning; Skuepladsens nærværende Bestyrer har ved mere end een Leilighed yttret sin Tilfredshed med Bedømmelserne og deres Tone; ja Ann. har endog dette Blad at takke for den Værd af denne værdige Mand's personlige Kiendskab og Agtelse, der ene vilde være nok til at holde ham skadesløs for alle de Smaaubehageligheder, det nu og da kan have tilveiebragt ham. Mere end cengang har Ann. havt Leilighed til her at bevidne vore ypperste Kunstnere, og selv dem, med hvem han mindst stod i personligt Venskab, sin varme og oprigtige Tak for den Opmærksomhed, de viiste hans Anmærkninger. Hvad der da har bevæget ham til at ophøre dermed! Deels tillade virkelig hans øvrige Forretninger og Forhold ham ikke

at opoffre Skuepladsens Besøg den Tid, han ved dette Arbeide forpligtedes til; deels maae han tilstaae, dette Arbeide har ved de mange og store Tab, Skuepladsen paa de seenerne Tider har lidt, tabt meget af sin Interesse for ham. Musernes Lund ere nu omstunder en ret smuk Planteskov, riig paa unge, frodig tilvoksende Planter; men saa behagelige deslige Skove end ere at drage forbi, eller at iile flygtig igiennem, saalidet ere de skikkede til at være et dagligt Ophold, især for den, der har kiendt Skoven i sin fulde Herlighed, der med Smerte savner saa mange af dens skønneste Prydelser, hvis Tomter endnu ligge øde, der seer saa mange, af hvilke han endnu havde lovet sig mange Mars Ekygge og Lye, ligge vindfældede af nyelige Storme; der end ydermere seer adskillige af de saa, der ere tilbage, at visne i Toppen, og bebude ham deres forestaaende Afstæed; og naar nu end ydermere, de særdeles saa, der staae der endnu i fulde Skønhed og Pragt, ere saaledes omvoren med Underkov og Krat, at de tabe næsten alt deres Syn — hvad har han der da længer at gjøre; lær mig at glemme, sukker han med hiin Græker, og da dette ei er at haabe, søger han sig andre Vandringssteder, der ere ham mindre rige paa smertelige Erindringer.

Men den vigtigste Marsag er, at dette Arbeide tilligemed sin Interesse ogsaa har tabt meget af sin Gavnlighed. Unge begyndende Skuespillere trænge egentlig til Instructeur, og ei til Dramaturg; det er Kunstens Elementer, dens Mechanisme, de skulle undervi-

derbives i, og dette kan ei skee uden ved personlig
 Anviisning; Dramaturgen kan kun være interessant og
 gavnlig for den dannende Skuespiller, med hvem han
 kan philosophere over Characteristikken af hans Rolle;
 med hvem han kun behøver at eenes om, hvad der
 skal gøres, da denne fuldkommen veed, hvordan det
 skal gøres. Af den unge Skuespiller kan man ei for-
 dre eller vente mere end en rigtig Udklinie af en Carac-
 teer, og de vigtigste Deele antydede; men de fuldend-
 ende Træk, den bestemte og fine Charactertegning, der
 er Dramaturgens sande Studium, er hiin endnu ikke i
 Stand til at give. Derfor er man nødsaget at affær-
 digere ham med en almindelig, og ofte lidet oplysende
 Dom om hans Rolle, medens man udførlig kan ud-
 vikle Tankernes og Lidenkabernes Gang, Skatteringer,
 Gradationer og Overgange i de sande Kunstneres Vær-
 ker. Dette sidste Arbejde er fornemmelig det, der
 har gjort Alm. den dramaturgiske Videnskab kjær og
 vigtig; ved at eftergrandse en Mad. Gielstrup i hen-
 des uopnaaelige Perniller, en Mad. Knudsen i hendes
 ypperlige borgerlige Mødre, en Mad. Rosing, som Eu-
 lalia, Maria Ossakova *), Grevinde Almaviva, en Jfr.
 Astrup, som Sophie, Lovise, Cordelia og Ladi Freelove,
 en Mad. Preisler, som Orsina og Thrine Hardcastle, og
 Susan, en Mad. Clausen som Gurli, og som Angelique
 i Landbyepoeten, en Musted i hans humoristiske Roller, en
 Schwarts i hans Fædre, og i hans skønne Candide, en
 No-

*) Et nyt og skönt Studium har Dramaturgen nyelig faaet
 i hendes mesterlige Hofraadinde Wolrad.

Rosing i hans Marinelli, hans Carl Dackly og Hizzig, hans Meinau og Perer Tzar, en Gielstrup i hans Jeppe, Studenstrup, Tony, og Bridoisson, o. s. fr., er Anm. sig bevidst at have lært mere, end ved alt, hvad han nogensinde har læst over Kunsten. Af den Kunstner lærer man endog, naar han feiler. Heller ei vil han nu frasiage sig denne Underviisning; hver Gang vore Kunstnere frembringer noget nyt og mærkværdigt, skal han sikkert være tilstæde, og Resultatet af det, han lærer, skal Tid efter anden blive meddeelt i dramaturgiske Samlinger, hvoraf han endnu er Publikum tre Hæfter skyldig.

Register.

21. Om de ny Indretninger.
Myndlingerne.
De to Savonarder.
Emilia Galotti.
22. Politiske Randestøber.
Pæretæet.
Mline.
Stundesløse.
To Gædler.
Balder's Død.
23. Balder's Død.
Mistænkelige Kone.
Feiltagelserne.
Orphelin de la Chine.
Houette Ambition.
Pas de Quatre.
Pæretæe.
Stregen i Regningen.
Forvandlingerne
Ballet.
24. Colonien.
Orphelin de la Chine.
Ekinske Kone.
Mafferaden.
Syngefyngen.
Bagtalelsens Skole.
Unyttige Herrie.
Diderich Menschenfræk.
Hæstgildet.
25. Døbe Elsker.
Det gode Egetskab.
Indianerne i England.
Semiramis.
Savonarderne.
Porphelin.
26. Taknemmelige Søn.
Bortførslerne.
Steffen og Lise.
Gode Egetskab.
Barselstuen.
Indianerne i England.
27. Mad. Gielstrups Minde.
Mere om Indianerne.
Noble Passioner.
Tre Forpagtere.
Bortførselne. Fugl.
Bortførslerne.
Villa.
Birkelig Wiise.
28. Semjre og Uxor.
Ariadne.
Hendrik og Pernille.
Myndlingerne.
29. Arsene.
Figaros Giftermaal.
Hæstgildet.
Gode Egetskab.
Gienstridige Sindelag.

-
- Papagoien.
Savoyarderne.
30. Guieren.
Papagoien.
Gorte Mand.
Indianerne.
Balder's Død.
31. 32. Balder's Død.
Figaro's Giftermaal.
Jacob von Tyboe.
Bogstavelige Udtydning.
Høstgildet.
Latterlig Følsomme.
Bortførterne.
Strelikerne.
Deserteuren af sønlig Kier-
lighed.
Fættøren fra Lissabon.
Latterlig Følsomme.

33. Et Par Ord i Anledning af
latterlig Følsomme.

Barberen af Sevilla.

To Gierrige.

Jeppe paa Bierget.

Uline.

Det ullykkelige Egtteskab af
Delicatesse.

34. Feiltagelse.

Don Juan.

Landsbnepten.

Stregen i Regningen.

Fændriksen.

Prolog.

Urven i Marseille.

Telemaque.

Forsfatterens Afsked.

